

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ٿڌ پېر ۾ ۾

نگاندگی ولی فقیہ در ساہ
پ

دفتر تائید شرعی ضوابط و برنامہ ها

نام نشریه:	تدبیر ماه
تنظیم و نشر:	نمایندگی ولی فقیه در سپاه
نوبت چاپ:	دفتر تأیید شرعی ضوابط و برنامه‌ها
شماره:	اوّل
تاریخ چاپ:	(آبان و آذر ۹۴) ۹۷
شمارگان:	۱۳۹۴ دی
چاپ:	۳۰۰۰ نسخه
مرکز چاپ نمایندگی ولی فقیه در سپاه	

فهرست

صفحه	موضوع
۷	مقدمه
۹	حدیث
۱۳	تادابیر تربیتی و معنوی
۱۹	تادابیر فرهنگی و هنری
۲۵	تادابیر مدیریتی
۲۷	تادابیر طرح و برنامه‌ای
۲۹	تادابیر سیاسی و اجتماعی
۸۳	تادابیر دفاعی و رزمی
۸۵	تادابیر ویژه بسیج
۱۰۵	تادابیر اقتصادی و مالی
۱۰۹	تادابیر بهداشت و سلامت
۱۱۵	تادابیر حقوقی و قانونی
۱۱۷	تادابیر پژوهشی، تحقیقاتی
۱۴۱	تادابیر نیروی انسانی
۱۴۳	تادابیر برون مرزی
۱۷۹	سایر تادابیر
۱۹۲	پی‌نوشت‌ها

معاونت تادابیر و قوانین دفتر تأیید شرعی

تلفن مستقیم: ۳۵۲۳۳۷۱۲

کوثر: ۳۳۷۱۲ و ۳۳۹۳۹

پایگاه داخلی: www.pasdar.org

سبع تکالی

حرکت تحولی و معنویت‌افزای انقلاب اسلامی،
که متأثر از جریان الهی پیشوایان کوثری است،
همواره مشعل پر فروغ دعوت مردم به‌سوی
بندگی خدا و اجتناب از پیروی طواغیت است.

شعله‌ور شدن مشعل هدایت، به‌ویژه در محرم و
صفر و برپایی حماسه بزرگ راهپیمایی اربعین حسینی،
عظمت و جذبه این حرکت را بیش از پیش نمایان و
دل‌های مردم جهان را به‌سوی خدا سوق می‌دهد.

اگر چه استکبار جهانی و دولت‌های وابسته، این
الهام گرفتن را برنمی‌تابند و با یورش به مردم جویای
حق مانع از گرایش آنان به انقلاب اسلامی می‌شوند و
با کشتار وحشیانه شیعیان نیجریه، فشار و اختناق در
بحربین، سرکوب شیعیان در جمهوری آذربایجان و
اختلاف‌افکنی و انفجار و ترور در کشورهای عراق،
سوریه، پاکستان، افغانستان و ...، خشم فزاینده خود را
بروز داده و برای اربابان خود خوش‌رقصی می‌کنند،
ولی روی دیگر این سکّه، نوید پیروزی و روشنی
است که با ظهر حضرت بقیة‌الله‌الاعظم ارواحنا فداء

سیاهی ظلم و ستم به پایان رسیده و روشنایی عدل و
داد جهان را منور خواهد کرد.

«يَمْلَأُ اللَّهُ بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًاً وَ قَسْطًاً، بَعْدَ
مَا مَلَأَتِ الظُّلْمًا وَ جُورًا» و به تعبیر قرآن کریم:
«إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا».

ضمن تبریک ولادت حضرت پیامبر اعظم ﷺ،
امام صادق علیه السلام و امام حسن عسگری علیهم السلام و تسلیت
وفات کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام،
و گرامیداشت نهم دی، روز بصیرت و میثاق با ولایت،
نودوهفتمین شماره نشریه «تدبیر ماه» شامل گزیده
تدابیر و رهنمودهای مقام معظم رهبری در آبان و آذر
ماه سال جاری، به حضور شما پاسداران حریم نبوت
و امامت و طلایه‌داران راه فضیلت و بصیرت
تقدیم می‌شود.

امید است با الهام از خون پاک شهدای انقلاب
اسلامی، همواره در تداوم راه انفجار نور و اهداف اسلام

ناب محمدی ﷺ کوشان و پر تلاش باشیم. ان شاء الله
والسلام عليكم و رحمة الله و برکاته
دفتر تأیید شرعی ضوابط و برنامه‌ها

* * *

حَدِيث

عَن الصَّادِق الْعَلِيِّ:

إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِن الدُّنْيَا سَمَا، وَوَجَدَ حَلَاوةَ
حُبِّ اللَّهِ وَكَانَ عِنْدَ أَهْل الدُّنْيَا كَانَهُ قَدْ خُولِطَ
وَإِنَّمَا خَالَطَ الْقَوْمَ حَلَاوةَ حُبِّ اللَّهِ
فَلَمْ يَشْتَغِلُوا بِغَيْرِهِ.^۱

الشافعی ص ۵۳۳

توضیح مقام معظم رهبری علیه السلام:

مؤمن وقتی از دنیا دامن خود را می‌تکاند، و از دنیا دست می‌شوید، نه به معنای اینکه آماده مرگ می‌شود، بلکه به معنای اینکه حرص دنیا و رغبت به دنیا و شوق دست یافتن به زخارف دنیا را از دل خود بیرون می‌راند، وقتی این حالت برای مؤمن به وجود می‌آید، علوّ پیدا می‌کند. تعالیٰ پیدا می‌کند.

۱- امام صادق عليه السلام فرمود:

هرگاه مؤمن دلش را از دنیا خالی کند، بالا رود و شیرینی محبت خدا را در خود بیابد و نزد اهل دنیا چنان باشد که گویی عقلش با جنون آمیخته است، حال آن که این گروه با شیرینی محبت خدا آمیخته‌اند، پس به غیر آن نمی‌پردازن.

این علوّ و تعالیٰ که ما برای بندگان صالح خدا همیشه قائل هستیم، کلیدش همین است. که این زر و زیور دنیا، این لذت‌های دنیا، آرایش‌های عالم ماده از نظر او کوچک، ناچیز و حقیر بشود. وقتی این حالت برای مؤمن پیدا شد، دیگر اهمیّتی نداد به اینکه کدام یک از زینت‌های دنیا و لذت‌های دنیا و زخارف دنیا را به دست بیاورد، روح او بالا می‌رود. ما گاهی می‌شنویم که افراد با صفا، پاک، می‌گویند دعا کنیم آدم بشویم. یعنی اعتلا پیدا کنیم. این راهش همین است. راهش این است که انسان برای این زخارف و زینت‌های دنیوی، برای این ارزش‌های حیات مادی ارزش قائل نباشد. همت او این نباشد که به این زخارف دنیا برسد. همین که مسائل دنیوی برایش بی‌اهمیّت شد، خود این موجب می‌شود که انسان سمو پیدا کند. اعتلا پیدا کند. آن وقت است که انسان شیرینی عشق به خدا را می‌چشد. که این شیرینی اگر در کام بندهای حاصل شد، بال و پر در می‌آورد، پرواز می‌کند. همه شیرینی‌ها و لذت‌های دیگر به نظر انسان پست می‌شود. اهل دنیا وقتی به او نگاه می‌کنند، خیال می‌کنند او سفیه است. خیال می‌کنند او لذات دنیوی

و ارزش‌های دنیوی را نمی‌فهمد، چون می‌بینند
دنبال اینها نیست. اهمیتی نمی‌دهد. به همین جهت
اهل دنیا او را عاقل نمی‌دانند و او را به خلط. یعنی
به سفاهت متهم می‌کنند.

بله! اینها ذهنشان، دلشان از دنیا به خاطر حبّ
دنیا منصرف شده است. پول، شهوات و لذات
زندگی به چشم آنها نمی‌آید. چینش زیورهای
زندگی که برای اهل دنیا مهم است، به چشمشان
نمی‌آید. مثل یک عروسک‌بازی کودکانه است. به
یک کودک که نگاه کنید، می‌بینید اسباب بازی‌های
خودش را به یک شکل قشنگی می‌چیند. اینها را
مرتب و منظم می‌کند. به آن اهمیت می‌دهد، شما که
نگاه می‌کنید، به نظرتان اصلاً اهمیتی ندارد، اما
برای کودک خیلی اهمیت دارد. همه آنچه در این
دنیا هست، این شهوات و لذات و زیورها و ارزش‌ها
و چشم و هم چشمی‌ها و رقابت‌ها و این چیزهایی
که بخاطر آن جنگهای بزرگ راه می‌افتد برای
همین چیزهای حقیر مادی. اینها به نظر این انسان
والای عالی مقام که حبّ خدا را درک کرده مثل
همان بازیچه کودکانه است. ارزشی برایش
قابل نیستند. جلسهٔ دویست و سی و نهم درس خارج فقهه ۸/۸/۸۷

تدابیر تربیتی و معنوی

• تحکیم محبت به عترت و معرفت به ادعیه

تحکیم محبت به عترت و معرفت به ادعیه

پیاده‌روی اربعین

این روزها روزهای نزدیک به اربعین است.

پدیده بی‌نظیر و بی‌سابقه‌ای هم در این سال‌های اخیر به وجود آمده و آن، پیاده‌روی میان نجف و کربلا یا بعضی از شهرهای دورتر از نجف تا کربلاست؛ بعضی از بصره، بعضی از مرز، بعضی از شهرهای دیگر، پیاده راه می‌افتد و حرکت می‌کنند.

این حرکت، حرکت عشق و ايمان است؛ ما هم از دور نگاه می‌کنيم به اين حرکت، و غبطه می‌خوريم به حال آن کسانی که اين توفيق را پيدا كردنده و اين حرکت را انجام دادند:

گچه دوريم به ياد تو سخن می‌گويم

بعد منزل نبود در سفر روحاني(حافظ)

این کسانی که اين راه را طی كردنده و اين حرکت عاشقانه را و مؤمنانه را دارند انجام می‌دهند، واقعاً دارند حسنهاي را انجام می‌دهند.

این يك شعار بزرگ است: «لا تُحلوا شعائرَ الله»،

(مائده ۲ «حرمت شعائر خدا را نگه داريد») اين بلاشک جزو

شعائر الله است. جا دارد که امثال بنده که محروميم از اين جور حرکت‌ها عرض بکنيم که: «يا ليتنا کنّا

معكم فنفوز فوزاً عظيماً». (ای کاش با شما می‌بوديم و به فوز

عظيم می‌رسيديم.)

همان‌طور که عرض كرديم، اين حرکت، حرکت عشق و ايمان است؛ هم در آن ايمان و اعتقاد قلبي و باورهای راستين، تحريک‌کننده و عمل‌کننده است؛ هم عشق و محبت. تفکر

اهل‌بیت و تفکر شیعی همین جور است؛ ترکیبی است از ایمان و عشق؛ ترکیب این دو. این، آن‌چیزی است که در سایر فرق‌اسلامی، خلاً آن محسوس است؛ سعی هم می‌کنند گاهی به یک نحوی این خلاً را پُر کنند، اما نمی‌شود! چه کسی مثل خاندان پیغمبر - این عناصر برجسته، ممتاز، نورانی، ملکوتی - وجود دارد در بین معتقدات(اعتقادات) شُعب دیگر اسلامی، که این‌جور مردم به آنها عشق بورزند، به آنها تعامل کنند، با آنها حرف بزنند، به آنها سلام کنند و از آنها انشاءالله جواب بشنوند؛ چه کسی دیگر وجود دارد؟ این است که این یک فرصتی است در اختیار پیروان اهل‌بیت؛ این زیارت ائمه علیهم السلام، این معاشره معنوی با این بزرگواران، این زیارت‌های سرشار از مفاهیم عالی و ممتاز که در اختیار ماست.^{۱۵}

ضرورت مغتنم شمردن زيارت ائمه علیهم السلام

اين زيارت ائمه علیهم السلام، اين معاشره معنوی با اين بزرگواران، اين زيارت‌های سرشار از مفاهيم عالي و ممتاز که در اختيار ماست.

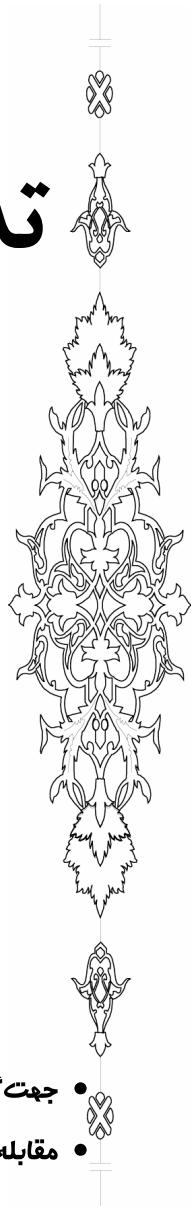
بعضی دنبال سند می‌گرددند برای بعضی از اين زيارت‌ها؛ من عرض می‌کنم، بدون سند هم اين زيارت‌ها را می‌شود خواند. خب! ما وقتی بخواهيم با اينها حرف بزنيم، با چه زبانی حرف بزنيم؟ کي می‌توانيم با اين فصاحت، با اين بلاغت، با اين شيوايي کلمات پيدا کنيم، تركيبات پيدا کنيم، مفاهيم پيدا کنيم در ذهن خودمان و با اينها حرف بزنيم؟ اين زيارت‌ها خيلي خوب است. البته اين مانع از اين نمي‌شود که انسان‌ها همين‌طور به شكل دلي هم با اين بزرگواران حرف بزنند - مثل کسی که با پدر خود یا با عزيز خود حرف می‌زنند و شکایت می‌کند و حرف می‌زنند - مانع از آنها نیست اما اين زيارت‌ها و زيارت‌نامه‌هایي که در اختيار ما هست هم واقعاً يکی از چيزهای مغتنمی است که بحمدالله در مكتب ما وجود دارد.^{۱۵}

حرکت عظیم راهپیمایی اربعین

و محبت پذیرایی مردم عراق

این روزها روزهای نزدیک به اربعین است.

پدیده بی‌نظیر و بی‌سابقه‌ای هم در ... پیاده‌روی میان نجف و کربلا یا بعضی از شهرهای دورتر از نجف تا کربلاست؛ ... این حرکت، ... به‌حال کار بسیار مهمی است، کار بزرگی است؛ این حرکت عظیم مردم، از ایران، از کشورهای دیگر اسلامی، از هند، از اروپا، حتی از آمریکا و کشورهای دیگر، از راههای دور، افرادی می‌آیند در این راهپیمایی شرکت می‌کنند؛ دو روز، سه روز بیشتر یا کمتر - در این راه، پای پیاده حرکت می‌کنند؛ مردم عراق هم انصافاً با کمال بزرگواری و محبت پذیرایی می‌کنند از اینها؛ خیلی حرکت عظیم و پرمعنا و پرمغزی است و کسانی که موفق می‌شوند، باید معتبر بشمارند.^{۱۵}

تدابیر فرهنگی و هنری

- جهت‌گیری فعالیت‌های هنری و تبلیغی
- مقابله با تهاجم فرهنگی

جهت‌گيري فعالیت‌های هنری و تبلیغی

وظيفة مسئولان

در تربیت نسل انقلابی و مؤمن

باید کار فرهنگی دانشگاه این‌جوری باشد که افرادی تربیت کند مؤمن، متخلّق - با اخلاق خوب - انقلابی؛ کار فرهنگی چیزی است که اینها را تأمین کند. کار فرهنگی درست آن چیزی است که جوان ما را انقلابی بار بیاورد. این کشور انقلاب کرده، به این انقلاب باید پاییند بود؛ مبانی این انقلاب را بایستی جزو اصول زندگی خود قرار داد

تا بتوانیم پیش برویم؛ معتقد به آرمان‌ها، دوستدار کشور - کشورش را واقعاً دوست داشته باشد - دوستدار نظام، دارای بصیرت و عمق دینی و سیاسی. این جوان بایستی در نگاه دینی و نگاه سیاسی عمق داشته باشد تا به هر شبۀ کوچکی پایش نلغزد، یا اشتباه نکند در زمینه‌های مسائل سیاسی. خیلی‌ها در این حوالثی که در همین فتنه سال ۸۸ اتفاق افتاد، لغزیدند! آدم‌های بدی نبودند، اما لغزیدند. به خاطر کم بودن بصیرت!

خب! شما وقتی می‌بینی که یک نفری می‌گوید: «انتخابات بهانه است، اصل نظام نشانه است» باید چه کار کنی؟ شما که معتقد به نظامی، شما که جانت را حاضر شدی برای نظام و برای حفظ نظام بدهی، تا می‌بینی یک عده‌ای دارند این‌جوری شعار می‌دهند، باید چه کار کنی؟ این، نبودن بصیرت است؛ ملتفت نشدن به وظیفه در لحظه لازم است. باید افرادی تربیت بشوند با اعتماد به نفس، با انگیزه، سرشار از امید. درست گفته‌اند که یأس بزرگ‌ترین ضرر است؛ مأیوس

نباید بشوند، باید امیدوار باشند به آینده کشور؛
جای امید هم هست؛ جای یأس نیست. ...

تربيت افرادي با فهم درست از موقعیت کشور؛
بفهمند کشور الان در چه وضعی است. همه دنيا
- دشمنان ما يکجور، دوستان ما يکجور -

می‌گويند: جمهوري اسلامي ايران کشور
قدرتمند است اما اين آقا در داخل می‌رود
فلان‌جا سخنرانی می‌کند، می‌گويد: آقا! ما کسی
نيستيم، ما چيزی نيشتيم، ما منزوی هستيم!
خودکمتربيين !! حالا خودش را کم ببيند؛ ملت را
چرا کم می‌بیند؟ نظام جمهوري اسلامي و کشور را
چرا کم می‌بیند؟ اين خودکم‌بینی خيلي چيز
خطروناکی است؛ احساس حقارت؛ که همه دنيا
می‌گويند: کشور عزيزي است، کشور مقتدری
است، گلایه دارند، ناراحت‌اند که ايران نفوذ پيدا
كرده، همه‌جا را گرفته، اين آقا اينجا در داخل، در
روزنامه يا در سخنرانی يا در فلان دانشگاه
به دانشجوها می‌گويد: نه! ما چيزی نيشتيم،
ما کسی نيشتيم!

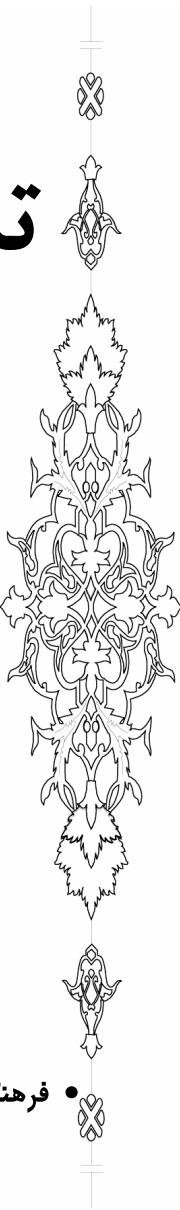
تریبیت افرادی معتقد به استقلال؛ استقلال فکری، استقلال سیاسی، استقلال فرهنگی، استقلال اقتصادی؛ جوانی که تربیت می‌شود در کار فرهنگی، باید به معنای واقعی کلمه اعتقاد داشته باشد به استقلال کشورش؛ مؤمن به مبانی انقلاب و نظام، مؤمن به فرهنگ اسلامی، خوشبین، خوش روحیه. کار فرهنگی این است. خب! این کار آسانی نیست؛ خیلی کار سختی است. این برنامه‌ریزی می‌خواهد.

البته خبرهایی که به من از بعضی از دانشگاه‌ها می‌رسد، اینها را نشان نمی‌دهد. کاری کنید فضای بیفتند دست جوانِ مؤمنِ انقلابی خوش‌روحیه بالانگیزه دارای احساس عزّت‌به‌نفس و متدين! یکی از بزرگ‌ترین مسئولیت‌های شما این است: کاری کنید که این مجموعه‌های مؤمن و سرشار از ایمان به انقلاب و به اسلام حرف اوّل را بزنند؛ فضای غالب دست اینها باشد؛ این جزو وظایف شماست.^۳

مقابله با تهاجم فرهنگی

کار فرهنگی و اردوهای مختلط!!؟

بعضی‌ها کار فرهنگی را در داخل دانشگاه با کنسرت و اردوهای مختلط اشتباه گرفته‌اند!! خیال می‌کنند کار فرهنگی این است؛ می‌گویند: باید دانشجو شاد باشد! شاد بودن برای هر محیطی، چیز خوبی است. اما چه جوری؟ به چه قیمتی؟ غربی‌ها چقدر بهره برده‌اند از این اختلاط دختر و پسر که ما بهره ببریم؟ یک روزی به ما می‌گفتند که در اروپا - آن روز اروپا را مطرح می‌کردند - حجاب نیست و زن و مرد با هم قاطی‌اند، هوس و شوق جنسی هم در آنجا طبعاً کنترل شده است. خب! حالا شما نگاه کنید ببینید همین جور است؟ آیا هوس‌ها کنترل شده است یا هوس‌ها تحریک‌شده است؟ این‌همه جنایت جنسی امروز دارد در آمریکا و در اروپا اتفاق می‌افتد؛ به جنس مخالف هم دیگر حالا اکتفا نمی‌کنند! و از این بدتر هم خواهد شد. اسلام، انسان را شناخته است که حکم حجاب را داده، حکم عدم اختلاط زن و مرد را داده. اسلام من و شما را شناخته؛ انسان، مال خداست و او آفریننده ماست. اردوی مختلط یعنی چه؟ کوهنوردی مختلط، اردوی مختلط، گاهی حتی خارج از کشور! نه! کار فرهنگی ماهیت دیگری دارد، مفهوم دیگری دارد. مسئولین فرهنگی دانشگاه‌ها بفهمند چه کار می‌کنند!!.^۳

تداپیر

مدیریتی

• فرهنگ کار و عمل به تکلیف

فرهنگ کار و عمل به تکليف

انجام کار و خدمت صادقانه

دستيابی جمهوري اسلامي ايران به پيشرفت های علمي و فناوري خيره كننده با وجود حجم انبوه فشارها و تحريم های دشمنان، تجربه ای ارزشمند است. ... اين تجربه با اتكا به حضور و همراهی مردم به دست آمد و کليد حل مشكلات جلب عواطف و دل های مردم با انجام کار و خدمت صادقانه به آنهاست.^۶

تدابیر
طرح و
برنامه‌ای

• تصمیمات راهبردی

تصمیمات راهبردی

استفاده از ظرفیت‌های معطل مانده

باید افرادی تربیت بشوند با اعتماد به نفس، با انگیزه، سرشار از امید. درست گفته‌اند که یأس بزرگ‌ترین ضرر است؛ مأیوس نباید بشوند، باید امیدوار باشند به آینده کشور؛ جای امید هم هست؛ جای یأس نیست؛ این‌همه ظرفیت! ... اینکه می‌گویند مثلاً فرض کنید رشد فلان کشور اروپایی یک‌ونیم درصد یا یک درصد است - و این چیز عجیبی نیست - و ما توقع داریم رشد ما هشت درصد، نه درصد باشد، به‌حاطر این است که آنها از همه ظرفیت‌هایشان استفاده کرده‌اند و ظرفیت خالی‌مانده‌ای ندارند، اماً ظرفیت‌های ما معطل مانده است؛ ما می‌توانیم به رشد ده درصد هم برسیم. این ظرفیت‌ها باید پر بشود؛ از این ظرفیت‌ها باید استفاده بشود. خب! جای امید نیست در کشوری که این‌همه ظرفیت وجود دارد؟.^۳

تدایر سیاسی و اجتماعی

- دشمن‌شناسی و شناخت شیوه‌های دشمن
- افزایش بصیرت، قدرت تحلیل و هدایت سیاسی
- اقتدار ملی
- حفظ ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب
- احزاب و گروه‌های سیاسی
- آزاداندیشی و استفاده از نظرات مختلف

دشمن‌شناسی و شناخت شیوه‌های دشمن

ضرورت شناخت توطئه‌های همه جانبه آمریکا

اوّلین حکومتی و دولتی که با این حرکت مردم به جد شروع کرد مخالفت کردن، آمریکا بود. البته دولت‌های دیگری هم بودند، آنها هم ای‌بسا ناراضی بودند از وضعی که در ایران پیش آمد لکن

عکس العمل آنچنانی نشان ندادند، بعضی از دولتها هم شاید خرسند بودند اما دولت آمریکا به نارضایی قلبی اکتفا نکرد؛ در اوّلین ماههای پیروزی انقلاب، مجلس سنای آمریکا یک مصوبه و قطعنامه شدیداللحنی علیه جمهوری اسلامی ایران صادر کرد، دشمنی را به طور عملی شروع کرد؛ این در حالی بود که هنوز سفارت آمریکا در ایران باز بود! آن کسانی که خیال می‌کنند رابطه با آمریکا، دوستی با آمریکا موجب می‌شود که انسان از آسیب آمریکا محفوظ بماند، به این تجربه تاریخی مراجعه کنند؛ هنوز سفارت آمریکا در ایران بود، آمریکایی‌ها راحت در داخل کشور رفت و آمد می‌کردند، انقلاب موجب نشده بود که آمریکایی‌ها را از ایران بیرون کنند؛ مثل بقیه دولتها سفارت داشتند، مأمورین داشتند، در اینجا داشتند زندگی می‌کردند؛ در همان هنگام دولت آمریکا دشمنی خودش را با انقلاب نشان داد. علاوه بر این، محمدرضا را که یک دشمن قطعی ملت ایران بود، در آمریکا میهمان خودش کرد، او

را برداشت در آمریکا نگه داشتند، در واقع پناه دادند به دشمن ملت ایران. خب! عکس العمل و واکنش به این حرکت، حرکت دانشجویان بود؛ رفتند سفارت آمریکا را گرفتند، معلوم شد اینجا لانه جاسوسی است، معلوم شد در طول این چند ماه بعد از پیروزی انقلاب، در این مدت، اینجا مرکز توطئه علیه انقلاب بوده است؛ این را اسناد منتشر شده بعدی از داخل سفارت آمریکا نشان داد و ثابت کرد.

جوان‌های عزیز! اسناد لانه جاسوسی را بگیرید بخوانید، درس آموز است. دانشجویانی که سفارت را تسخیر کردند و فهمیدند اینجا لانه جاسوسی است، با زحمت زیاد این اسناد را - که سعی کرده بودند در کاغذ خردکن‌ها آنها را خرد کنند، نابود کنند - به هم چسباندند، با زحمت زیاد اینها را استحصال کردند و منتشر کردند؛ هفتاد، هشتاد جلد کتاب منتشر شده است. اینها نشان می‌دهد که آمریکایی‌ها چه در هنگام اوج نهضت، چه در هنگامی که نهضت و انقلاب پیروز شده است و

جمهوری اسلامی تشکیل شده است، دائم در حال توطئه علیه نظام اسلامی بوده‌اند؛ آمریکا این است. اینها مسائل مربوط به بعد از انقلاب است.

قبل از انقلاب، در دوران حرکت عظیم مردمی - حالاً ماجراهای هفدهم شهریور و کشتار مردم و این مسائل که خب همه به‌وسیله دولت دست‌نشانده آمریکا انجام گرفت، به جای خود - در هشتم بهمن، یعنی چند روز قبل از ورود امام به داخل کشور، در همین خیابان‌های تهران، همین خیابان انقلاب، مردم اجتماع کرده بودند؛ ژنرال هایزر که فرستاده آمریکا بود. ... می‌گوید: من به ژنرال قره‌باغی گفتم که در مواجهه با مردم لوله تفنگ‌هایتان را پایین بیاورید؛ یعنی مردم را بکشید، تیر هوایی بیخودی در نکنید، مردم را قتل عام کنید. ... آمریکایی‌ها این جوری با ما شروع کردند؛ با انقلاب این جوری شروع کردند. بعد هم در طول این مدت هرچه توانستند، توطئه کردند. ... آمریکایی‌ها این جوری با ما شروع کردند؛ با انقلاب این جوری شروع کردند. بعد هم در طول

این مدت هرچه توانستند، توطئه کردند. هر گروهی که می‌توانست علیه انقلاب حرکتی بکند، از سوی آمریکایی‌ها حمایت شد: کودتای معروف به کودتای پایگاه شهید نوژه همدان، یکی از این قضايا بود؛ کمک به کسانی که به عنوان قومیت‌ها در گوش و کنار کشور علیه انقلاب حرکت می‌کردند، یکی از این نمونه‌ها بود؛ بعد تشویق صدام حسین به حمله به ایران و هشت سال کمک به صدام حسین یکی از این نمونه‌ها بود. هشت سال! آمریکایی‌ها در طول جنگ، به خصوص بعد از سال دوم و سوم، کمک‌هایشان را شدید کردند، امکانات دادند؛ هم آنها، هم متأسقانه هم پیمانان اروپایی‌شان. آمریکایی‌ها این‌جوری با انقلاب ما عمل کردند. ... لذا در طول این ۳۶ سال یا ۳۷ سال، آمریکایی‌ها هر کاری علیه انقلاب کردند، شکست خوردنده؛ بعد از این هم انشاء‌الله شکست خواهند خورد.

هدف از این حرف این است که: ما به عنوان ملت ایران، به عنوان مردمی که کشورمان را دوست

داريم، به عنوان مردمى که برای خودمان يک آينده‌اي ترسیم کرده‌ایم که می‌خواهیم خودمان را به آن آينده برسانیم، آمریكا را بشناسیم؛ هدف این است.

يکی از کارهای آمریکایی‌ها در این سال‌های آخر، این است که کسانی را وادار کنند به بزرگ‌کردن چهره آمریكا؛ به اینکه این جور وانمود بکنند که آمریکایی‌ها اگر هم يک روزی دشمن بودند، امروز دیگر دشمنی نمی‌کنند؛ هدف این است. هدف این است که چهره دشمن برای ملت ایران پنهان بماند تا از دشمنی او غفلت بشود و او بتواند دشمنی خودش را اعمال کند و خنجر را از پشت فرو کند؛ هدف این است.^۲

لزوم توجه همیشگی به دشمن اصلی

تکیه ما بر دشمنی دشمنان خارجی به معنای اغماض از ضعف‌های درونی خودمان نیست. این را به شما جوان‌های عزیزم عرض بکنم؛ ما در درون خودمان ضعف‌هایی داریم؛ دشمن در موارد زیادی از ضعف‌های ما استفاده می‌کند؛ این ضعف‌ها را باید برطرف کنیم. ما ضعف در سیاست‌گذاری داریم؛ ضعف در اجرا داریم؛ ضعف در تلاش داریم؛ گاهی دچار تنبی و دچار کاهلی در حرکت‌های خودمان می‌شویم؛ ضعف در تشخیص اولویت‌های کشور داریم؛ گاهی اوقات سر یک چیز جزئی، گروه‌هایی در درون کشور از خودمان با همدیگر درگیر می‌شوند، سر یک امری که ضرورتی هم ندارد، لزومی هم ندارد؛ از دشمن غافل می‌شویم؛ اینها ضعف‌های ماست؛ این ضعف‌ها را بایستی برطرف کرد. لکن وجود دشمن - دشمنی که آگاه است، دشمنی که پول خرج می‌کند، دشمنی که اگر بتواند از هیچ جنایتی فروگذار نمی‌کند - یک چیزی است که نباید مغفول[ُ] عنه بماند. بعضی‌ها به بهانه همین مسائل جزئی داخلی، دشمن خارجی را فراموش می‌کنند، آمریکا را فراموش می‌کنند. اینکه

امام رهبر انقلاب مکرّر تکرار می‌کردند که: هرچه فریاد دارید بر سر آمریکا بکشید، به خاطر این است؛ بر سر یکدیگر کمتر فریاد بکشید. نمی‌گوییم: انتقاد نکنیم؛ نه! بالاخره جامعه، جامعه آزادی است، افکار آزادند، حق انتقاد وجود دارد، انتقاد هم مایه پیشرفت است اما دشمن اصلی را با دشمنان درجهٔ دو و با دوستانی که با آنها اختلاف نظر داریم و دشمن هم حتّی نیستند، اشتباه نگیریم؛ دشمن اصلی جای دیگر است. دشمن اصلی آن دشمنی است که با همهٔ توان در صدد این است که دستاورد عظیم ملت ایران را از او بگیرد؛ این دستاورد عبارت است از: حضور ملت، حاکمیت ملی، نفوذ افکار قرآنی و اسلامی در میان مردم؛ این آن دستاورد بزرگ است که ما را به پیشرفت می‌رساند؛ تا امروز هم پیشرفت‌های زیادی کرده‌ایم، بعد از این هم همین ما را به آرمان‌هایمان خواهد رساند. این را می‌خواهند از دست مردم بگیرند؛ می‌خواهند حکومت ظالمانه، حکومت دست‌نشانده، حکومتی دلباخته به غرب و تسليیم غرب و مرعوب غرب به وجود بیاورند، هدفشان این است؛ این را بایستی از یاد نبریم و این دشمن را در نظر داشته باشیم.^۲

دانشگاه و دانشجو آماج بزرگ‌ترین توطئه‌ها

توجه داشته باشید برادران و خواهران عزیز من،
دانشگاهی‌های عزیز! بنده به دانشگاه علاقه‌مندم؛
من از دیرباز هم به دانشگاه معتقدم، هم بسیار
علاقه‌مندم؛ بدانید دانشگاه و دانشجو امروز آماج
بزرگ‌ترین توطئه‌هast؛ از اینکه ما دانشگاهی
داشته باشیم که دانشجوی آن، استاد آن با روحیه
انقلابی، با روحیه تهاجمی وارد میدان بشود،
خطهای قرمز را که دشمن‌ها برایش درست
کرده‌اند به هم بزنند، پیش بروند، کشور را پیش
ببرند، پرچم علم را بالا ببرند، شعارهای انقلابی را
پُررنگ کند و حشت دارند؛ برای اینکه این اتفاق
نیفتند، دارند برنامه‌ریزی می‌کنند؛ پول‌ها خرج
می‌کنند! دشمنان راه سلطه آینده را برنامه‌ریزی
می‌کنند. آن شکل استعمار قدیمی، امروز دیگر
عملی نیست؛ آن چیزی هم که به آن می‌گفتند
«استعمار نو»، حالا یواش‌یواش کهنه شده؛ آن
چیزی که لازم است و دنبالش هستند این است که
تفکّرات در درون عناصر فعال و هوشمند و نخبه

در يك کشور جوري بشود که اهداف آنها را برآورده کند؛ دارند برای اين سرمایه‌گذاري می‌کنند، دارند برای اين پول خرج می‌کنند. به اين دغدغه‌ها باید توجه کرد.^۳

سياست القای فکر آمریکایی به جوانان

سياست خطرناک آمریكا در دنيا و منطقه آمریکای جنوبی، تغيير هویت بوميان و جوانان با استفاده از شیوه‌های جدید ارتباطی است. ... اگر آمریکایی‌ها در اين سياست خود موفق شوند و بتوانند فکر جوانان را به «فکر آمریکایی» تبدیل کنند، آنگاه بدون نياز به کودتای نظامی و اقدامات سخت، بر کشورها مسلط خواهند شد. ... تقویت هویت بومی و شناساندن ارزش‌ها به جوانان، راه مقابله با اين سياست آمریکاست. ... باید با تقویت اراده‌ها و افزایش ارتباطات و همکاری‌ها، در مقابل اين سياست سلطه‌جویانه ایستادگی کرد. ... با تکيه به خداوند متعال و با تقویت اراده‌ها می‌توان در اين نبرد پیروز شد.^{۱۱}

ضرورت توجه دائمی به مظاهر نوین استکبار

مظهر استکبار، امروز آمریکاست؛ یک روزی انگلیس بود. این دشمن، بیکار نیست، مشغول است؛ دائم مشغول است. ... امروز درگیری جهانی، بین حرکت استکباری و حرکت ارزشی و استقلال ملّی و هویتی است که مظهرش انقلاب اسلامی یا جمهوری اسلامی است؛ دعوا امروز در دنیا این است؛ نه اینکه دعواهای دیگری نیست؛ چرا، بالاخره بر سر یک جیفه(مدار) هم سگ‌ها به جان هم می‌افتد، با هم دعوا می‌کنند، این هست لکن دعواهای اصلی این است، خط اصلی و جبهه اصلی این است؛ لذا دشمن وجود دارد، دشمن حساس است.

این استکبار عرض کردیم، مظهرش امروز آمریکاست؛ اما این دستگاه سیاسی استکبار است، استکبار فقط دستگاه سیاسی نیست؛ دستگاه مالی گاهی مهم‌تر و مؤثرتر است؛ مثل این شرکت‌ها و کمپانی‌های بزرگ و پولدارهای بزرگ دنیا که عمدتاً هم صهیونیست هستند؛ مجموعه استکبار اینها هستند؛ اینها دائم مشغول‌اند. درواقع هم زر و هم زور، زر و زور؛ حالا مثلث زر و زور و تزویر را گفتند که مثلث

درستی هم هست. قدیم‌ها که ما می‌گفتیم زر و زور و تزویر، منظورمان از تزویر، تزویر دینی بود. یعنی عناصری که تحت پوشش دین می‌آیند و زمینه را صاف می‌کنند؛ جاده را صاف می‌کنند برای ورود لشکر زر و زور. اما امروز منظورمان از تزویر فقط تزویر دینی نیست، تزویر سیاسی هم هست؛ یعنی دستگاه‌های سیاسی، دستگاه‌های دیپلماسی، بهشدت در حال تزویر، نقشه‌چینی و توطئه و برنامه‌ریزی و طراحی‌اند؛ به چهره خندان ظاهر می‌شوند، با آغوش باز جلو می‌آیند و در همان حال مثل اینکه در بعضی از فیلم‌ها دیده‌اید، طرف را که بغل می‌گیرد، خنجر را هم در قلبش فرو می‌کند. بنابراین، امروز تزویر شامل تزویر سیاسی و دیپلماسی و مانند اینها هم هست که باید به آن توجه کرد. خب! این دشمنی است، این دشمنی در شکل‌های مختلفی ممکن است ظاهر بشود. اینها را ممکن است توجه کنیم؛ یعنی باید دائم اینها را با خودمان تکرار کنیم، تمرین کنیم، از یاد نبریم تا بفهمیم چه کار باید بکنیم؛ همه‌مان – هم سیاستمداران کشور، مدیران کشور، شما بسیجی‌های عزیز و دیگرانی که فعال‌اند، متفکر‌اند، اهل کار‌اند – اینها را باید دائم در ذهن داشته باشیم.^{۱۲}

ضرورت توجه به انواع نفوذ

یک جور دشمنی، دشمنی‌های نرم است که من از چندی پیش مسئله نفوذ را مطرح کردم؛ نفوذ خیلی مسئله مهمی است. ... نفوذ دو جور است: یک نفوذ موردي است، نفوذ فردی است؛ یک نفوذ جریانی است:

۱- نفوذ موردی: نفوذ موردی خیلی نمونه دارد، معنایش این است که فرض کنید شما یک دمودستگاهی دارید، یک مسئولی هستید؛ یک نفر را با چهره آرایش شده، بزرگ شده، با ماسک در مجموعه شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است. در حالی که او دوست نیست. تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد. گاهی جاسوسی است که این کمترینش است؛ یعنی کم‌اهمیت‌ترینش جاسوسی است، خبرکشی و خبردهی است؛ گاهی کارش بالاتر از جاسوسی است، تصمیم شما را عوض می‌کند. شما یک مدیری هستید، یک مسئولی هستید، تصمیم‌گیر هستید، می‌توانید یک حرکت بزرگ یا مؤثری انجام بدهید، اگر چنانچه این حرکت را این‌جور انجام بدهید این به نفع دشمن است، او

می‌آید کاری می‌کند که شما حرکت را این‌جور انجام بدھید؛ یعنی تصمیم‌سازی. در همه دستگاه‌ها سابقه هم دارد؛ فقط هم دستگاه‌های سیاسی نیست، دستگاه‌های روحانی و دینی و مانند اینها هم همیشه وجود داشته. ... گاهی نفوذ ... نفوذ شخصی است؛ وارد خانه کسی، وارد دستگاه کسی می‌شوند. در دستگاه‌های سیاسی هم الى ماشاء الله از این قبیل وجود داشته است؛ امروز هم ممکن است باشد؛ البته خطناک است.

۲- نفوذ جریانی: متنه از این خطناک‌تر، نفوذ جریانی است. نفوذ جریانی، یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت؛ به وسیله پول که نقش پول و نقش امور اقتصادی اینجا روشن می‌شود. عمدترين وسیله دو چیز است: یکی پول، یکی هم جاذبه‌های جنسی! افراد را جذب کنند، دور هم جمع کنند؛ یک هدف جعلی و دروغین مطرح کنند و افراد مؤثر را، افرادی که می‌توانند در جامعه اثرگذار باشند، بکشانند به آن سمت مورد نظر خودشان. آن سمت مورد نظر چیست؟ آن عبارت است از تغییر باورها، تغییر آرمان‌ها، تغییر نگاه‌ها، تغییر سبک زندگی؛ کاری

کنند که این شخصی که مورد نفوذ قرار گرفته است، تحت تأثیر نفوذ قرار گرفته، همان چیزی را فکر کند که آن آمریکایی فکر می‌کند؛ یعنی کاری کنند که شما همان‌جوری نگاه کنی به مسئله که یک آمریکایی نگاه می‌کند - البته یک سیاستمدار آمریکایی، به مردم آمریکا کاری ندارد - همان‌جوری تشخیص بدهی که آن مأمور عالی‌رتبه سیا تشخیص می‌دهد؛ در نتیجه همان چیزی را بخواهی که او می‌خواهد. بنابراین، خیال او آسوده است؛ بدون اینکه لازم باشد خودش را به خطر بیندازد و وارد عرصه بشود، شما برای او داری کار می‌کنی! هدف این است، هدف نفوذ این است؛ نفوذ جریانی، نفوذ شبکه‌ای، نفوذ گستردۀ؛ نه موردنی. اگر این نفوذ نسبت به اشخاصی انجام بگیرد که اینها در سرنوشت کشور، سیاست کشور، آینده کشور تأثیری دارند، شما ببینید چه اتفاقی می‌افتد؟ آرمان‌ها تغییر پیدا خواهند کرد، ارزش‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، خواست‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، باورها تغییر پیدا خواهد کرد.^{۱۲}

لزوم توجه به آماج نفوذ و مکمل آن

یک جور دشمنی، دشمنی‌های نرم است که من از چندی پیش مسئله نفوذ را مطرح کردم؛ نفوذ خیلی مسئله مهمی است. ... آماج نفوذ ... چه کسانی هستند؟ عمدتاً نخبگان، عمدتاً افراد مؤثر، عمدتاً تصمیم‌گیران یا تصمیم‌سازان، اینها آماج نفوذ‌اند؛ اینها هستند که سعی می‌شود روی اینها نفوذ انجام بگیرد؛ بنابراین، نفوذ خطر است؛ نفوذ، خطر بزرگی است! اینکه حالا یکی بگوید آن آقای زید از کلمه نفوذ می‌خواهد استفاده جناحی بکند، این مسئله را از اهمیت نمی‌اندازد. حالا بکند یا نکند، بی‌خود می‌کند استفاده جناحی می‌کند!! واقعیت قضیه این است؛ از این واقعیت که نمی‌شود صرف‌نظر کرد.

مکمل این نفوذ هم کارهای حاشیه‌ای است؛ یکی از چیزهایی که مکمل این نفوذ است، تخطیه کسانی است که بر اصالتها، بر نگاه درست، بر ارزش‌ها پای می‌فشارند؛ این مکمل نفوذ است. نمی‌خواهم بگویم آن کسانی که بسیج را تخطیه

می‌کنند، متّهم می‌کنند به افراطی‌گری و تندی و چه و چه، آگاهانه دارند با نفوذگران همکاری می‌کنند؛ همراهی می‌کنند؛ بندۀ این ادّعا را نمی‌کنم، خبر ندارم. اما واقع قضیه این است که این کمک است! اینها یکی که در بخش‌های مختلف، با زبان‌های مختلف، بسیج را متّهم می‌کنند به تندروی، به افراطی‌گری و چه و چه و چه! دارند در واقع نفوذ را تکمیل می‌کنند؛ پروژه نفوذ به وسیله اینها دارد تکمیل می‌شود؛ چون بسیج یک جزو آن خاکریزهای مستحکم است؛ بسیج یک خاکریز مستحکمی است؛ این خاکریز را نباید سست کرد.^{۱۲}

افزایش بصیرت، قدرت تحلیل و هدایت سیاسی

دوران ثبیت عزّت و ترسیم نقشہ کلان

پیشرفت با مبارزه با استکبار جهانی

برههٔ تاریخی ما هم برههٔ تاریخی مهمی است؛ ملت ایران در حال ثبیت عزّت خود و در راه ترسیم نقشہ کلان پیشرفت خود به سمت آرمان‌هاست. بنابراین، آگاهی جوان‌ها مهم است، بصیرت نسبت به وضعیت موجود مهم است و این جمع [دانشآموزان و دانشجویان در آستانه روز ملی مبارزه با استکبار جهانی]، فرصتی است برای اینکه در این زمینه‌ها قدری صحبت بشود.

اولاً این نکته را عرض بکنیم که این [مبارزه با استکبار جهانی]، پایهٔ خیلی از بحث‌های ماست، مبارزه با استکبار در انقلاب اسلامی و در میان ملت ما یک حرکت معقول و منطقی و دارای پشتونه علمی، و یک حرکت خردمندانه است، برخلاف آنچه بعضی می‌خواهند وانمود بکنند که این یک حرکت شعاراتی است، احساساتی است، متکی به منطق و عقلانیت نیست، به عکس، حرکت

ملت ایران یک حرکت متکی به عقلانیت است. از دین و آیه قرآن و آنچه الهام دینی است فعلاً صرف نظر می‌کنیم: «أَشِدَّاًءُ عَلَى الْكُفَّارِ» و «رُحْمَاءُ بَيْنَهُمْ» (فتح ۲۹ «بر کافران، سخت‌گیر و با همدیگر مهربان‌اند») و «قاتلوا أَئِمَّةَ الْكُفَّرِ» (توبه ۱۲ «با پیشوایان کفر بجنگید») را فعلاً کنار می‌گذاریم، چون کسانی به این چیزها معتقد هم نیستند یا باور هم ندارند؛ به تجربه ملت ایران تکیه می‌کنیم.^۲

خطای مصدق

و پیدایش تجربه بزرگ برای ملت ایران

حادثه‌ای در کشور ما در سال ۱۳۳۲ اتفاق افتاد

- حادثه بیست و هشتم مرداد - که یکی از حوادثی است که ملت ایران را با تجربه‌ها آمیخته می‌کند، مانع از خطا و اشتباه دید او می‌شود؛ در این حادثه یک تجربه بزرگ برای ملت ایران به وجود آمد. این تجربه را هرگز نباید فراموش کرد؛ بله! از سال ۳۲ تا حالا شصت سال می‌گذرد. اولًاً در خلال این شصت سال این قبیل حادث تکرار شده است، ثانیاً حادثه تاریخی وقتی حامل درس است، گذشت زمان تأثیری ندارد و باید از آن درس گرفت. حادثه از این قرار بود که دولت مصدق که نفت را، منبع ثروت ملی کشور را از چنگ انگلیسی‌ها و از دست انگلیسی‌ها با کمک افرادی که بودند - مرحوم آیت‌الله کاشانی و دیگران - توانست خارج کند، یک اشتباه تاریخی انجام داد و آن تکیه به آمریکا بود. در مقابل دشمنی انگلیس‌ها، فکر کرد باید یک پشتیبانی در عرصه بین‌المللی

داشته باشد، این پشتیبان آن روز از نظر او آمریکا بود؛ به آمریکایی‌ها اعتماد کرد؛ امید او به آمریکایی‌ها بود. از این خوشبینی و ساده‌اندیشی، آمریکایی‌ها استفاده کردند، [کودتای] بیست و هشتم مرداد را به راه انداختند. یک مأمور آمریکایی ... رفت در سفارت انگلیس یا در سفارت یک کشور غربی یا شاید هم کانادا مستقر شد و پولی را که آورده بود تقسیم کرد، افرادی را با خودش همراه کرد؛ عناصر و عوامل داخلی خائن هم وجود داشتند؛ کودتای بیست و هشتم مرداد را به راه انداخت و همه زحماتی را که ملت ایران در ظرف دو سه سال - دوران ملی شدن صنعت نفت - کشیده بودند، بر باد داد. مصدق را هم گرفتند، بر دند زندانی کردند و محمدرضا پهلوی را که از ایران فرار کرده بود، برگرداندند، به سلطنت نشاندند؛ و ۲۵ سال از سال ۳۲ تا سال ۵۷ این ملت، زیر یوغ حکومت تحمیلی و وابسته پهلوی به انواع خفت‌ها، انواع فشارها، انواع سختی‌ها مبتلا شد؛ آمریکایی‌ها این کار را کردند. مستشاران نظامی‌شان

ارتش ما را تصرف کردند، عوامل اقتصادی شان سیاست‌های اقتصادی خود را پیش بردن؛ علاوه بر اینها – اینها کارهای ظاهری و مشهود بود – کارهای غیر مشهودی کردند که هنوز تحلیلگران ما متأسفانه نرسیده‌اند که به حرکات غیر مشهود در جهت نابودی ثروت‌های معنوی و انسانی ملت ایران که از طرف آمریکایی‌ها در ایران در این ۲۵ سال انجام گرفت، رسیدگی کنند؛ هنوز نتوانسته‌اند. اینها مسائلی است که جای تحقیق دارد و جای دنبال‌گیری دارد. ۲۵ سال اختناق، فشار بر ملت ایران، ضایع کردن منابع انسانی این کشور، غارت منابع طبیعی این کشور، بدnam کردن ملت ایران در میان ملت‌های مسلمان در منطقه، کارهایی بود که آمریکایی‌ها در این مدت کردند. چقدر انسان‌ها کشته شدند، چقدر انسان‌ها زندان رفتند، چقدر انسان‌ها شکنجه شدند، در داخل کشور چه سیاست‌های خائن‌های علیه ملت ایران انجام گرفت که همه در سایه حضور آمریکایی‌ها و حضور دولت دست‌نشانده آمریکایی‌ها در ایران

بود و به خاطر اعتقادی که آن روز، آن آقا از روی
ساده‌اندیشی به آمریکا کرد.

خب! ملت‌ها در مقابل حوادث دوجورند؛
بعضی از ملت‌ها حادثه را، سختی را، شکنجه را
لمس می‌کنند اما نمی‌توانند یک تحلیل و یک
جمع‌بندی درستی برای خودشان به وجود بیاورند
که این جمع‌بندی آنها را به حرکت متقابل و ادار
کند؛ بعضی ملت‌ها این‌جورند. ملت‌هایی که
رهبران کارآمد و شایسته‌ای داشته باشند، نه!
سختی‌ها را تحمل می‌کنند. اما در کنار آن،
آگاهی‌ها و بصیرت‌ها و راه حل‌ها و تقویت
باورهای صحیح و منطقی را هم دنبال می‌کنند؛
ملت ایران از این قبیل بود. خدای متعال تفضل
کرد، رهبری امام بزرگوار را به این ملت به عنوان
یک موهبت بزرگ داد، امام بزرگوار ملت را آگاه
کرد، بصیرت بخشید، سختی‌ها را خودش تحمل
کرد، زندان رفت، تبعید شد، دست برنداشت؛
به تدریج این آگاهی و بصیرت همه‌گیر شد، تا در
سال‌های ۵۶ و ۵۷ به شکل یک حرکت عمومی در

میان ملت ایران درآمد. این حرکت هدفش و آماج حمله اش فقط دستگاه سلطنت نبود، آمریکا هم بود. ملت می فهمیدند، می دانستند که پشت سر این جنایاتی که دارد علیه آنها و علیه کشور در داخل انجام می گیرد، آمریکاست؛ این را فهمیدند. امام بزرگوار ما در سال ۴۲، در اوایل شروع نهضت اسلامی فرمود: رئیس جمهور آمریکا مبغوض ترین افراد امروز در ایران است. (صحیفه امام، ج ۱، ص ۴۲؛ سخنرانی در جمع مردم ۱۳۴۳/۸/۴) این معنا را القا کرد به افکار عمومی؛ تبیین کرد برای مردم که هرچه هست زیر سر آمریکاست؛ شرارت‌ها زیر سر آمریکاست. خب! این مبارزه به نتیجه رسید.^۲

دلایل پیروزی قطعی ملت‌ها

هر جا ملت‌ها حرکت کنند، ایستادگی کنند،
صبر و مقاومت نشان بدهند، پیروزی قطعی است؛
همه‌جا همین جور است. اشکال کار مبارزاتی که
به شکست می‌انجامد، این است که یا ملت‌ها
طاقت ندارند و ایستادگی نمی‌کنند، یا رهبرانی که
بتوانند اینها را درست اداره کنند ندارند. ما در زمان
این سال‌های اخیر دیدیم جاهایی را که ملت‌ها
حرکت کردند، عزم و اراده خودشان را نشان
دادند، به نتایجی هم رسیدند؛ اما رهبرانی که
بتوانند اینها را درست اداره کنند، هدف را درست
تشخیص بدهند، راه را در مقابل مردم درست
ترسیم کنند، وجود نداشتند، لذا شکست خوردن؛
این را در همین سال‌های اخیر همه شما دیدید؛
من نمی‌خواهم اسم از کشوری و جایی بیاورم.
ملت ایران راه را درست رفت، حرکت را
درست انجام داد؛ رهبری مقتدر، آگاه، مصمم و
دارای توکل به خدا، اتکاء به خدا، اتکاء به وعده
اللهی که: «انْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرُكُمْ»؛(محمد ۷) «اگر خدا را

یاری کنید، یاری تان می‌کند.») موجب شد که این ملت بتواند به پیروزی بر سد و حکومت تحمیلی وابسته سیاه خاندان پهلوی و حکومت پادشاهی مشئوم و ننگ‌آلود - که برای هر کشوری حکومت پادشاهی مایه ننگ است در منطق صحیح انسانی - در ایران از بین رفت و تمام شد؛ مردم شدند صاحب اختیار.^۲

ضرورت شناختن

عوامل بَزَكْ کننده آمریکای جنایتکار

یکی از کارهای آمریکایی‌ها در این سال‌های آخر، این است که کسانی را وادار کنند به بَزَكْ کردن چهره آمریکا؛ به اینکه این جور وانمود بکنند که آمریکایی‌ها اگر هم یک روزی دشمن بودند، امروز دیگر دشمنی نمی‌کنند؛ هدف این است. هدف این است که چهره دشمن برای ملت ایران پنهان بماند تا از دشمنی او غفلت بشود و او بتواند دشمنی خودش را اعمال کند و خنجر را از پشت فرو کند؛ هدف این است. یک عده‌ای البته مغضبانه این کار را می‌کنند، یک عده‌ای هم از روی ساده‌لوحی این کار را می‌کنند. واقعیت قضیه این است که اهداف آمریکا نسبت به جمهوری اسلامی هیچ تغییر نکرده است؛ هیچ تغییر نکرده. امروز هم اگر بتوانند جمهوری اسلامی را نابود کنند، یک لحظه تأمل نمی‌کنند؛ منتها نمی‌توانند و ان شاء الله با همت شما جوان‌ها، با پیشرفت شما جوان‌ها، با گسترش و عمق

بصیرت ملت ایران، در آینده هم نخواهد توانست این کار را بکنند. همه برنامه‌های آنها متوجه به این قضیه است؛ البته در عالم سیاست و در عالم گفتگو، جور دیگری حرف می‌زنند؛ آنجایی که لازم است، نرمش در گفتار هم نشان می‌دهند، اما باطن قضیه این است، ... این را ملت ایران نباید فراموش بکند. در مذاکره، به مناسبت اینکه ما با جنگ مخالفیم، اشک هم می‌ریزند، گریه هم می‌کنند! در همین مذاکرات هسته‌ای مشاهده شد که مأمور آمریکایی (وزیر امور خارجه آمریکا) گفت: من از جوانی با جنگ مخالف بودم و گریه کرد. خب! یک عده‌ای ممکن است ساده‌لوحانه بگویند: عجب! واقعاً اینها آدم‌های خوبی شده‌اند، مژده‌گانی که گربه عابد شد!!؛ (خدنه حضار. از «موش و گربه» عبید زاکانی؛ «مژده‌گانی که گربه عابد شد / عابد و زاهد و مسلمانان») اما همین آدمی که از جنگ این‌قدر متنفر است که از یادآوری جنگ گریه‌اش می‌گیرد و جلوی دوربین اشک می‌ریزد، این از همان آدم‌هایی است که وقتی صدھا کودک را در غزه قطعه قطعه می‌کنند و

صهیونیست‌ها با کمال قساوت و بی‌رحمی به زن و کودک و بچه و بزرگ و پیر و جوان رحم نمی‌کنند، اینها حتی اخم هم نمی‌کنند! شما اگر اینقدر از جنگ متنفری، به این عنصر جلادِ قصابِ خبیث که این جور مردم را، کودکان را قتل عام می‌کند، یک کلمه حرفی بزن! اخم بکن!! اخم هم نمی‌کنند، تشویق هم می‌کنند! همان وقتی که اینها به غزه آن حملات را می‌کردند و امروز که به شکل دیگری در کرانه باختری و در غزه مردم را قتل عام می‌کنند، بارها آمریکایی‌ها - رؤسای بزرگشان - اظهار کردند که اسرائیل حق دفاع از خودش را دارد. یعنی ملت فلسطین حق دفاع ندارد؛ مزرعه‌اش را نابود کنند، جوانش را بکشند، خانه‌اش را آتش بزنند، بچه چندماهه را در آتش بسوزانند، پدر و مادر او را در آتش بسوزانند و مردم فلسطین حق نداشته باشند هیچ پاسخی بدهند؟! امروز هم دارند رژیم صهیونیستی را تشویق می‌کنند، کمک می‌کنند، حمایت می‌کنند. ماهه‌است که مردم یمن در زیر بمباران،

بیمارستان‌شان خراب می‌شود، خانه‌شان خراب
می‌شود، زیرساخت‌های حیاتی‌شان نابود می‌شود،
انسان‌ها دارند به وسیلهٔ هواپیماهای متجاوز قتل عام
می‌شوند، اما آمریکایی‌ها یک کلمهٔ حرف نمی‌زنند،
یک اخْم نمی‌کنند، حمایت هم می‌کنند! آمریکا این
است؛ آن‌وقت گریهٔ جلوی دوربین به عنوان یک
عمل صادقانهٔ می‌تواند تلقّی بشود؟ کسی این را
باور می‌کند؟.^۲

راه ملت ایران

با دوستان و با متعارضان

یکی از کارهای آمریکایی‌ها در این سال‌های آخر، این است که ... این‌جور وانمود بگنند که آمریکایی‌ها اگر هم یک روزی دشمن بودند، امروز دیگر دشمنی نمی‌کنند. ... واقعیت قضیه این است که اهداف آمریکا نسبت به جمهوری اسلامی هیچ تغییر نکرده است؛ هیچ تغییر نکرده. امروز هم اگر بتوانند جمهوری اسلامی را نابود کنند، یک لحظه تأمّل نمی‌کنند. ...

ملّت ایران راه خودش را پیدا کرده است؛ ملت ایران به ملت‌ها و دولت‌هایی که با او کاری ندارند و تعرّضی نمی‌کنند، هیچ تعرّضی نمی‌کند، مشاهده می‌کنید. دولت‌هایی هستند - بحث ملت‌ها را من ندارم - که دلشان با جمهوری اسلامی صاف نیست، این را می‌دانیم، می‌فهمیم، کاملاً مشهود است اما تعرّضی به ما ندارند، ما هم کاری به آنها نداریم؛ روابط داریم، تجارت داریم، می‌نشینیم، مذاکره می‌کنیم، اما دولتی که تعرّض می‌کند، دولتی

که در صدد است از هر بهانه‌ای استفاده کند برای نابودی ملت ایران، برای نابودی جمهوری اسلامی، برای نابودی آرمان‌های اسلامی، ملت ایران نمی‌تواند اغماض کند از او؛ نه حق عقلانی دارد، نه حق شرعی دارد، نه حق وجودانی دارد، نه حق انسانی دارد، حق ندارد در مقابل این دشمن بنشیند و به او به چشم دوست نگاه کند؛ دست دوستی به طرف او دراز کند، چنین چیزی ممکن نیست! آمریکایی‌ها این‌طور هستند. با همه توان، با همه قوا در صدد این هستند که جمهوری اسلامی را از این راهی که دارد حرکت می‌کند، باز بدارند؛ شیوه‌های مختلف دارند؛ تبلیغات می‌کنند؛ امروز هم کاملاً فعال‌اند.^۲

ضرورت بیداری جوانان

در برابر ارتباط با غرب

اشتباه اوّل آنها[آمریکا] در اوایل انقلاب این بود که نمی‌فهمیدند این مردم چرا در میدان این‌جور از خود گذشتگی می‌کنند؛ به تدریج این را حالا فهمیده‌اند، فهمیده‌اند این باورهای مردم است، این باورهای جوانان است، این اعتقادات آنهاست، این درس دین و قرآن به آنهاست؛ لذا اینها را آماج حمله قرار داده‌اند؛ امروز دارند به انواع مختلف و به وسائل گوناگون و جدیدی که آن روزها وجود نداشت، اعتقادات را، باورها را آماج قرار می‌دهند؛ این را باید جوان‌ها متوجه باشند. جوان‌ها اوّلًا تاریخ مبارزات ملت ایران را بیشتر بخوانند و بیشتر بدانند؛ و کسانی که اهل بیان هستند، اهل گفتن هستند، برای جوان‌های امروز ما تبیین کنند که در دوران مبارزات بر ملت ایران چه گذشت، چه کسانی مقابل ملت ایران بودند، ساواک را چه کسی به وجود آورد، روش‌های شکنجه را چه کسی به ساواکی‌ها یاد داد، عناصر مؤمن و علاقه‌مند را با

نظرارت چه کسانی در داخل کشور مورد شکنجه قرار دادند؛ اینها را جوان‌های ما بایستی آگاه بشوند و بدانند.

خوب‌بختانه ملت ایران بیدار شده است، بحمدالله

ملت ایران بیدار است، دانشگاه بیدار است، دانشجو بیدار است؛ بله، خیلی تلاش می‌شود برای اینکه وضع را برگردانند اما نتوانستند و نخواهند توانست. دانشجو بیدار است؛ دانش‌آموزان ما هم همین‌جور. این سرگرمی‌ها و این ظاهرسازی‌ها نمی‌تواند لُبَّ اعتقاد ملت ایران را تغییر بدهد؛ ملت ایران می‌دانند که دارند چه کار می‌کنند و به کجا دارند می‌روند. یک روزی بود که دانشگاه ما به مثابة پلی بود به سمت غرب که «برویم به دانشگاه تا بعد فرو بغلتیم به دامن غرب»؛ یا آن‌که باستعداد بود، وجودش مفید بود، برود جذب آنها بشود، برای آنها کار کند و بعضی‌ها اینجا بشوند عامل یا سرگرم تمتعات زندگی. امروز دانشگاه این‌جور نیست، امروز دانشگاه یک نرdbانی است به سمت آرمان‌های بلند؛ عده‌ای می‌خواهند این نرdbان را از بین ببرند و دوباره همان پل به سمت غرب را برقرار کنند؛ دانشگاه ما را برگردانند به حال سابق.

۲ جوان‌های ما باید بیدار باشند و بحمدالله بیدارند.

ادامه راه جمهوری اسلامی با ایمان و بصیرت

بحمدالله جمهوری اسلامی راه خودش را باز
کرده است و دارد پیش می‌رود. من تردیدی ندارم
در اینکه شما جوان‌های عزیز روزهایی را خواهید
دید که بسیاری از این آرمان‌های بلندی که جمهوری
اسلامی ترسیم کرده است، در کشور شما و در
زندگی شما تحقق پیدا کرده است؛ شک ندارم که
آینده این جور است و شما خواهید توانست انشاء‌الله
کشورتان را بسازید و خواهید توانست که الهام بخشن
ملّت‌های دیگر بشوید و خواهید توانست به توفیق
الهی این غول‌های وحشتی که ملّت‌ها را می‌ترسانند
از پا بیندازید و ملّت‌ها را انشاء‌الله از زیر سایهٔ رعب
و وحشت اینها آزاد کنید؛ این را شما جوان‌ها قطعاً
به توفیق الهی خواهید دید، به شرط اینکه این راه را
ادامه بدھید، به شرط اینکه با ایمان و با امید حرکت
بکنید و بصیرت را، بصیرت را از دست ندهید و در
همهٔ قضایای گوناگون کشور - که حالا مسائل فراوانی
داریم که بعدها هم به آنها می‌پردازیم - معیارها و
ملک‌های اصلی را در نظر داشته باشید که این موجب
می‌شود که انشاء‌الله راه را درست حرکت کنید.^۲

برنامه‌ریزی غربی‌ها برای دانشگاه‌ها

و حرکت مقاومت اسلامی

خب! غربی‌ها برای دانشگاه ما برنامه‌ریزی داشتند. ... غربی‌ها برای آنچه آن را جهان سوّم می‌نامیدند، برنامه‌ریزی کردند برای تربیت آدم‌هایی که در این کشورها با اخلاق آنها، با شیوه آنها، با سبک زندگی آنها تربیت بشوند و رشد کنند و اداره آن کشور را به عهده بگیرند؛ این برنامه‌ای بوده که آنها ریختند. برای دانشگاه ما هم آنها یک چنین برنامه‌ای داشتند؛ یعنی می‌خواستند دانشگاه ما پلی باشد به سمت سرازیر شدن هر آنچه غربی‌ها مایل‌اند در ایران اتفاق بیفتد؛ نظر آنها این بود، اما نشد! یعنی دانشگاه ما در خدمت اهداف غرب عملاً قرار نگرفت؛ این یکی از مسائل بسیار مهم و نکات بزرگ کشور ماست. آنها می‌خواستند دانشگاه محل پمپاژ افکار غربی و سبک زندگی غربی باشد، خب تا حدودی هم در یک جاهایی موفق شدند، در این تردیدی نیست ... اما در نهایت موفق نشدند؛ چون هویت ایرانی کار

خودش را کرد. هویت ایرانی یک چیز عجیبی است در تاریخ؛ همه کسانی که به ایران تهاجم کردند به یک نحوی، در ایران بعد از مدتی حل شدند: زبانشان، آدابشان، فرهنگشان؛ تنها چیزی که مستثنی است، اسلام است که اسلام آمد ایران و در ایران غرق نشد، ماند و ایرانی، اسلام را از بُن دندان قبول کرد؛ والا در کشورهای مورد تهاجم عرب‌های مسلمان، هرجا رفته‌اند زبان عوض شده است؛ مصر زبانش عوض شد، فلسطین زبانش عوض شد، شامات زبانش عوض شد، زبانش عربی شد، اما ایران زبانش عوض نشد، فارسی باقی ماند؛ یعنی یک چیز عجیبی است در ایران؛ این خصوصیتی است که مال کشور ماست. اینجا هم همین جور شد، هویت ایرانی کار خودش را کرد. والا در داخل دانشگاه افرادی که ظواهر دینی را حفظ کردند، وجود داشتند؛ با اینکه این بهشدت مورد نفی طرف مقابل بود؛ یعنی رضاخان اصلاً با ظواهر دینی موافق نبود؛ آنها یی هم که دانشگاه را در ایران تشکیل دادند ... آنها هم همین جور، مثل

خود رضاخان بودند؛ اصلاً آنها این فکرها را بیشتر توی کلّه رضاخان تزریق کرده بودند؛ آنها اصلاً مایل نبودند که در دانشگاه کسی نماز بخواند، در دانشگاه کسی اسم خدا بیاورد اما این اتفاق افتاد؛ همین‌طور که اشاره کردند، انجمن‌های اسلامی تشکیل شد، مسلمان‌هایی در داخل دانشگاه به مقام استادی رسیدند، دین را ترویج کردند، در مقابل افکار غیردینی ایستادند؛ یعنی از اینجا شروع شد. هرچه گذشت، این روحیه دینی و ایمانی در داخل دانشگاه تقویت شد تا رسید به نهضت اسلامی سال ۴۱؛ اینجا دانشگاه یک حرکت عظیمی در جهت دینی شدن، ایمانی شدن انجام داد، با اینکه آن روز کمونیست‌ها و مارکسیست‌ها در داخل دانشگاه خیلی فعال بودند. ... دستگاه پهلوی در دوران نهضت اسلامی، در واقع تمام توجهش به حرکت اسلامی بود و با آن معارضه می‌کرد؛ اما با چپ‌ها و مارکسیست‌ها و مانند اینها مدارا می‌کردند، خب اینها هم به آن مدارا جواب دادند، خیلی‌هایشان رفتند در دفتر فرح پهلوی عضو شدند! خیلی‌هایشان رفتند در صداوسیما، در

تلویزیون و رادیو عضو شدند، همکاری کردند، همان چپ‌های تن دهه ۳۰، در دهه ۴۰ شدند، همکاران دستگاه! اما حركت دانشگاه به سمت تفکر اسلامی روزبه روز پایدارتر، قوی‌تر، عمیق‌تر شد. تا رسیدیم به انقلاب. این حركت البته حركت مقاومت اسلامی بود، ریشه‌دار و دارای تفکر؛ افکار مرحوم مطهری یک نمونه از آن چیزهایی بود که در دانشگاه بین دانشجوها ترویج می‌شد. خب! انقلاب اسلامی که در سال ۵۷ به پیروزی رسید، دنیا را تکان داد؛ بدون مبالغه این جور است؛ یعنی واقعاً پیروزی اسلام در ضمن یک انقلاب و تشکیل یک حکومت بر پایه اسلام، اصلاً دنیا را - غرب و شرق را - تکان داد؛ بدیهی است تأثیری در دانشگاه می‌گذاشت و گذاشت؛ بسیاری از نیروهای داخل دانشگاه، چه در میان اساتید، چه در میان دانشجویان جزو صادق‌ترین و فداکارترین یاران انقلاب بودند، این جزو سوابق تاریخی دانشگاه ماست، این مقطع را هرگز نباید فراموش کرد و از یاد برد. خب! این مال گذشته است.^۳.

ضرورت توجه به طراحی‌های نفوذ

مظهر استکبار، امروز آمریکاست؛ یک روزی انگلیس بود. این دشمن، بیکار نیست، مشغول است؛ دائم مشغول است. ... امروز تزویر شامل تزویر سیاسی و دیپلماسی و مانند اینها هم هست که باید به آن توجه کرد. خب! این دشمنی است، این دشمنی در شکل‌های مختلفی ممکن است ظاهر بشود. ... یک جور دشمنی، دشمنی سخت است؛ بمبی بیندازند، تیری بزنند، تروریستی بفرستند. یک جور دشمنی، دشمنی‌های نرم است که من از چندی پیش مسئله نفوذ را مطرح کردم؛ نفوذ خیلی مسئله مهمی است.

نفوذ که ما می‌گوییم، حالا بعضی‌ها واکنش نشان می‌دهند؛ آقا! مسئله نفوذ جناحی شد، استفاده جناحی کردند؛ من به این حرف‌ها کاری ندارم. خب! استفاده جناحی نکنند، بحث بیهوده درباره نفوذ نکنند، اسم نفوذ را بدون محتوای لازم مطرح نکنند؛ اینها را ما کاری نداریم. ولی هر حرفی زده می‌شود، هر کار جدی می‌شود، از اصل واقعیت

نفوذ غفلت نشود؛ غفلت نکنیم که دشمن در صدد نفوذ است. حالا من نفوذ را مقداری تشریح می‌کنم که نفوذ چیست و چگونه است؟ از اصل قضیه غفلت نکنیم! جناح‌ها همدیگر را متهم نکنند؛ این بگوید: آقا شما که گفتی، مقصودت این بود! آن بگوید: نه! شما که گفتی، مقصودت این بود! خیلی خب! حالا مقصود هرچه بود. بالاخره واقعیت فراموش نشود؛ دشمن دارد برای نفوذ طرّاحی می‌کند.^{۱۲}

ابعاد نفوذ موردی

نفوذ موردی خیلی نمونه دارد، معنایش این است که فرض کنید شما یک دمودستگاهی دارید، یک مسئولی هستید؛ یک نفر را با چهره آرایش شده، بزرگ شده، با ماسک در مجموعه شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است. در حالی که او دوست نیست. تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد. گاهی جاسوسی است که این کمترینش است؛ یعنی کم‌اهمیت‌ترینش جاسوسی است، خبرکشی و خبردهی است؛ گاهی کارش بالاتر از جاسوسی است ... مرحوم آقای آسید حسن تهامی که از علمای بزرگ کشور ما و ساکن بیرجند بود، رفته بود در بیرجند مانده بود؛ ملاّی خیلی بزرگی بود، اگر در قم یا نجف می‌ماند، حتماً مرجع تقلید می‌شد؛ مرد بسیار دانایی بود. ایشان خودش برای من نقل کرد؛ گفت: آن‌وقتی که عراقی‌ها با انگلیس‌ها می‌جنگیدند - در سال ۱۹۱۸؛ قریب صد سال پیش - یکی از مراجع وقت، یک نوکری داشت که خیلی مرد خوبی بود، با طلبها گرم می‌گرفت، صحبت می‌کرد، با همه آشنا بود، با همه رفیق بود؛ اسمش را هم ایشان

می‌گفت؛ من یادم نیست. گفت: بعد که انگلیس‌ها غلبه پیدا کردند و عراق را تصرف کردند و آخرين جا نجف بود که وارد نجف شدند، خبر رسید به طلبه‌ها که این نوکر فلان آقا، یک افسر انگلیسی است! گفت: من باور نکرم؛ گفتم مگر می‌شود چنین چیزی؟ بعد می‌گفت در بازار حويش - بازار معروفی است در نجف - داشتم می‌رفتم، دیدم هفت هشت ده نفر افسر انگلیسی و نظامی انگلیسی سوار اسب دارند می‌آیند - آنوقت با اسب رفت و آمد می‌کردند - یک افسری هم جلویشان است؛ خب! من کنار ایستادم که اینها بیایند رد شوند؛ وقتی رسیدند به من، دیدم آن افسری که جلو بود، از آن بالا گفت: آقا! آسید حسن! حالت چطور است؟ نگاه کردم دیدم بله! همان آقایی است که نوکر فلان مرجع بود؛ سال‌ها ما این را می‌دیدیم. گاهی نفوذ این جوری است؛ نفوذ شخصی است؛ وارد خانه کسی، وارد دستگاه کسی می‌شوند. در دستگاه‌های سیاسی هم الى ماشاء الله از این قبیل وجود داشته است؛ امروز هم ممکن است باشد؛ البته خطرناک است.^{۱۲}

اهداف نفوذ جریانی

نفوذ جریانی، یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت ... شما امروز وقتی نگاه می‌کنید، باور دارید که در مسئلهٔ فلسطین یک ظلم آشکار به یک ملت دارد می‌شود؛ این را دارید می‌بینید؛ نگاه شما این نگاه است. آن کسی که در خانهٔ خود - یک فلسطینی عرب، چه مسلمان، چه مسیحی - مورد تعلیّی قرار می‌گیرد، او محکوم می‌شود با نگاه آمریکایی. از نظر شما او مظلوم است؛ وقتی توانست تغییر نگاه شما را تأمین بکند، شما هم مثل او نگاه می‌کنید و می‌گویید که اسرائیل دارد از هویت خودش دفاع می‌کنند! مگر او باما نگفت؟ همان وقتی که اینها آتش را شبانه‌روز بر سر مردم غزه می‌ریختند، یک مردم بی‌دفاع را، خانه‌شان، زندگی‌شان، مزرعه‌شان، بیچه‌شان، مدرسه‌شان، بیمارستان‌شان را مورد تهاجم قرار می‌دادند، رئیس‌جمهور آمریکا گفت اسرائیل دارد از خودش دفاع می‌کند! یعنی نگاه این است. شبکه‌سازی و جریان‌سازی موجب می‌شود که آن کسی که مثلاً در داخل ایران دارد زندگی می‌کند یا در داخل فلان کشور دیگر، این نگاهش بشود آن نگاه؛ معنای نفوذ این است؛ ببینید چقدر خطرناک است.^{۱۲}

اقتدار ملّی

رزمندگان و جنگآوران

خطوط مقدم عرصه بین‌الملل

تعییر رزمندگان و جنگآوران خطوط مقدم در عرصه بین‌الملل، شایسته شغل و شأن مسئولان و کارکنان وزارت خارجه است. ... وزارت خارجه با توجه به اهداف و وظایف خود به خوبی فعال است و به خصوص در تجربه اخیر مذاکرات هسته‌ای، ... آزمون خوبی از سر گذراندند. ... تلاش و جدیت تیم مذاکره‌کننده ... احساس قدرت و نشستن در مقابل ۶ قدرت جهانی، دفاع از اهداف و تثبیت حضور و وجود خود به طرف‌های مقابل، از جمله نقاط قوت مذاکره‌کنندگان کشورمان در مذاکرات هسته‌ای بود. ... در اجرای برجام نیز باید نکات مهم و مورد نظر را دنبال کنید که تحقق این موارد هم امکان‌پذیر است، همچنان‌که ... دستیابی به برخی از نتایج ابتدا باورپذیر نبود اما شما ایستادید و ما هم ایستادیم و ممکن شد.^۱

قدرت و اقتدار ملّت ايران

جمهوري اسلامي به برکت تمسّک به اسلام،
به برکت تکيه به مردم، به برکت بصيرت و
آگاهی‌اي که مردم ما بحمدالله دارند، نه فقط ثبات
دارد و ايستادگی کرده است بلکه پيشرفت کرده
است؛ ما پيشرفت کرده‌ایم. در همین قضيه
مذاكرات هسته‌اي، اين پيشرفت ملّت ايران بود که
قدرات‌های مدّعی را وادار کرد بيايند دست در
دست هم بگذارند، همه در مقابل ملّت ايران
بنشينند؛ آن تدايير خصمانيه را علیه ملّت ايران
به‌كار بيرند، شايد ملّت ايران را از پا بیندازنند؛ اين
قدرت ملّت ايران است.^۲

ضرورت رساندن ایران اسلامی

به جایگاه بزرگ آن

دریا، عرصه رویارویی قدرتمندانه با دشمنان و در عین حال، فعالیت مؤثر و همکاری با دوستان است. ... پیش از انقلاب اسلامی، اهمیت، عظمت و حساسیت دریا نادیده گرفته می‌شد. ... اما امروز نیروی دریایی پیشرفت‌های زیادی در بهره بردن از مزايا و فرصت‌های دریا کرده است که البته هنوز با نقطه مطلوب فاصله داریم. ... رسیدن به جایگاه متناسب با شأن تاریخی ملت ایران و جمهوری اسلامی در دریا، مسئولیت بزرگ نیروی دریایی است. ... نیروی انسانی صالح، چابک و برخوردار از فکر و مدیریت صحیح در کنار ایستادگی، عزم راسخ، توکل به خدا و امید به آینده، راهگشاترین عناصر در رساندن ایران اسلامی به جایگاه بزرگ، تاریخی و متناسب با شأن آن هستند.^{۱۳}

حفظ ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب

حضرت سیدالشهاداء علی‌الله‌علیه السلام و حضرت زینب کبراء علی‌الله‌علیه السلام

الگویی برای ملت‌ها

روزهایی که به عنوان مقابله و مبارزة با استکبار نامیده شده است، بسیار مغتنم است. ... ایام [تلاقی ۱۳ آبان و محرم]، ایام مرتبط با حسین بن علی علی‌الله‌علیه السلام است، روزهای شور و هیجان تاریخی امت مسلمان است، مخصوص شیعه هم نیست، غیر شیعیان هم حرکت حسین بن علی علی‌الله‌علیه السلام را یک حرکت بزرگ، عظیم، درس‌آموز، الگو برای ملت‌ها می‌دانند، آنها بی که می‌شناسند؛ بی خبرها، بی اطلاع‌ها حسابشان جداست. ملت ما هم از جمله افتخاراتش یکی این است که با سیدالشهداء آشناست، با کربلا آشناست، با مسائل مهمی که در ذیل ماجراهی عاشورا یا در ضمن آن ماجرا مطرح است، آشناست.

این روزها روزهای زینب کبراء علی‌الله‌علیه السلام است و زینب کبراء علی‌الله‌علیه السلام همان کسی است که ماجراهی عاشورا را زنده نگه داشت، مانع شد از اینکه این ماجرا در خلال افسون‌های سیاسی دستگاه حاکم آن روز از بین برود و فراموش شود یا در تاریخ کهنه شود؛ مسئله را زینب کبراء علی‌الله‌علیه السلام زنده نگه داشت؛ بنابراین، روزهای مهمی است.^۲

ضرورت اجتناب از تضعیف

بنیان‌های اساسی انقلاب

من توصیه می‌کنم، نصیحت می‌کنم به همه افرادی که جایگاهی دارند برای حرف زدن و می‌توانند حرف بزنند، سعی نکنند اصلاحات‌های کشور را، بنیان‌های اساسی انقلاب را تضعیف کنند؛ تا کسی از اصلاحات‌ها گفت، فوراً نگویند: ایشان دارد تندروی می‌کند یا افراطی‌گری می‌کند! یا چه می‌کند! یا جناحی‌گری حرف می‌زند نه! این جوری نیست. اصلاحات‌ها را تخطّئه نکنند، تهمت افراطی‌گری نزنند؛ بیانات انقلاب را انکار نکنند؛ بیاناتی در انقلاب هست؛ واضحاتی، محکماتی در انقلاب هست. خب! این بیست و چند جلد بیانات امام است؛ امام مظہر انقلاب بود، امام سخنگوی انقلاب بود، مبین حقایق انقلاب بود. خب! نگاه کنند و ببینند امام برروی چه چیزهایی تکیه می‌کرد. بیانات انقلاب را انکار نکنند؛ این، آن چیزهایی است که مهم است.^{۱۲}

احزاب و گروه‌های سیاسی

هدف از تشکیل احزاب

الآن احزاب غربی و به تبع آنها احزاب در همه دنیا، هدف‌شان رسیدن به قدرت است؛ یعنی یک حزب مبارزه می‌کند برای اینکه دولت را در اختیار بگیرد؛ بعد آن حزب دیگر مبارزه می‌کند تا دولت را از دست این دربیاورد. یعنی امروز احزاب - آنچه به عنوان حزب در دنیا نامیده می‌شود - در واقع بستری برای رسیدگی به مفاهیم و معارف عالیه مورد اعتقاد آن حزب نیست، مثل آن چیزی که ما در اوّل انقلاب از حزب در ذهنمان بود، امروز در دنیا این نیست؛ هدف این است که یک گروهی باشند - مثل یک باشگاهی یا یک مجموعه‌ای - که تلاش کنند خودشان را برسانند به قدرت؛ بعد که رسیدند به قدرت، همان آش و همان کاسه حکومت قبلی است؛ تفاوتی نمی‌کند.^{۱۲}

آزاداندیشی و استفاده از نظرات مختلف

نقش آفرینی دانشگاه

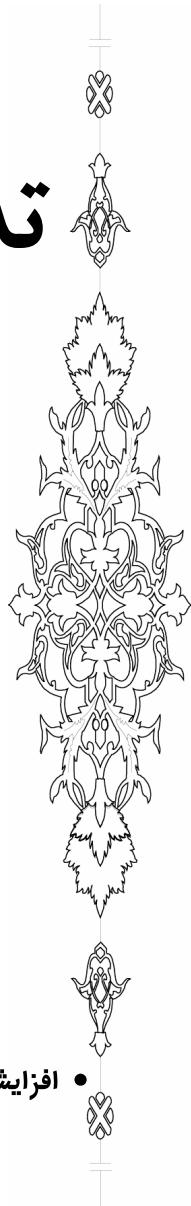
در ایجاد تمدن نوین اسلامی

در این ۳۷ سالی که از آن روزها [گذشته انقلاب] می‌گذرد، ما افتخارخیز زیاد داشته‌ایم، کارهای زیادی شده است، دانشگاه پیشرفت کرده، پسربورت کرده، جریانات گوناگون بر دانشگاه در برهه‌ای از زمان حاکم شدند؛ دانشگاه افتخارخیز داشته است. این هم طبیعی است، یعنی با یک نگاه دقیق، خلاف انتظار نیست که وقتی حکومت در اختیار اسلام است، آن کسانی که اسلامی فکر می‌کنند، در درون خودشان سلایق و جریان‌های گوناگونی به وجود بیاید و این منجر بشود به موج آفرینی‌های گوناگون در داخل دانشگاه. ... به هر حال دانشگاه مراحل گوناگون و دوره‌های گوناگون را در این ۳۷ سال گذرانده؛ حالا امروز ماییم و دانشگاه.

ما چه کار کنیم که از این دانشگاه با این سوابق، با این تاریخ، با این زمینه‌های تاریخی، با این

میراث، با اين تجربه خوب و آزمون خوبی که دانشگاه در دوران انقلاب داد و با مشکلاتی که در دانشگاه به وجود آمد - همه اينها را در کنار هم قرار بدهيم - بتوانيم برای ايجاد تمدن نوين اسلامی بهره بيريم؟ چون هدف اين است ديگر! هدف، ايجاد يك حاكميت اسلامی است که بتواند جامعه را به جامعه مورد نظر و آرمانی اسلام تبدیل بكند؛ ما دنبال اين هستیم ديگر! ما می خواهیم کشور خودمان - در درجه اول، حالا بحث کشورهای ديگر و مسائل بين المللی و جهانی را نمی کنيم - يك کشوری بشود که به آن خطوط آرمانی اسلام برسد که اين خطوط آرمانی يك چيز مطلوب و شيرینی برای هر انسان متفکری است؛ يعني هرکسی که بنشيند فکر کند، مطالعه کند، از اين وضع آرمانی جامعه اسلامی لذت می برد؛ جامعه‌ای که در آن، هم علم هست، هم پیشرفت هست، هم عزّت هست، هم عدالت هست، هم قدرت مقابله با امواج جهانی هست، هم ثروت هست؛ يك تصوير اين جوری؛ ما به اين می گوییم

تمدن نوین اسلامی، می‌خواهیم کشورمان به اینجا برسد. دانشگاه در این زمینه چه نقشی می‌تواند ایفا کند و چه کار باید بکند؟ اوّلاً نقش آفرینی دانشگاه لازم است، ثانیاً سؤال این است که: چه باید کرد؟ ما چه کار کنیم که بتوانیم به اینجا برسیم؟ ... اینها کارهای تحقیقاتی مفصلی لازم دارد؛ من فقط می‌خواهم این را تذکر بدهم که دانشگاه ما روی این فکر کند، شما به عنوان مدیران دانشگاه‌ها و مسئولان دستگاه آموزش عالی کشور روی این فکر کنید؛ مسئولیت دانشگاه را بر این اساس قرار بدهید، برنامه‌ها را بر این اساس بروزیزد که دانشگاه با این سوابقی که گفته شد، با این ریشه عمیق تاریخی که گفته شد، با این آزمون بزرگی که از خودش در انقلاب نشان داد، این دانشگاه چه نقشی می‌تواند ایفا کند برای ایجاد تمدن نوین اسلامی و آنچنان جامعه‌ای و آنچنان ایرانی؟ روی این باید فکر کنید؛ یعنی همه کارها را بر این اساس باید قرار بدهید.^۳

تدابیر دفاعی و رزمی

- افزایش آمادگی همه جانبه

افزايش آمادگي همه جانبه

ضرورت توجه مردم و مسئولان به برکات دريا پيش از انقلاب اسلامي، اهميت، عظمت و حساسيت دريا ناديده گرفته مي شد. ... دريا، عرصه رويا رويي قدرتمندانه با دشمنان و در عين حال، فعاليت مؤثر و همكاری با دوستان است. ... دسترسی به آب های آزاد، اتصال به چهار گوشه جهان از راه دريا و امكان دفاع از کشور در بستر دريا از جمله برکات درياست که مردم و مسئولان باید به آن توجه کنند. ... ما هنوز در آغاز اين راه هيم و شما مردان اين راه هستيد که باید مسیر را باز کنيد و اين اميد و آينده مطلوب را رقم بزنيد. ... اهميت دريای عمان و سواحل مکران ... نقطه ای اساسی در ايقای مسئولیت نيري دريایي است و در خصوص احیای این منطقه ... سفارش های لازم را کرده و خواهیم کرد.^{۱۳}

تدابیر ویژه بسیج

- ویژگی‌ها و تعمیق تفکر بسیجی
- نقش آفرینی و مسئولیت‌پذیری بسیجیان

ویژگی‌ها و تعمیق تفکر بسیج

شطّ جوشان و بالندگی دائمی بسیج

پدیده بسیج، یک پدیده ابتکاری است؛ نه به این معنا که در کشورهای دیگر و در جاهای دیگر، نیروهای مقاومت مردمی وجود نداشتند؛ چرا! اینها را می‌دانیم. لکن نیروهای مقاومت در کشورهای مختلف دنیا - در غرب و شرق و مانند اینها - معمولاً مربوطاند به دوران اختناق، دوران فشار، دوران مبارزات؛ بعد از آنکه دوران مبارزات تمام شد، حالا یا خود این گروههای مقاومت به قدرت رسیدند، یا دیگران با کمک اینها به قدرت رسیدند، این نیروی مقاومت تمام می‌شود و این تشکیلات مردمی به پایان می‌رسد؛ در دنیا این جور است؛ ... مثلاً در فرانسه دوران اشغال آلمان، گروههای مقاومت بودند - چپ، راست، میانه - خیلی هم می‌جنگیدند لکن بعد از آنکه اشغال برطرف شد و حکومت تشکیل شد، دیگر از گروهها خبری نبود؛

تمام شد، می‌رفتند. عرض کردیم، یا به قدرت می‌رسیدند که همان‌هایی که به قدرت می‌رسیدند، به آفات قدرت هم دچار می‌شدند؛ ... یا نه! دیگران به قدرت می‌رسیدند، اينها مثلاً حزب تشکيل می‌دادند؛ مثل بعضی از احزابی که در همين كشورها هست که آن حزب‌ها هم در واقع مبارزه‌شان مبارزه برای رسیدن به قدرت بود. ... بنابراین، گروه‌های مقاومت، با پیروزی‌ها حل می‌شدند، آب می‌رفتند، تمام می‌شدند. اينکه گروه‌های مقاومت، مثل يك جريان ممتد، مثل يك شطّ جوشان، در دوران پیروزی بمانند و روزبه‌روز بالنده‌تر بشوند، آگاهی‌هایشان بيشتر بشود، در ميدان‌های مختلفی که كشور به آنها احتياج دارد به طور متشكّل شرکت کنند، از لحاظ كمیّت و از لحاظ كیفیّت توسعه پیدا کنند، به مفاهیم جدید دست پیدا کنند، در نبردهای نو تولّدیافته بتوانند نقش ايغا کنند، آن‌چنان‌که بسيج ماست، اين در دنيا بي‌سابقه است؛ چنین چيزی در دنيا سابقه ندارد.^{۱۲}

هنر امام خمینی تئٹل در تشکیل بسیج

پدیده بسیج، یک پدیده ابتکاری است. ... این هم هنر امام بود؛ امام رهبر انقلاب اسلامی بسیج را تشکیل داد از متن مردم. بسیج، چیزی جدای از مردم نیست؛ بسیج، همین انسانهای موجود در اقسام مختلف مردم‌اند - در دانشگاه‌اند، در مزرعه‌اند، در بازاراند، در دستگاه‌های گوناگون مسئول و غیر مسئول‌اند - اما بسیجی‌اند، جزو مجموعه بسیج‌اند. بسیج در واقع یک انتخاب ویژه از میان آحاد ملت است؛ یک نماینده از مجموعه ملت است؛ بسیج این است. این را امام رهبر انقلاب اسلامی تشکیل داد و روزبه روز توسعه پیدا کرد؛ از آنها چیزهای عجیب و عظیم و برجسته‌ای بُروز کرد. خیلی از این سرداران سپاهی ما - که یا شهید شدند، یا زنده‌اند بحمد الله، که از آنها چیزهای شگفت‌آوری می‌شنوید یا می‌خوانید در نوشته‌جات - اینها بسیجی‌اند؛ اینها اوّل به عنوان بسیج وارد شدند، موظّف نبودند؛ به عنوان بسیجی وارد میدان دفاع مقدس شدند و استعداد اینها بُروز کرد و تبدیل شدند به سرداران بزرگی مثل شهید باقری، مثل شهید کاظمی، مثل شهید بروجردی و دیگران و دیگران؛ این در عرصه جنگ. در عرصه علم هم همین‌جور؛ بسیاری از این افرادی که در عرصه علم و

فناوری کارهای بزرگ انجام دادند، یا سابقه بسیجی دارند، یا خودشان آن بسیجی‌اند؛ ولو اسمشان هم در فهرست سازمان بسیج نوشته نشده باشد، ولی خودشان را بسیجی می‌دانند؛ همین شهادی هسته‌ای - رضایی‌ترزاد، احمدی‌روشن، شهریاری، علی‌محمدی، دیگران، دیگران - همان‌هایی که در مسائل فنی فوق العاده هسته‌ای نقش آفرینی کردند که ما اینها را از نزدیک دیده‌ایم، اینها همه در واقع عناصر بسیج‌اند.

بسیج تعریف مشخصی دارد: آحاد مردمی، که با هدف والای الهی و با روحیه خستگی‌ناپذیر، وسط میدان، هرجایی که لازم باشد حضور پیدا می‌کنند، استعداد خودشان را بُروز می‌دهند، آنچه دارند در صحنه می‌گذارند، و از خطرات این راه هم نمی‌ترسند؛ یعنی جانشان را کف دست گرفته‌اند. خب! این حرف، در گفتن آسان است که «فلانی جانش را کف دستش گرفته» اما در عمل به این آسانی نیست. بسیجی آن کسی است که برای این کار دشوار - یعنی بذل جان، حتی بذل آن چیزهایی که از جان گاهی عزیزتر است - آمادگی دارد؛ این معنای بسیج است. این از اختصاصات کشور ماست، این مخصوص انقلاب اسلامی، و مربوط به جمهوری اسلامی است.^{۱۲}

حضور همه‌جانبه بسیج در مقابل استکبار

حضور بسیج به معنای حضور مردم است؛ وقتی بسیج یکجا حاضر است، معناش این است که ملت ایران حاضر است. ... بسیج نمونه و مسطوره (نمونه) ملت ایران است، یک نمونه و یک نشانه‌ای است از مجموعه ملت ایران.

خب! این حضور هم البته معلوم است که برای دفاع از آرمان‌هاست، برای دفاع از ارزش‌هاست، برای دفاع از هویت انقلابی و دفاع از هویت ملی است، برای کمک به این ملت و این کشور است در رسیدن به آن نقااطی که شایسته آن است و آنها را به برکت انقلاب ترسیم کرده است و دارد حرکت می‌کند؛ حضور بسیج طبعاً به این معناست؛ باید دفاع کند.

خب! وقتی می‌گوییم باید دفاع کند، یک سؤال به ذهن می‌رسد که مگر حمله‌ای وجود دارد که دفاع کند؟ مگر دشمنی هست که باید دفاع کرد در مقابل آن دشمن؟ این سؤال به ذهن می‌آید. شما جواب این سؤال را به روشنی می‌دانید؛ بله! دشمن هست؛ دشمن غدّار، (متّار، حیله‌گر) زرنگ، دست‌وپادار، متقلب، شیطان‌صفت در مقابل این حرکت عظیم وجود دارد؛ آن دشمن کیست؟ استکبار.

۱۲ مظہر استکبار، امروز آمریکاست.

ضرورت توجه به آفات بسيج

من بسيج را خيلي مهم مى دانم؛ بسيج را يك پدیده بسيار مهم، اثرگذار، با برکت و البته آيندهدار مى دانم؛ من معتقدم اين تلاش‌هايی که مى شود، کارهايی که مى شود، تخریب‌هايی که انجام مى گيرد، بسيج را سُست نمى کند؛ بسيج انشاء الله روزبه زور ريشه دارتر خواهد شد. بسيج يك روز يك نهال باريک و نازکي بود؛ امروز يك درخت تناوری است و بيشتر از اين و بهتر از اين خواهد شد به فضل الهی! لكن مراقب باشيد اين درخت تنومند دچار آفت نشود. اينجا من خطابم به شماست؛ مراقب باشيد! گاهي اوقات با اره مى آيند سراغ يك درخت، خب مى شود جلوی اره را گرفت؛ گاهي اوقات آفتي به درون درخت مى خورد، اين علاجش سخت‌تر است.

۱- **غورو:** يكى از آفتها در بسيج، غورو است. ما که حالا بسيجي هستيم - به عنوان برگزيدگان، به عنوان گل سرسبد، تعريف داريم ديگر؛ اين همه تعريف كرديم - به ديگران به چشم تحقيير نگاه

کنیم؛ این آفت است؛ این آفت است! هرچه بزرگ‌تر می‌شوید، هرچه بالاتر می‌روید، تواضع‌تان بیشتر بشود؛ خشوع‌تان پیش خدای متعال بیشتر بشود. شما نگاه کنید، من و شما هم استغفار می‌کنیم و گاهی می‌گوییم: «استغفار‌الله ربّی و اتوب الیه»؛ استغفار ما را نگاه کنید، استغفار امام سجاد علی‌الله‌ام را هم نگاه کنید. ما هم دعا می‌خوانیم؛ تضرع ما در دعا‌های‌یمان را نگاه کنید چه جوری است، تضرع امیرالمؤمنین علی‌الله‌ام در آن مناجات یا تضرع امام حسین علی‌الله‌ام در دعای عرفه یا تضرع امام سجاد علی‌الله‌ام در صحیفه سجادیه را نگاه کنید؛ او کجا، ما کجا؟ اما او هزار برابر ما در تضرع جدی‌تر است؛ در استغفار جدی‌تر است. امیرالمؤمنین علی‌الله‌ام با آن عظمت، با آن مقام، با آن عبودیت، با آن تقوا، در دعای کمیل ترس از عذاب خدا را مطرح می‌کند! هرچه بالاتر می‌روید، خودتان را در مقابل خدا و در مقابل خلق خدا کوچک‌تر ببینید؛ در دعای مکارم‌الاخلاق به ما یاد داده‌اند که هرچه خودمان در چشم مردم بالاتر می‌رویم، در:

«الاَّ حَطَّطْتُنِي عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا»؛ (صحیفه سجادیه) هرچه مقاممان پیش مردم بالاتر می‌رود، در نفس خودمان به همان مقدار پایین‌تر برویم. توجه کنیم به مسئولیتمان، توجه کنیم به کوتاهی‌هایمان، توجه کنیم به ضعف‌هایمان، به نقص‌هایمان؛ ما کم که نقص نداریم، من خودم را می‌گوییم. خب! شما جوان‌ها بهتر از ما هستید لکن همه نقص داریم؛ به نقص‌های خودمان بیشتر باید توجه کنیم. پس، غرور یکی از آفت‌های است. مواطن باید باشد، به‌حاطر اینکه من بسیجی‌ام، من فدائی‌ام، من حاضرم جانم را بدهم، غرور شما را نگیرد.

۲- غفلت: آفت دوّم غفلت است. یکی از چیزهایی که بر غرور متربّع می‌شود، همین غفلت است. وقتی انسان خیلی مغدور شد به قدرت خود، به توانایی‌های خود، به ارزش‌های خود، کأنه خاطرش جمع می‌شود و دچار غفلت می‌شود. غفلت نکنید، دچار غفلت نشوید. همیشه نگاهتان باز، چشمتان باز، نگاهتان دقیق باشد.

۳- زرق و برق دنیا: یک آفت دیگر - که حالا به همین مقدار اکتفا کنم - ورود در مسابقه زرق و

برق زندگی است؛ یک مسابقه‌ای است دیگر: دنبال زرق و برق زندگی دویدن، دنبال وسایل تجملاتی بیشتر، دنبال زندگی بهتر، دنبال درآمد بیشتر. دویدن یک مسابقه است، اهل دنیا در این مسابقه واردند؛ حالا بعضی‌ها زرنگ‌ترند در این مسابقه، می‌روند جلو تا میلیاردها بالا می‌کشند، بعضی‌ها به آن زرنگی نیستند. اما اهل دنیا در مسابقه‌اند، کسانی که دنیاپرست‌اند. در این مسابقه وارد نشوید. نگویید: فلانی دارد، فلانی به دست آورده، من دستم خالی است، من هم باید داشته باشم. نه! این نه فقط از آفات بسیج، که از آفات هر مؤمن است. خیلی‌ها را ما دیدیم آدم‌های خوبی بودند، آدم‌های علاقه‌مندی بودند، وقتی افتادند توی دنیا و زرق و برق و مانند اینها، یواش یواش یواش تیزی‌ها کُند شد، توانایی‌ها کم شد، انگیزه‌ها ضعیف شد. انگیزه که ضعیف شد، اراده‌ها هم ضعیف می‌شود. اراده که ضعیف شد، در عمل خودش را نشان می‌دهد. از دست رفتند. آفت‌ها این است.^{۱۲}

ضرورت شناخت اولويت‌های بسيج

امروز اولويت‌های بسيج چيست؟

۱- **تقوا:** در درجه اول تقوا و طهارت؛ تقوا و طهارت. همه کسانی که اهل معنا بودند ... توصیه‌شان اين بود که: گناه نکنید! بعضی‌ها می‌گويند: آقا! چه ذكری را بخوانيم که مثلاً فرض کنيد خيلي خوب باشد و به مقامات عالي برسيم؟ آنها می‌گفتند: آقا! ذكر پيشکش! گناه نکنید! قدم اول اين است و اگر اين قدم تأمین شد، خيلي از مشكلات شما - مشكلات روحی، مشكلات معنوی و مشكلات مادی - برطرف خواهد شد. همه در معرض گناهيم، همه در معرض لغشيم؛ عرض کردم. مراقب باشيد! اگرچنانچه اين مراقبت را شما داشتيد - اين مراقبت از خود را که اسم اين مراقبت از خود تقواست. تقوا که در قرآن اين همه تكرار شده، يعني همين مراقبت کردن از خود که گناه نکنيد، که خلاف نکنيد - خدای متعال به شما کمک خواهد کرد، شما را محکم نگه می‌دارد. خود اين مراقبت، موجب جلب رحمت الهی است، موجب برکت دادن به زندگی است. زندگی انسان، عمر

انسان، آنات انسان، ساعات انسان برکت پیدا می کند
بر اثر تقوا. این اوّلین توصیه من است.

۲- بصیرت: توصیه دوم بصیرت، بصیرت. این جمله امیرالمؤمنین علیه الصلوٰة و السّلام را من بارها در سخنرانی ها گفتم: «الا ... وَ لَا يَحْمِلُ هَذَا الْعَلَمُ إِلَّا أَهْلُ الْبَصَرِ وَ الصَّبَرِ». (نیج البلاغه، خطبه ۱۷۳) اوّل اهل بصر، کسانی که دید درستی دارند، بصیرت دارند، صحنه را می فهمند.

بصیرت را روزبه روز باید زیاد کرد، صحنه داخلی را بشناسیم، بدانیم آن در داخل چه دارد می گذرد، کجا هاست که انسان گاهی حضور دشمن را احساس می کند، کجا هاست که می تواند انسان در آنجا با خاطر جمع، با دل آرام حرکت بکند.
بصیرت؛ جایگاه خودمان را در دنیا بشناسیم؛ ما کجا ییم امروز؟

علّهای همه تلاششان این است که خودی را، خود را تحقیر کنند، ملت را تحقیر کنند! آقا ما چیزی نیستیم! این را به زبان گوناگون بیان می کنند، برمی دارند مفصّلاً از فلان کشور یا مردم فلان

کشور یا رفتارهای فلان کشور تعریف و تمجید و مانند اینها می‌کنند، که اغلب هم خلاف واقع است، اغلب هم مثل این فیلم‌های سینمایی است. ... سعی می‌کنند دیگران را به آنچه ندارند، مزین نشان بدهند، آنها را بزرگ کنند؛ در واقع احساس خودکم‌بینی را در ملت ما به وجود بیاورند؛ نه آقا! این جوری نیست؛ ملت ما ملتی است بزرگ، از امتحان‌های بزرگ هم موفق و سربلند بیرون آمده، کارهای بزرگی هم کرده؛ ملت ما همان ملتی است که وقتی در جنگ اسیر می‌گرفت، آن اسیر را کتک نمی‌زد، آن اسیر را نمی‌کشت، آن اسیر را درمان می‌کرد؛ از قمصمۀ خودش آب به او می‌داد؛ ملت ما این جور ملتی است. چندتا آدم ناباب متهم به جاسوسی - که امکان جاسوسی‌شان هم بود - از فلان کشور در دریا می‌گیرند، می‌آورند اینجا، بعد با لباس نو به خانه برشان می‌گردانند. ملت ما این جور ملتی است. در برخوردن، در مهربانی‌اش، در انصافش، بعد در شجاعتش. ملت ما آن ملتی است که خودش را از زیر بار تحریر

چندقرنی خارج کرد، توانست در اوج عزّت حرف بزند؛ ما یک‌چنین ملتی داریم؛ شوخی که نیست. کشورهای مختلف؛ کشورهایی که قدرتمندان دنیايند، دور هم می‌نشینند برای اينکه با ایران اسلامی چه کار کنيم؛ خب! اين قدرت اين ملت است؛ قدرت مادگی، قدرت نظامي، قدرت سیاسي، قدرت منطق، قدرت اخلاقی؛ نه اينکه ضعف نداريم، ضعف هم خيلي داريم اما توانايي هاييمان، ارزش هاييمان، درخشندگي هاييمان کم نیست؛ ملت را چرا تحقيр می‌کنند؟ بعضی‌ها مرتبًا عادت کردنده دائم تحقير کنند؛ کشور را، ملت را، مسئولين را. بصيرت اين است که انسان بداند، اين حقايق را درک کند، جايگاه خودش را، جايگاه کشورش را، جايگاه ملتش را، جايگاه منطق انقلاب را، جايگاه آن خطّ مستقيم و صراط مستقيمی که امام در کشور ترسیم کرد؛ جايگاه اينها را بداند؛ اين، بصيرت است.

**۳- آمادگی و پا رکاب بودن: آمادگی،
کمربستگی، پابه رکاب بودن؛ اين هم يکی از شرایط**

لازم است و توصيه‌های لازمی است که ما به برادران و خواهران بسيعی بايد بکنیم؛ آماده بايد بود. ... امروز در دنيا اين نزاعی که وجود دارد يك نزاع واقعی است. طرف‌های مقابل هم طرف‌هایی هستند که از ارزش‌های انسانی خيلي فاصله دارند، خيلي! لذا قضایائی در همین دور و براخود ما اتفاق می‌افتد که ما نسبت به اين قضایا نمی‌توانیم بی‌تفاوت باشیم. اول، قضیه فلسطین است، مسئله فلسطین. مسئله فلسطین مسئله کوچکی نیست. خب! قریب شصت سال مثلاً یا شصت و چند سال از اشغال سرزمین فلسطین می‌گذرد؛ این مردم - فلسطینی‌ها - چند نسل عوض شدند اما آرمان فلسطین باقی است؛ دشمن سعی‌اش این است که آرمان فلسطین را از بین ببرد؛ آرمان فلسطین باقی است. ... مسئله فلسطین خيلي مسئله مهمی است، ما نمی‌توانیم مسئله فلسطین را رها کنیم. ... ما از حرکت مردم فلسطین با همه وجود، تا هر وقت بتوانیم و هرجور بتوانیم دفاع می‌کنیم.

مسائل ديگري هم که دور و بر ما هست، آنها هم همین جور است، آنها هم، اغلب اين مسائلی که

امروز دارد اتفاق می‌افتد، مسائلی است که قضاوت عادلانه منصفانه انسانی یک چیز است، قضاوت مغرضانه خباثت آلود غربی‌ها و سیاستمدارانشان و دستگاه‌های تبلیغاتی شان یک جور دیگر است. مثلاً مسئله بحرین؛ مثلاً مسئله یمن؛ مثلاً مسئله سوریه. ... در قضیه سوریه ... اینها از خبیث‌ترین و شقی‌ترین ترویست‌ها دارند دفاع می‌کنند، بهشان کمک می‌کنند؛ چه در سوریه، چه در عراق. یا کمک بی‌واسطه یا کمک باواسطه. اصرار بر اینکه بایستی تشکیل حکومت سوریه این‌جوری باشد، این‌جوری نباشد. خب به چه حقی؟ هر ملتی سرنوشت خودش را، حکومت خودش را، دولت خودش را خودش باید انتخاب بکند، شما چه کاره هستید؟ از آن‌طرف دنیا می‌آید برای خاطر اغراض خبیث و خباثت‌آلود؛ دنیای استکبار این‌چنین دنیایی است. در مقابل این دنیا، انسان بابصیرت می‌فهمد که باید چه کار کند، می‌فهمد که موضع او چه موضع حقی است.^{۱۲}

ضرورت حفظ و استخراج گنج بسيج

بسيج يك برکتى است براى نظام جمهورى اسلامى، يك ذخیره است، يك گنج است؛ يك گنج بى انتهای؛ چون ملت بى انتهای است؛ يك گنج است. و من به شما عرض بكنم، به توفيق الهى ملت عزيز ايران اين گنجينه با ارزش را اوّلاً حفظ خواهد کرد، ثانياً استخراج خواهد کرد، ثالثاً به کمک اين همتها و اين ارادهها و اين بصيرت‌ها به اوج تعالي و ترقى که مورد نظرش هست، قطعاً خواهد رسيد. و دشمنان مجبوراند نگاه کنند و تماسا کنند و پيشرفت ملت ايران را ببینند؛ و کاري از آنها برنوييد. و ان شاء الله همین جور خواهد شد. رحمت خدا بر امام بزرگوار که اين راه را در مقابل ما باز کرد. رحمت خدا بر شهيدان عزيز که با فداکاری خودشان درس عملی به ما دادند و به ما فهمانندند که چگونه باید عمل بكنيم. و رحمت خدا بر شما عزيزان که بحمد الله با آمادگى خودتان امروز دل ملت را شاد و آنها را اميدوار مى‌کنيد.^{۱۲}

نقش آفرینی و مسئولیت‌پذیری بسیجیان

اقتصاد مقاومتی و نقش آفرینی بسیج

یک خصوصیت بسیج، گستره حضور است که این را باید حفظ کرد. ... در مسائل اقتصادی که بنده هم به دولتی‌ها سفارش کردم و گفتم بسیج داوطلب است که در اقتصاد مقاومتی حضور پیدا کند و نقش آفرینی کند.

البته خیلی باید برادران عزیز فرماندهان بسیج و سپاه مراقب باشند که فعالیت اقتصادی از جاهای لغزنده است؛ «چو گل بسیار شد پیلان بلغزند»، (سعدی، گلستان، باب پنجم؛ «بگفت آنجا پری رویان نفرزند چو گل بسیار شد پیلان بلغزند») حواسشان باشد! ... از دامهای دشمن، یکی همین مسائل مالی و اقتصادی و مانند اینهاست که باید خیلی مراقبت کرد، خیلی باید مواظب بود! چون انسان همیشه در معرض امتحان است، این را بدانید! و می‌دانید، در معارف اسلامی واضح است. یعنی انسان وقتی بعلم باعورا هم بشود - کسی که دعای او از درگاه خدا ردخول ندارد و هرچه دعا کند، مستجاب می‌شود - و به

اینجا هم برسد، باز جای لغتش وجود دارد، ممکن است بلغزد. یک خطی است که شما دارید می‌روید بالا؛ در همه لحظات و آنات و قدمهای این خطی که دارید می‌روید بالا، پرتوگاه زیر پایتان است؛ در همه آنات؛ هرچه بالاتر هم بروید، پرتوگاه سخت‌تر و سهمگین‌تر و خطرناک‌تر خواهد شد؛
باید مراقبت کرد.^{۱۲}

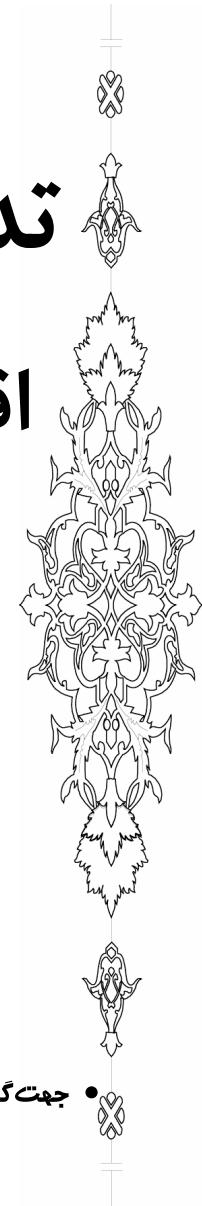
توانایی تفہیم مواضع سیاسی نظام توسط بسیج

بسیج می‌تواند به دیگران تفہیم کند که مواضع سیاسی جمهوری اسلامی ایران - که امروز ما مواضع رسمی و سیاسی مسئولین دولتی‌مان و دستگاه‌مان در مورد سوریه، در مورد عراق، در مورد بحرین، در مورد یمن، در مورد فلسطین، مواضع روشن و آشکاری است - منطقی‌ترین مواضعی است که می‌تواند یک انسان منصف و عاقل اتخاذ بکند.^{۱۲}

ضرورت حفظ گستره بسیج

در عرصه‌های مختلف کشور

یک خصوصیت بسیج، گستره حضور است که این را باید حفظ کرد؛ در عرصه نظامی، در عرصه علمی، در عرصه هنری - خب شهید آوینی یک بسیجی است؛ فرض بفرمایید فلان هنرمند متعهد علاقه‌مند، چه در عالم هنرهای تجسمی، چه در شعر، چه در ادبیات و امثال اینها، این یک بسیجی است - چه در فناوری، چه اخیراً در مسائل اقتصادی که بنده هم به دولتی‌ها سفارش کردم و گفتم بسیج داوطلب است که در اقتصاد مقاومتی حضور پیدا کند و نقش‌آفرینی کند. ... پس گستره حضور هم - در همه عرصه‌هایی که ذکر کردیم و ذکر نکردیم که قابل حضور بسیجیان است - یکی از خصوصیات است.^{۱۲}

تداپیر اقتصادی و مالی

- جهت‌گیری سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی

جهت‌گیری سرمایه‌گذاری و فعالیتهای اقتصادی

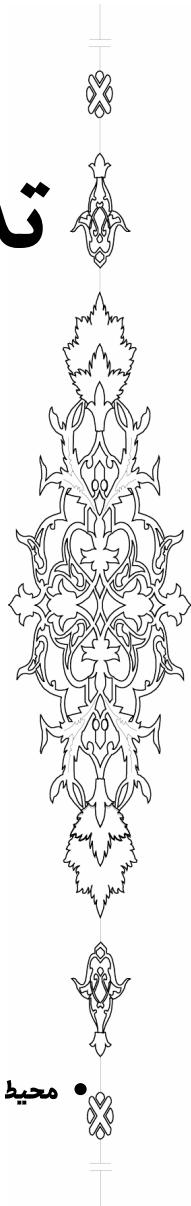
ارتباط دانشگاه

با صنعت و بخش‌های گوناگون مدیریتی

یکی از راه‌های ایجاد اشتغال برای تحصیل‌کردگان ما، همین مسئله ارتباط صنعت و دانشگاه است. صنعت و دانشگاه باید ارتباط پیدا کنند؛ هم برای صنعت خوب است، هم برای دانشگاه! برای دانشگاه، هم برای مدیریت دانشگاه خوب است، هم برای دانشجو؛ این هنوز در کشور راه نیفتاده! بنده اطلاع دارم از کارهایی که انجام گرفته ... مثلاً در زمینه مسائل دفاعی که مستقیماً بنده آنجا وارد هستم، می‌دانم! همکاری‌های خیلی

خوبی در زمینه مسائل دفاعی با دانشگاه‌های مختلف وجود دارد، قراردادهایی بسته‌اند، کارهای خوبی دارد انجام می‌گیرد، متنها اینها کافی نیست؛ بنده شنیده‌ام ندیده‌ام که در کشورهای پیشرفته، در جلسه دفاع دانشجوها، صاحبان صنعت می‌آیند شرکت می‌کنند، دفاع را گوش می‌کنند؛ از همانجا که این دانشجو دارد دفاع می‌کند، با او قرارداد می‌بندند؛ یعنی این‌جور دانشجوی فارغ‌التحصیل آماده‌به کار را می‌قایپند! صنعت ما هم بایستی به این معنا توجه بکند. این کار هم فعالیت لازم دارد؛ این فعالیت آقایان وزرا را در دولت لازم دارد؛ بنشینند با مسئولین صنعت، مسئولین بخش خصوصی، بخش دولتی، کاری کنند که به‌طور واقعی و به معنای حقیقی کلمه و به‌صورت جامع، یک همکاری بین دانشگاه و صنعت کشور انجام بگیرد. فقط هم صنعت نیست؛ بخش‌های گوناگون مدیریتی خصوصی و دولتی احتیاج به تحقیقات دانشگاهی دارند؛ باید در همه‌جا این کار انجام بگیرد.^۳

تدابیر بهداشت و سلامت

• محیط زیست

محیط زیست

ابلاغ سیاست‌های کلی محیط زیست

بسم الله الرحمن الرحيم

سیاست‌های کلی محیط زیست

- ۱- مدیریت جامع، هماهنگ و نظاممند منابع حیاتی (از قبیل هوا، آب، خاک و تنوع زیستی) مبتنی بر توان و پایداری زیست‌بوم به‌ویژه با افزایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های حقوقی و ساختاری مناسب همراه با رویکرد مشارکت مردمی.
- ۲- ایجاد نظام یکپارچه ملی محیط زیست.

۳- اصلاح شرایط زیستی به منظور برخوردار ساختن جامعه از محیط زیست سالم و رعایت عدالت و حقوق بین نسلی.

۴- پیشگیری و ممانعت از انتشار انواع آلودگی های غیرمجاز و جرم‌انگاری تخریب محیط زیست و مجازات مؤثر و بازدارنده آلوده‌کنندگان و تخریب‌کنندگان محیط زیست و الزام آنان به جبران خسارت.

۵- پایش مستمر و کنترل منابع و عوامل آلاینده هو، آب، خاک، آلودگی های صوتی، امواج و اشعه های مخرب و تغییرات نامساعد اقلیم و الزام به رعایت استانداردها و شاخص های زیست محیطی در قوانین و مقررات، برنامه های توسعه و آمايش سرزمین.

۶- تهیه اطلس زیست‌بوم کشور و حفاظت، احیاء، بهسازی و توسعه منابع طبیعی تجدیدپذیر (مانند دریا، دریاچه، رودخانه، مخزن سدها، تالاب، آب‌خوان زیرزمینی، جنگل، خاک، مرتع و تنوع زیستی بهویژه حیات وحش) و اعمال محدودیت قانونمند در بهره‌برداری از این منابع مناسب با توان

اکولوژیک (ظرفیت قابل تحمل و توان بازسازی) آنها بر اساس معیارها و شاخصهای پایداری، مدیریّت اکوسیستم‌های حساس و ارزشمند (از قبیل پارک‌های ملّی و آثار طبیعی ملّی) و حفاظت از منابع زنگین و ارتقاء آنها تا سطح استانداردهای بین‌المللی.

۷- مدیریّت تغییرات اقلیم و مقابله با تهدیدات زیست‌محیطی نظیر بیابان‌زایی، گرد و غبار به‌ویژه ریزگردها، خشکسالی و عوامل سرایت‌دهنده میکروبی و رادیواکتیو و توسعه آینده‌نگری و شناخت پدیده‌های نوظهور زیست‌محیطی و مدیریّت آن.

۸- گسترش اقتصاد سبز با تأکید بر:

۸/۱- صنعت کم کربن، استفاده از انرژی‌های پاک، محصولات کشاورزی سالم و ارگانیک و مدیریّت پسماندها و پساب‌ها با بهره‌گیری از ظرفیّتها و توانمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، طبیعی و زیست‌محیطی.

۸/۲- اصلاح الگوی تولید در بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی و بهینه‌سازی الگوی مصرف

آب، منابع، غذا، مواد و انرژی بهویژه ترويج مواد سوختی سازگار با محیط زیست.

۸/۳- توسعه حمل و نقل عمومی سبز و غیرفيسيلى از جمله برقى و افزایش حمل و نقل همگانى بهویژه در کلان شهرها.

۹- تعادلبخشی و حفاظت کيفی آبهاي زيرزميني از طريق اجرای عمليات آب خizداری، آب خوانداری، مدیریت عوامل کاهش بهرهبرداری از آبهاي زيرزميني و تبخير وكترول ورود آلايندهها.

۱۰- استقرار نظام حسابرسی زیستمحیطی در کشور با لحاظ ارزشها و هزینههای زیستمحیطی (تخريب، آلدگی و احياء) در حسابهای ملی.

۱۱- حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری‌ها و فناوری‌های سازگار با محیط زیست با استفاده از ابزارهای مناسب از جمله عوارض و مالیات سبز.

۱۲- تدوین منشور اخلاق محیط زیست و ترويج و نهادینه‌سازی فرهنگ و اخلاق زیستمحیطی مبتنی بر ارزش‌ها و الگوهای سازنده ایرانی - اسلامی.

۱۳- ارتقاء مطالعات و تحقيقات علمی و بهره‌مندی از فناوری‌های نوآورانه زیستمحیطی

و تجارب سازنده بومی در زمینه حفظ تعادل زیست بوم‌ها و پیشگیری از آلودگی و تخریب محیط زیست.

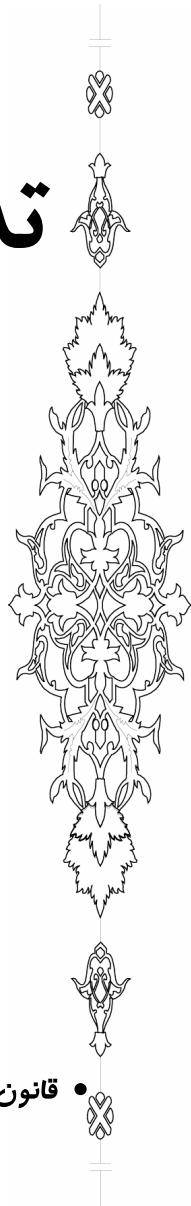
۱۴- گسترش سطح آگاهی، دانش و بینش زیست‌محیطی جامعه و تقویت فرهنگ و معارف دینی مشارکت و مسؤولیت‌پذیری اجتماعی به‌ویژه امر به معروف و نهی از منکر برای حفظ محیط زیست در تمام سطوح و اقسام جامعه.

۱۵- تقویت دیپلماسی محیط زیست با:

۱۵/۱- تلاش برای ایجاد و تقویت نهادهای منطقه‌ای برای مقابله با گرد و غبار و آلودگی‌های آبی.

۱۵/۲- توسعه مناسبات و جلب مشارکت و همکاری‌های هدفمند و تأثیرگذار دوچانبه، چندچانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه محیط زیست.

۱۵/۳- بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌ها و مشوق‌های بین‌المللی در حرکت به سوی اقتصاد کم کربن و تسهیل انتقال و توسعه فناوری‌ها و نوآوری‌های مرتبط.^۴

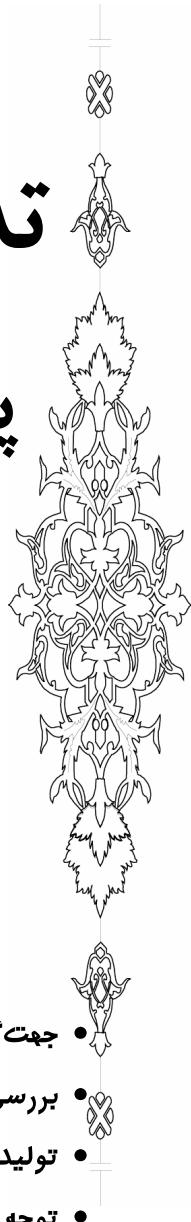
تدابیر حقوقی و قانونی

• قانون‌گرایی و ضابطه‌گذاری

قانون‌گرایی و ضابطه‌گذاری

ضرورت رعایت مقررات

البته این عرایض ما[درباره پیاده‌روی اربعین]
موجب نشود که بعضی‌ها خارج از مقررات
بخواهند بلند شوند راه بیفتند و حرکت کنند؛ نه!
طبق همان مقرراتی که دولت اسلامی معین کرده
است؛ خب! دوستان ما در دولت نشسته‌اند فکر
کرده‌اند، مقرراتی و ضوابطی برای این کار در نظر
گرفته‌اند، این ضوابط حتماً مراعات بشود؛ جوری
نباشد که کسانی خارج از این ضوابط بگویند:
«برویم همین‌طور حرکت کنیم، سر به بیابان
بگذاریم - مثلاً - برویم»، این جوری مطلوب
نیست؛ این ضوابط را حتماً بایستی رعایت کنند.^{۱۵}

تدابیر پژوهشی، تحقیقاتی

- جهت‌گیری تحقیقاتی و پژوهشی
- بررسی و تحلیل مشکلات و آسیب‌ها
- تولید علم و افزایش قدرت علمی
- توجه و حمایت از تحقیقات علمی

جهت‌گيري تحقيقاتى و پژوهشى

استعمار

محصول علم بدون منطق و اخلاق

من در دو بخش تذکراتی را عرض می‌کنم:
یکی مسائل مربوط به علم؛ یکی مسائل مربوط به
جنبه‌های ارزشی و اخلاقی، در واقع انسان‌سازی و
سازندگی نیروی انسانی؛ چون نیروی انسانی خيلي
 مهم است. ... ما از لحاظ نیروی انسانی آماده، جزو
 چهار پنج کشور اوّل دنیايم؛ يعني کشورهایی که
 جمعیتشان دو برابر کشور ما یا گاهی بعضی سه
 برابر کشور ماست، اين تعداد نیروی انسانی
 تحصیل‌كرده و درس‌خوانده ندارند که ما داريم.

ایشان گفتند سی میلیون؛ حالا عده‌ها ممکن است یک مقداری کم و زیاد بشود. خب این مهم است؛ این خیلی مهم است. ما این نیروی انسانی را چه جوری می‌خواهیم جهت بدھیم؟ جهت دادن مهم است. اگر چنانچه علم بود و جهت غلط، همین خواهد شد که امروز در دنیای عالم، دنیای اهل تحقیق و پیشرفت علمی، امروز و دیروز در آنها مشاهده شده. خب! شما ملاحظه کنید، استعمار بلای بزرگی بود که بر سر کشورهای منطقه آسیا و آفریقا و آمریکای لاتین فرود آمد؛ استعمار چیز عجیبی بود. این استعمار را چه چیزی به وجود آورد؟ علم. قدرت‌های اروپایی این توفیق را پیدا کرده بودند که چند صباحی زودتر از فلان کشورها، مثلاً فرض کنید که به اسلحة خودکار آتشی دست پیدا کنند؛ همین موجب شد که یک کشوری مثل انگلیس - مثلاً یک جزیره دورافتاده - بتواند بر کشور عظیمی مثل هند مسلط بشود. بروید نگاهی به تاریخ جهان را بخوانید - نوشتۀ نهر و (جواهر لعل نهر و سیاستمدار هندی و اوّلین نخست وزیر هند مستقل) است - ببینید

بر هند چه گذشت؛ البته فقط آن کتاب نیست، خیلی در این زمینه کتاب هست. همین برمه، همین کشوری که امروز اسمش میانمار است؛ اینجا مرکز ثروت است. یک انگلیسی با داشتن یک تفنگ و یک اسلحه کمری، دهها نفر را اسیر خودش می‌کرد که برای او کار کنند و جرأت نمی‌کردند نفس بکشنند. آنجا درخت‌های عظیم کائوچو و انواع و اقسام چوب‌های قیمتی وجود داشت که اینها را غارت کردند بردنده؛ اینها در نوشته‌های تاریخی هست. عرض کردم، متأسفانه تاریخ معاصر کمتر مورد توجه جامعه کتاب‌خوان ما قرار می‌گیرد؛ بخوانید ببینید در هند چه گذشت از استعمار، در برمه چه گذشت، در منطقه آفریقا چه گذشت، در آمریکای لاتین چه گذشت، در الجزایر و تونس و مانند اینها به وسیله همین فرانسه ظاهر الصلاحِ منظّم مرتبِ مؤدب چه گذشت و استعمار چه کرد با اینها. خب! این استعمار را چه چیزی به وجود آورد؟ علم. علم وقتی جهت نداشت می‌شد استعمار. پدر میلیون‌ها انسان را درآورده بجهت، علم بجهت، علم بمنطق اخلاقی و معنوی، خب می‌شد این.

ما احتیاج داریم به اینکه اداره کنیم دستگاه خودمان را؛ خودمان را اداره کنیم، خودمان را هدایت کنیم، مراقب باشیم علم ما به آن سمت نرود؛ علم وقتی که در راه خطأ افتاد، می‌شود بمب اتم! الآن این کره زمین قابلیت این را دارد که دهها بار کُنَّ فیکون بشود؛ یعنی همان چیزهایی که خدای متعال در قرآن فرموده است که در قیامت پیش می‌آید، به وسیله همین بمب اتم‌هایی که آمریکا و روسیه و بعضی کشورهای دیگر دارند، قابل تحقق است، قابل انجام گرفتن است. این خطر بزرگی است برای بشریت، برای تمدن، برای انسان، برای ماده و معنا؛ این به خاطر علم است، علم گاهی این جوری می‌شود. پس ما بایستی دستگاه علمی خودمان را مراقبت کنیم و یک راه جدیدی برای علم درست کنیم. آن چیست؟ آن عبارت است از سازندگی اخلاقی و معنوی در کنار علم؛ لذا تذکرات ما، یک مقداری مربوط به مسائل علمی است، یک مقداری مربوط به آن مسائل اخلاقی و سازندگی اخلاقی و معنوی نیروی انسانی است.^۳

علم نافع

تأمین کننده نیاز کنونی و آینده کشور

در مورد مسائل علمی، ... یکی مسئله علم نافع است. دنبال علمی باشیم که برای کشور لازم و نافع است؛ نه فقط برای حال کشور، بلکه برای ده سال بعد و بیست سال بعد کشور. ممکن است ما در بیست سال بعد، یک نیازی داشته باشیم که از امروز باید تحقیقات آن نیاز شروع بشود. اگر امروز تحقیق نکردیم، اگر امروز خودمان را آماده نکردیم، آنوقتی که لازم داریم، دستمنان خالی خواهد بود! باید این نیازسنجی انجام بگیرد و نیازهای امروز هم مورد ملاحظه قرار بگیرد. دانشجویی و دانشآموزی و فراغیری علم و تعلیم علم، بر مبنای نفع آن و نیاز آن باشد. الان به من گزارش می‌دهند که بسیاری از همین مقالاتی که گفته شد – که خب تعداد مقالات زیاد است – به درد کشور نمی‌خورد؛ یعنی کار تحقیقی ای مقاله‌نویس انجام داده اما مفید برای کشور نیست؛ یا مفید برای هیچ‌کس نیست، یا مفید برای آن

شرکت خارجی‌ای است که به‌نحوی سفارش‌دهنده این مقاله است؛ شاید خود صاحب‌مقاله هم نداند که سفارش‌دهنده این مقاله کیست! به نفع اوست. این فایده ندارد. حتی پایان‌نامه‌های دکتری ... به من این‌جور گزارش کرده‌اند که با نگاه خوش‌بینانه، ده درصد پایان‌نامه‌های دکتری به درد مسائل کشور می‌خورد. خب پایان‌نامه دکتری یک ذخیره است، یک گنج است؛ پایان‌نامه‌های دانشجویان واقعاً یک گنجینه و یک ذخیره است برای کشور. موضوع این پایان‌نامه چه باشد که برای کشور مفید باشد؟ این مسئله اوّل. در روایات ما هم راجع به علم نافع تکیه شده. ... پس اوّلین مطلب این است که علم باید، هم نیاز امروز را تأمین کند، هم نیاز آینده را؛ این آینده را حدس بزنید، محاسبه کنید بینید چه چیزی لازم داریم. ... این را باید از حالا به فکر بود. همین‌جور باید مدام فکر کنید؛ یعنی باید نیاز‌سنجی کنید برای آینده و برای امروز، و آن وقت می‌شود علم نافع؛ علمی که برای رفع این نیازها به درد می‌خورد.^۳

ضرورت اجرای نقشه جامع علمی

بر اساس آمایش سرزمینی

نقشه جامع علمی بالاخره بعد از فرازونشیب‌های زیاد، تصویب شد و ابلاغ شد و عمل شد؛ متنها این نقشه جامع علمی را باید در اجزای مهم، اجرایی کنیم. این جزو همان چیزهایی است که شما تا در میدان نروید و ملاحظه میدانی نکنید، نمی‌توانید تشخیص بدھید که چقدر نقشه جامع علمی عمل شد. چه رشته‌هایی اولویت دارند؟ چه تعداد دانشجو برای رشته‌های مورد اولویت لازم‌اند و برای رشته‌هایی که اولویت ندارند لازم است؟ همه اینها را باید نقشه جامع علمی برای ما معین کند. در کدام مناطق از کشور، چه رشته‌هایی بایستی مورد توجه قرار بگیرند براساس نیازها؟ خب! این طبعاً آمایش سرزمینی وزارت علوم را لازم دارد؛ وزارت علوم باید آمایش سرزمینی‌ای را داشته باشد برای خودش تا بداند که در کجا، دانشگاه چه چیزی لازم دارد. ... راجع به مأموریت محور کردن دانشگاه‌ها ... این بسیار فکر خوبی است؛ این را من تأکید می‌کنم که حتماً این کار انجام بگیرد؛ متنها این کار مقدمات دارد. چه جوری

می شود مأموریت محور کرد یک دانشگاه را در فلان شهرستان دور یا نزدیک، یا فلان مرکز استان؟ اینها چیزهایی است که جزئیاتش را نقشه علمی به ما بایستی بیان بکند.^۳

ضرورت ایجاد دانشگاه پژوهش محور

پژوهش خیلی مهم است. البته ما پژوهشگاه هایی داریم، خوب هم هست. اما خود دانشگاه ها باید پژوهش محور بشوند؛ پژوهشگاه درست کنند، پژوهشکده درست کنند و خود دانشگاه بشود پژوهش محور. منافاتی هم ندارد که بیرون هم باشند، پژوهشگاه ها و پژوهشکده های بیرونی وجود داشته باشند اما خود دانشگاه ها بشوند پژوهش محور.^۴

لزوم نقش آفرینی در اقتصاد مقاومتی

یک مسئله ... نقش آفرینی در اقتصاد مقاومتی است که اقتصاد دانش بنیان، پایه آن است. ... خب! شما در دانشگاه در این زمینه نقش ایفا کنید؛ یعنی واقعاً بروید سهم خودتان را پیدا کنید و آن سهم را به معنای واقعی کلمه عمل کنید.^۵

بررسی و تحلیل مشکلات و آسیب‌ها

ایران

قلهٔ تولید فکر و تولید علم

یک جمله‌ای را من نقل کنم از جُرج سارتن؛
چون دیگران که می‌گویند، باورپذیرتر می‌شود تا
خود ما بگوییم! از این جهت بنده می‌گویم، وَالاً
عادت ندارم دائم حرف این و آن را از فرنگی‌ها و
غربی‌ها نقل کنم. اما این جُرج سارتن - که تاریخ
علم را نوشته که معروف است و ترجمه شده و
چاپ شده و لابد همه دیده‌اید - می‌گوید: دانشمندان
ایرانی، بیشترین سهم و نقش را در این تمدن
داشته‌اند و آنگاه که آثار فرزانگان ایرانی را از این
مجموعه برداریم، زیباترین بخش آن را کنار
گذاشته‌ایم؛ او مورخ علم است. یک حرف دیگر هم
مال پیر روسو است که او هم تاریخ علوم را
نوشته و این هم سال‌هاست به فارسی ترجمه شده
است؛ در دست همه است. ... در همین کتاب «تاریخ
علوم» است. او گفتگوی یک تاجر اروپایی -
ایتالیایی یا فرض کنید فرانسوی - را نقل می‌کند با

يك آدم خبره علمى آن روز؛ مال دوران قرون وسطى است. مشورت مى‌کند و مى‌گويد بچه‌ام را مى‌خواهم بگذارم درس بخواند و عالم بشود؛ کدام کشور بگذارم، کدام دانشگاه بگذارم. آن شخص مى‌گويد: که اگر به چهار عمل اصلی رياضيات قانعی که بروд چهار عمل اصلی را ياد بگيرد، در هر کدام از اين مدارس اروپا که مى‌خواهی بگذاري، فرقى نمى‌کند، بگذار؛ اما اگر بيشتر از اين مى‌خواهی، باید بروی اندلس. اندلس آن روز دست مسلمان‌ها بود. اين تاریخ علم در اسلام است؛ آن اوّلی مربوط به ايران بود، اين مربوط به اسلام است. يعني يك‌چين تاریخي ما داریم، يك‌چين میراثی ما داریم؛ چه در محیط اسلامی، چه در محیط ایرانی. البته اين را هم عرض بکنیم - حمل بر روحیه قوم‌گرایی و ناسیونالیستی نشود - در بين کشورهای اسلامی قله تولید فکر و تولید علم، باز هم ايران است؛ يعني هیچ جای ديگر ما نداریم شخصیت‌های بزرگی؛ مثلاً فرض کنید يك کسی مثل کندي - که در بين فلاسفه يك نفر است - و از اين قبيل، در ايران متعددند؛ يعني اگر ما راجع به تاریخ علم اسلامی

هم صحبت می‌کنیم، باز قلّه آن مربوط به ایران است. این میراث ماست؛ این گذشتہ ماست؛ این تاریخ ماست. ... از اواسط دوره قاجار به این طرف تا زمان دوره پهلوی - که دیگر آن نهایتش بود - دلایل خاصی وجود داشت که از این میراث معنوی در هنگام شکوفایی علم در دنیا، استفاده درستی نشد.

خب! می‌دانید دوران ما، یعنی همین قرن اخیر و صد سال اخیر، دوران شکوفایی و رشد علم در دنیاست و هر کشوری به جایی رسیده، در همین ۱۰۰ سال، ۱۲۰ سال به جایی رسیده. ما در این دوران - که دانشگاه ما هم هشتاد و چند سال عمر دارد در کشور - می‌توانستیم وقتی دانشگاه غربی و اروپایی را وارد کشور کردیم، از آن میراث استفاده کنیم؛ از آن روحیه، از آن استعداد، از آن زمینه‌ها و ظرفیت‌های موجود در کشورمان استفاده کنیم و دانشگاه را ایرانی بسازیم؛ دانشگاه را بومی‌سازی کنیم؛ می‌توانستیم این کار را بکنیم، نکردیم! به دلایل خاص مربوط به حکومت پهلوی‌ها و حکومت قاجارها. یعنی از آن میراث ارجمند، در هنگام ورود دانش غربی به کشور استفاده نشد.^۳

لزوم تعیین شاخص‌های پیشرفت

یک موضوع ... مسئله کیفیت آموزش عالی است. ما از لحاظ کمیت پیشرفت‌های خوبی داشتیم ولی از لحاظ کیفیت نقایصی وجود دارد؛ شاخص باید معین بشود برای کیفیت. البته در دنیا شاخص‌هایی هست، متنها این شاخص‌ها لزوماً منطبق با نیازهای ما نیست؛ بعضی از شاخص‌هایشان خوب است، بعضی از شاخص‌هایشان منطبق با نیازهای ما یا با واقعیات کشور ما نیست. باید مسئولین وزارت علوم بنشینند و خودشان شاخص‌هایی را برای پیشرفت کیفیت مشخص کنند.^۳

ضرورت توجه

به خروجی‌ها و حواشی گزارش‌ها

من فقط چند تذکر می‌دهم؛ البته گزارش‌هایی که آقایان دادند ... گویا این‌جور از این گزارش انسان استفاده می‌کند که همه آن چیزهایی که جزو آرزوها و مطالبات ماست، اینها در دانشگاه تحقیق پیدا کرده؛ خب خیلی خوب است! این نشان می‌دهد همت خوبی وجود دارد، منتهای باید گزارش‌ها را نگاه کرد. بنده به تدریج آدم با تجربه‌ای شده‌ام در این مسائل گزارش‌گیری؛ گزارش‌ها صرفاً آن چیزی که در گزارش به بنده یا به مدیر ارشد ارائه می‌شود، نیست! حواشی‌ای دارد، گوشہ‌کنارهایی دارد که گاهی محتوای گزارش را عوض می‌کند؛ اگر ما بخواهیم واقعیت‌ها را درست بفهمیم، بایستی برویم میدانی نگاه کنیم؛ یعنی مثلاً فرض کنید گزارشی که ... (وزیر علوم) در زمینه علم و در زمینه تحقیق و پژوهش و پارک فناوری و کارهای دینی و ارزشی و مانند اینها ذکر کردند؛ واقعاً بروند میدانی نگاه کنند؛

بینند چقدر از این آرزوها و این گزارش‌ها روی زمین وجود دارد؛ این مهم است! گاهی اوقات گزارش‌هایی می‌رسد که انسان تردید پیدا می‌کند در تحقیق بعضی از این آرزوها؛ این نکته مهمی است؛ من تذکراتم بیشتر ناظر به این جهات است، همین چیزها لازم است، همین‌ها بایستی تحقیق پیدا کند؛ اما صرف اینکه «می‌خواهیم بکنیم» یا «دستور داده‌ایم که بشود» یا «گزارش شده است که این شده است»، کافی نیست! اگر به این جور گزارشی انسان دل‌خوش بکند، بعد یک وقت چشم باز می‌کنیم می‌بینیم که فاصله واقعیت با آنچه ما خواسته‌ایم زیاد شده! تذکرات من راجع به این است.^۳

تولید علم و افزایش قدرت علمی

علم

از مهمترین مؤلفه‌های قدرت ملی

من توصیه‌ام به جوان‌ها این است که اولاً^۱
جوان‌های دانشجو و دانشآموز تحصیلات را
خوب دنبال بکنند. علم وسیله قدرت است؛ یکی
از مهمترین مؤلفه‌های قدرت ملی، عبارت است از
دانش؛ علم را دنبال بکنند؛ اهداف عمومی را بر
خواسته‌های شخصی مقدم بدارند؛ بصیرت
خودشان را نسبت به اوضاع کنونی، نسبت به
گذشته تاریخی نزدیک، روزبه روز افزایش بدهند و
بتوانند صحنه امروز دنیا را مشاهده بکنند.^۲

علم مهمترین ابزار پیشرفت و اقتدار ملی

علم، مهمترین ابزار پیشرفت و اقتدار ملی
است؛ این را باید مسلم گرفت؛ واقعاً همین جور
است. علم برای یک ملت، مهمترین ابزار آبرو و
پیشرفت و اقتدار است. دانشگاه هم مهمترین
تریبیت‌کننده مدیران آینده کشور است.

خب! از اين چه چيزى مهم‌تر؟ شما داريد مدیران آينده کشور را تربیت می‌کنيد. اگر خوب تربیت کردید - که انساء الله همین‌جور است - آينده کشور، خوب اداره خواهد شد؛ اگر نتوانستيم خوب اداره کنيم، کوتاهی کرديم، طبعاً آينده کشور، تحت تأثير همین کوتاهی‌ها قرار خواهد گرفت؛ يعني اهمیت دانشگاه اين است. البته دانشگاه با شکل کنونی يك پدیده غربي است - اين را همه می‌دانيم - لكن دانشگاه به معنای تربیت‌کنندهٔ نوابع و نخبه‌ها، به‌هیچ‌وجه غربي نیست؛ در کشور ما ریشهٔ هزار ساله دارد. بله! به اين شکل کنونی از غرب وارد شده لكن اين کشور مدارسي داشته که در آن ابن‌سیناها، فارابي‌ها، محمّدبزن‌زکريای رازى‌ها، خوارزمى‌ها تربیت شدند؛ در همین کشور، اين اسم‌هايی که ما می‌آورييم، اسم‌هاي معروف است؛ هزاران نام غيرمعروف وجود دارد از پزشك، مهندس، مخترع، اديب، فيلسوف، عارف که همه در اين مملكت پورش پيدا کردن.^۳

ضرورت آینده‌نگری در انرژی هسته‌ای

راجع به این مسائل انرژی هسته‌ای که در چند سال قبل از این - دو سه سال، سه چهار سال قبل از این - بحث بود، بعضی‌ها می‌گفتند: ما که این‌همه نفت داریم! اتفاقاً آمریکایی‌ها هم همین را گفتند! آمریکایی‌ها هم می‌گفتند ایران این‌همه نفت دارد، می‌خواهد چه کار کند انرژی هسته‌ای را؟ بنده گفتم: خب! ما امروز دست به سیاه‌وسفید انرژی هسته‌ای نزنیم، پس فردا که نفتمنان تمام شد، آن‌وقت باید برویم انرژی هسته‌ای را گذاشی کنیم از این و آن؟! خب بله دیگر! وقتی آنها داشته باشند، ما نداشته باشیم و احتیاج داشته باشیم، پدر ما را درمی‌آورند. دیدید سر این بیست درصد چه کردند؟ ما به اورانیوم غنی‌شده بیست درصد احتیاج داشتیم برای این راکتور تهران - همین راکتور کوچکی که در تهران هست که داروهای هسته‌ای تولید می‌کند، برای این ما احتیاج داشتیم - چون داشت تمام می‌شد و گفتند چند ماه دیگر تمام می‌شود؛ یک ژستی گرفتند غربی‌ها، یک

قيافه‌اي گرفتند، يك شروطى گذاشتند که واقعاً خفت‌آور بود. به نظرم مال حدود سال ۸۹ يا ۹۰ بود. البته آخرش به نفع ما تمام شد؛ يعني جوان‌های ما وقتی دیدند که راجع به فروش بیست درصد که بفروشند و پولش را بگیرند، ناز می‌کردند، وقتی دیدند اينها اين‌جور دارند اذیت می‌کنند، درصد براًمدن خودشان بیست درصد را تولید کنند. رفتند زحمت کشیدند خودکشون کردند و بیست درصد را خودشان تولید کردن. زحمت عمده هم تا بیست درصد است؛ يعني در غنى‌سازی اورانيوم، از اورانيوم خام تا بیست درصد، راه دشوار و راه سربالاست؛ از ۲۰ درصد تا ۹۹ درصد، راه هموار است؛ يعني کسی که به بیست درصد رسید، رسیدن به پنجاه درصد و هشتاد درصد و نود درصد برايش آسان است؛ اينکه آنها دستپاچه شدند به خاطر همين است. خب چشمشان کور! می‌خواستند به ما بفروشند تا ما نرويم دنبال توليدش! من گفتم که اگر اين نفتى که ما داريم، ما نداشتيم بلکه آنها داشتند و به نفت

احتیاج داشتیم، نفت را به ما بطری بطری
می‌فروختند؛ ما حالا بشکه بشکه و **تُن تُن**
می‌فروشیم، **تُنی اینقدر تُنی اینقدر!** اینها اگر ما
احتیاج به این نفت داشتیم، همین نفت سیاه را به
ما بطری بطری می‌فروختند؛ این جوری است. آن
روزی که ما به انرژی هسته‌ای نیاز پیدا کنیم
به خاطر نبودن نفت یا یک بُروز مشکلی در نفت؛
فرض کنید مثلاً قیمت نفت آنقدر ارزان بشود -
که آن می‌بینید دیگر؛ چطور راحت ارزان شد -
که به تولیدش و به زحمت هزینه تولیدش نیزدا!
خب آنجا انسان چه کار می‌کند؟ از نفت چشم
می‌پوشد. خب! در یک چنین موقعی ما احتیاج
داریم به انرژی هسته‌ای! از کجا بیاوریم؟ چه کسی
به ما بدهد؟ این ممکن است ده سال دیگر، پنج
سال دیگر، پانزده سال دیگر پیش بیاید؛ این را باید
از حالا به فکر بود. همین جور باید مدام فکر کنید؛
یعنی باید نیازسنجی کنید برای آینده و برای امروز،
و آنوقت می‌شود علم نافع؛ علمی که برای رفع
این نیازها به درد می‌خورد.^۳

ضرورت تلاش مضاعف در سرعت پیشرفت

يك نکته مسئله سرعت پیشرفت است. اين پایگاه‌های استنادی که ذکر کردند رتبه نوزدهم یا رتبه هفدهم ايران را در دنيا، خب اين درست است، همين را می‌گويند، ما داريم در ميدان علم پيش می‌رويم؛ خيلي هم افتخار می‌کним. هرگز هم انکار کند، او قاتمان تلخ می‌شود که چرا انکار می‌کنند - اين هم اينجا در پرانتز عرض بکنم؛ بعضی‌ها که خودشان هم دانشگاهی‌اند، متأسفانه می‌روند در دانشگاه‌ها برای دانشجوها سخنرانی می‌کنند؛ می‌گويند: اين پیشرفت‌های علمی که می‌گويند، دروغ است! خب، چه چيزی دروغ است؟ مرکز تحقیقاتی رژيم صهیونیستی از پیشرفت علمی ايران ابراز نگرانی می‌کند - اين در دنيا منتشر شده؛ اينکه ديگر ما نيسیتم! اينکه مورد اعتماد شماست، رژيم صهیونیستی است! دارد می‌گويد - اقلأً به حرف او اعتماد کنید! می‌روند می‌گويند: «نخير! اين پیشرفت‌های علمی که می‌گويند، درست نیست» نه! پیشرفت علمی

بلاشک وجود دارد، سرعتش هم خوب است -

متنهای ما با وجود همین پیشرفتی که داریم، عقیبیم!
این را که نباید خودمان فراموش کنیم؟ ما خیلی
عقیبیم! ما را سال‌های سال عقب نگهداشتند. حالا
مثلاً این فناوری‌های جدید در آمریکا، الان حدود
۱۳۰ یا ۱۴۰ سال است که شروع شده؛ از بعد از
جنگ‌های داخلی آمریکا که سال ۱۸۶۰ تا ۶۴ یا
۶۵ بوده؛ تا آنوقت، آمریکایی‌ها از اروپا وارد
می‌کردند؛ از آنجا به بعد، آمریکایی‌ها روی پای
خودشان ایستادند و شروع کردند به فناوری‌های
جدید. خیلی خب! پس ۱۵۰ سال از ما جلو
هستند؛ ۱۳۰ یا ۱۴۰ سال از ما جلو هستند! و علم
هم این‌جوری است؛ وقتی انسان یک قدم جلو
رفت، قدم دوّم سرعت مضاعف می‌شود.

من بارها مثال زده‌ام؛ گفتم: شما دو نفر دارید با
همدیگر راه می‌روید، یک نفر اتفاقاً یک دوچرخه
پیدا می‌کند؛ خب! طبعاً از شما جلو می‌زند و با
یک فاصله‌ای جلو می‌افتد؛ بعد او با دوچرخه که
جلو افتاد، می‌رسد به یک اتومبیل و شما می‌رسید

به دوچرخه؛ آنوقتی که شما به دوچرخه رسیدید، او به اتومبیل رسیده؛ خب سرعت اتومبیل چندین برابر دوچرخه است. به همین ترتیب او جلو می‌افتد؛ مرتب سرعت، روزبه روز افزایش پیدا می‌کند و این فاصله روزبه روز زیاد می‌شود. این فاصله وجود دارد. ما باید به این سرعت پیشرفت خیلی اهمیت بدهیم. آنکه چشم دنیا را هم خیره کرد، سرعت پیشرفت ما بود که گفتند: سرعت پیشرفت جمهوری اسلامی در علم - یعنی پیشرفت علمی‌اش - سیزده برابر متوسط دنیا است؛ سیزده برابر!! درست هم بود؛ البته الان نمی‌دانم چقدر است؛ این مال سه چهار سال قبل است. اینها را هم همان پایگاه‌های بین‌المللی گفته‌اند؛ اینها حرف‌های ما نیست. خب! ما باید این سرعت را حفظ کنیم. اگر پیشرفت علم از دور افتاد و این سرعت کم شد، آنوقت دیگر معلوم نیست چه خواهد شد؛ عقب می‌مانیم! بنابراین، سرعت پیشرفت هم مهم است.^۳

توجه و حمایت از تحقیقات علمی

لزوم تبدیل علم به گفتمان

درباره اهمیت علم و اهمیت دانشگاه خیلی
حرف زده‌ایم؛ هم ما گفتیم، هم دیگران گفتند؛
خوشبختانه سال‌هاست درباره اهمیت علم و به
تبع آن اهمیت دانشگاه حرف زده می‌شود. ...

آرزوی ما این بود که اهمیت علم و لزوم
پرداختن به علم در کشور، تبدیل بشود به گفتمان
و حالا تقریباً همین‌جور شده؛ باید خدا را
شکرگزاری کنیم.^۳

تدابیر نیروی انسانی

• بصره‌وری بعینه از نیرو

بهره‌وری بجهنه از نیرو

ضرورت ساخت

نیروی انسانی لایق، صالح، مدیر و چابک

مدیریت و نیروی انسانی خوب معجزه می‌کند، همچنانکه در چند سال اخیر که کشور با مشکلات مالی و بودجه‌ای مواجه بود و هنوز نیز این مشکلات ادامه دارد. ... تجربه نشان داد که می‌توان از کمبودها و موانع حتی با دست خالی اما با داشتن مدیریت‌های خوب عبور کرد. ... پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی رهنگی و ... پیروزی شگفت‌انگیز ملت ایران در دفاع مقدس و ناکام گذاشتن دشمنِ برخوردار از امکانات و پشتیبانی‌های نظامی و سیاسی، نمونه دیگری از معجزه نیروی انسانی است. ... امروز توانایی‌ها و پیشرفت‌های ملت ایران و نیروهای مسلح به مراتب افزایش یافته. ... نیروی انسانی صالح، چابک و برخوردار از فکر و مدیریت صحیح و با ایستادگی، اراده، عزم راسخ، خوشبینی به آینده و توکل به خدا می‌توان به آینده درخشان‌تر و در شأن ملت ایران دست یافت.^{۱۳}

تدابیر برونمرزی

• جهتگیری در جهان اسلام

• جهتگیری در مصاف با استکبار

• جهتگیری در سیاست خارجی

• در قبال کشورهای همسایه

• جهتگیری تحولی در جهان

جهت‌گیری در جهان اسلام

ضرورت تقویت حرکت‌های فکری

اسلامی معتدل و عقلانی

امنیت، رفاه و پیشرفت همسایگان و کشورهای

اسلامی، به نفع جمهوری اسلامی [است] ... ایران

و ترکمنستان، ظرفیت‌های فراوان برای توسعه

همکاری‌های دو جانبی و مقابله با آتش‌افروزی‌ها

در منطقه، دارند. ... مرزهای ایران و ترکمنستان مرزهای صلح و آرامش و موجب آسایش خاطر طرفین بوده ... افزایش همکاری‌ها برای استمرار این وضعیت ضروری است. ... جنایات وحشیانه جریان‌های تروریستی در سر بریدن و سوزاندن انسان‌ها، نشانه بیگانگی کامل این جریان‌ها از اسلام است ... در تقابل با وحشی‌گری و تروریسم خشن داعش و گروه‌های تکفیری نظری آن که به‌نام اسلام این جنایات را انجام می‌دهند، باید به مردم مجال فعالیت‌های اسلامی صحیح داده شود و بهترین راه ختی کردن نفوذ این جریان‌ها، تقویت حرکت‌های فکری اسلامی معتدل و عقلانی است. ... اسلام، دین برادری، محبت و خیرخواهی برای دیگران است و این جنایات هیچ ربطی به اسلام ندارد.^۵

همکاری‌های کشورهای اسلامی

در دفاع از هویت اسلام و مسلمانان

افزایش همکاری‌های کشورهای اسلامی در دفاع از هویت اسلام و مسلمانان، یک ضرورت اساسی است. ... دشمنان صریح اسلام و دشمنانی، که به نام اسلام با اسلام دشمنی می‌کنند، دو لبه یک قیچی هستند ... ائتلاف‌های جهانی مدعی مبارزه با جریان‌های تروریستی به هیچ وجه قابل اعتماد نیستند زیرا در پشت پرده ایجاد یا حمایت از تروریست‌هایی نظیر داعش همین عوامل مخرب به خصوص آمریکا قرار دارند. ... کشورهای اسلامی در مقابل این دشمنان خطرناک باید با افزایش همکاری‌ها از هویت و منافع خود حفاظت کنند. ... امید بستن به همکاری و کمک آمریکا و غرب در مبارزه علیه جریان‌های تروریستی نظیر داعش و بوکوحرام، نادرست است. ... بر اساس اطلاعات دقیق، در عراق، آمریکایی‌ها و برخی کشورهای مرتجع منطقه به‌طور مستقیم به داعش کمک می‌کنند و نقش مخربی دارند. ... افزایش ارتباطات

کشورهای اسلامی، به معنای مسدود کردن ارتباطات با سایر کشورها نیست. ... جمهوری اسلامی روابط گسترده‌ای با همه کشورها به جز آمریکا و رژیم صهیونیستی دارد اما معتقد‌یم کشورهای اسلامی باید بسیار بیشتر به یکدیگر نزدیک شوند. ... انتخاب آقای بوهاری به عنوان یک مسلمان معتقد به عنوان رئیس‌جمهور کشور برجسته و مهم نیجریه، ظرفیت‌های تعامل و همکاری میان دو کشور را فراهم کرده است. ... این ظرفیت‌ها باید شناسایی شوند و مورد تبادل قرار گیرند.^۷

اربعین

نماد ارتباط دوستانه

عمق روابط دو کشور و دو ملت ایران و عراق، ریشه‌دار و تاریخی و فراتر از روابط کشورهای همسایه و در یک منطقه است. ... ارتباط برادرانه، صمیمی و محبت‌آمیز دو ملت ایران و عراق با وجود ۸ سال جنگ تحمیلی از سوی صدام با تحریک بیگانگان، پدیده‌ای عجیب است. ... راهپیمایی مراسم روز اربعین یک نمونه از این ارتباط دوستانه است به گونه‌ای که مردم عراق در پذیرایی از زائران ایرانی، از انفاق و محبت و ارادت چیزی کم نمی‌گذارند. ... مسئولان دو کشور ایران و عراق، باید از این فضا و فرصت برای منافع دو کشور بیشترین استفاده را بکنند.^۹

حمایت دشمنان اسلام از تروریست‌ها

داعش و تروریست‌هایی که با نام اسلام در سراسر منطقه پراکنده شده‌اند، یک موضوع عادی و طبیعی نیست بلکه این تروریست‌ها بوجود آورده شده‌اند و [متاسفانه] این تروریست‌ها مورد حمایت برخی کشورهای اسلامی منطقه و دشمنان اسلام و آمریکا هستند. ... کشورهای اسلامی که دلسوز هستند و با یکدیگر تفاهم بیشتری دارند، می‌توانند با گفتگو و همکاری، به راه حل عملی برای مقابله با تروریست‌ها برسند.^{۱۰}

ضرورت تشکیل جبهه مقاومت

در برابر تروریست‌ها

برخی کشورهایی که دنباله‌رو آمریکا هستند، مانع از ادامه فعالیت ... جبهه مقاومت متšکل از الجزایر، ایران، سوریه و چند کشور دیگر که در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تشکیل شده بود ... شدند اما به نظر می‌رسد اکنون زمینه تشکیل چنین مجموعه‌ای متشکل از کشورهای اسلامی که دارای دیدگاه‌های مشترک هستند، وجود دارد. ... اگر چنین مجموعه‌ای تشکیل شود، این کشورهای اسلامی می‌توانند در مسائل مهم دنیای اسلام تأثیرگذار باشند و برای مشکلات منطقه و مبارزه با تروریست‌ها، اقدامات عملی انجام دهند.^{۱۰}

جهت‌گیری در مصاف با استکبار

تحلیل خوش‌خیالانهٔ غربی‌ها!!!

تبیغات پُر حجم بیگانگان و ... این تحلیل خوش‌خیالانهٔ غربی‌ها، [دربارهٔ «تغییر اجباری یا خودخواسته» در سیاست خارجی جمهوری اسلامی] در حقیقت ناشی از فشار این واقعیت است که سیاست خارجی جمهوری اسلامی، لااقل در سطح منطقه همچون سدی مستحکم و صخره‌ای استوار، مانع از یکه‌تازی‌های قدرت‌های سلطه‌گر به‌ویژه آمریکا شده است و آنها، همیشه در آرزوی تغییر این سیاست‌ها هستند. ... اجرای سیاست‌های انقلابی در هر زمینه، از جمله عرصه دیپلماسی باعث افزایش اقتدار و تأثیرگذاری، ارتقای جایگاه کشور و عزت و اعتبار ایرانیان در میان ملت‌ها می‌شود. ... با «استحکام و اقتدار و افتخار»، اصول انقلابی و راهبردهای ثابت سیاست خارجی را تکرار کنید تا بیگانگان و دنباله‌های داخلی آنان، به تغییر در سیاست خارجی جمهوری اسلامی دل خوش نکنند.^۱

آمریکا

عامل اصلی نامنی‌های منطقه

سیاست‌های آمریکایی‌ها در منطقه بسیار حساس غرب آسیا، علت اصلی اوضاع نابسامان منطقه است. ... عامل اصلی این نامنی‌ها، حمایت آمریکا از رژیم صهیونیستی و گروه‌های تروریستی است و این سیاست‌ها با سیاست‌های جمهوری اسلامی صد و هشتاد درجه متفاوت است. ... آمریکایی‌ها دنبال تحمیل منافع خود هستند نه حل مسائل، آنها می‌خواهند ۶۰ درصد خواسته‌هایشان را در مذاکره تحمیل کنند و بقیه اهدافشان را هم به‌طور غیرقانونی، عملاً اجرا و تحمیل کنند؛ پس مذاکره چه معنایی دارد؟ مذاکره با آمریکا درباره مسائل منطقه‌ای [مردود است]. ... برخلاف نظر برخی افراد، آمریکا بخش عمدۀ مشکلات منطقه است نه بخشی از راه حل مشکلات.^۱

فرياد جمهورى اسلامى

بر عليه استثمار و استکبار

امروز صحنه عظيم دنيا اين جوري است؛ قدرت‌های مستكبار در يك طرف قرار گرفته‌اند، با همان توان‌های مادی‌ای که دارند، با ارعابی که می‌کنند، با هيبيتی که از خودشان نشان می‌دهند و ديگران را مقهور هيبيت خودشان می‌کنند، اينها يك طرف‌اند؛ بعضی از دولت‌های ضعيف هم هستند که جرأت بُروز و ظهور ندارند؛ در ميان اينها يك جا هم هست که با صدای رسا دارد اين وضعیت را محکوم می‌کند و آن جمهوری اسلامی است.

امروز جمهوری اسلامی با صدای رسا، بدون بيم، بدون اينکه از تهدید دشمن بترسد و مرعوب دشمن بشود، دارد عليه ظلم، عليه سلطه، عليه استثمار و استکبار فرياد می‌کشد و اين را ملت‌ها دارند می‌شنوند و تحت تأثير قرار می‌گيرند. اين را من به شما عرض بکنم؛ ملت‌ها تحت تأثير حرکت ملت ايران‌اند و اين در دنيا مشهود است؛ بالخصوص در دنيای اسلام مشهود است؛ براي

ملّت ایران، برای بزرگان انقلاب، برای شخص امام بزرگوار ما آنچنان تکریمی و احترامی قائل‌اند که برای هیچ‌کس دیگر قائل نیستند؛ این به خاطر این است که این صدای رسا به گوش آنها می‌رسد؛ این صدای رسا را از دست ندهید.(شعار «مرگ بر آمریکا» حضّار) و این را بدانید که این شعار شما، «مرگ بر آمریکای» شما، این فریادی که ملّت ایران می‌کشند، این دارای یک پشتونه و عقبه منطقی و قوی است؛ دارای پشتونه عقلانی است. معلوم هم هست که مراد از «مرگ بر آمریکا»، مرگ بر ملّت آمریکا نیست، ملّت آمریکا هم مثل بقیه ملّت‌ها هستند، یعنی مرگ بر سیاست‌های آمریکا، مرگ بر استکبار؛ معنایش این است، این دارای پشتونه عقلانی است؛ قانون اساسی ما به این ناطق است، تفکّرات اصولی و عمیق و منطقی بر این ناطق است و این را برای هر ملّتی که تشریح بکنیم، آن را می‌پسندند و می‌پذیرند و قبول می‌کنند.^۲

حرکت الهامبخش امام خمینی نهضت

در مقابل سیاست‌های استکباری

امام خمینی نهضت با دست خالی اما با تکیه بر آحاد مردم و به صحنه آوردن آنها توانست حکومت مورد حمایت آمریکا و اروپا را ساقط کند و راه پیروزی و استمرار موفقیت دولت‌های مستقل، استفاده از همین نسخه است. ... امروز سیاست‌های استکباری همچون بلایی بزرگ به جان بشریت افتاده و تنها راه پیشرفت و پیروزی کشورهای مستقل، ایستادگی و تکیه بر توده‌های مردم در جنگ اراده‌هاست. ... آمریکا این منطقه [آمریکای لاتین] را حیاط خلوت خود می‌دانست اما حرکت بی‌بدیل و نزولهای توانست این منطقه را به نقطه‌ای مستقل و با هویت تبدیل کند. ... هدف آمریکا از فشار بر ونزوئلا، نابود کردن مقاومت الهامبخش دولت و ملت ونزوئلاست. ... جنگ‌های امروز دنیا در واقع جنگ اراده‌هاست و شما با ایستادگی و استحکام اراده‌ها و استفاده از ظرفیت‌های فراوان کشورتان خواهید توانست بر مشکلات پیروز شوید.^۶

نقاط ضعف آمریکا و خطر تروریست‌ها

رئیس جمهور سوریه در انتخاباتی سراسری رأی اکثر مردم سوریه را با دیدگاه‌های سیاسی، مذهبی و قومی مختلف به دست آورده و آمریکا حق ندارد این رأی و انتخاب مردم سوریه را نادیده بگیرد. ... درباره سوریه هر راه حلی باید با اطلاع و موافقت مردم و مسئولان این کشور دنبال شود. ... حل صحیح موضوع سوریه، بسیار مهم و در آینده منطقه تأثیرگذار است. ... اصرار آمریکایی‌ها بر رفتن بشار اسد یعنی رئیس جمهور قانونی و منتخب مردم سوریه، از جمله نقاط ضعف سیاست‌های اعلامی واشنگتن است. ... کمک‌های با واسطه و بی‌واسطه آمریکایی‌ها به گروه‌های تروریستی از جمله داعش، از دیگر نقاط ضعف آشکار سیاست‌های آمریکاست. ... اگر تروریست‌هایی که این جنایات را در سوریه مرتکب می‌شوند سرکوب نشوند، دامنه فعالیت‌های مخرب آنها به آسیای میانه و مناطق دیگر گسترش خواهد یافت. ... همکاری با

کشورهایی که به خاطر حمایت از تروریست‌ها اعتباری در افکار عمومی منطقه و جهان ندارند نشان می‌دهد آمریکایی‌ها از دیپلماسی شرافتماندانه برخوردار نیستند. ... به همین علت ما به جز مسئله هسته‌ای - که البته آن هم دلایل خاص خود را دارد - نه درباره سوریه و نه در هیچ موضوع دیگری مذاکره دوجانبه با آمریکایی‌ها نداریم و نخواهیم داشت.^{۵۶}

ضرورت وحدت عراق و مقابله با توطئه تجزیه

ملت عراق، ملتی بزرگ و صاحب تاریخ کهنه است که از ظرفیت بسیار مهم جوانان قدرتمند و هوشیار برخوردار است و باید از این ظرفیت در جهت رساندن عراق به جایگاه شایسته خود استفاده شود. ... مردم عراق اعم از شیعه و سنتی و کرد و عرب، قرن‌هاست که بدون هیچ مشکلی در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند اما متأسفانه برخی کشورهای منطقه و همچنین بیگانگان به دنبال بزرگنمایی اختلاف‌ها هستند که باید در مقابل آن ایستاد و از هرگونه ببهانه‌ای که زمینه‌ساز بروز اختلافات می‌شود، پرهیز کرد. ... بروز اختلافات و کشیده شدن آن به صحنه عمومی عراق، زمینه‌ساز اظهارات مداخله‌جویانه بیگانگان است. ... نباید فضا بگونه‌ای شود که آمریکایی‌ها به خود جرأت دهند تا به صورت علنی صحبت از تجزیه عراق بکنند. ... در ساختار تشکیلاتی حکومت عراق، رئیس‌جمهور از جایگاه خاصی برخوردار است و

می‌تواند در کم‌کردن اختلافات و افزایش وحدت، نقش آفرینی مؤثری کند. ... چرا باید کشوری همچون عراق که کشوری بزرگ، ثروتمند و صاحب تاریخ هزار ساله است، تجزیه و به مناطق کوچکتر تقسیم شود، تا همواره در معرض اختلاف و نزاع قرار گیرد. ... قطعاً مسئولان عراقی، روابط خارجی با کشورهای دیگر از جمله آمریکا را براساس مصالح و منافع مردم این کشور تنظیم خواهند کرد اما نباید به آمریکایی‌ها اجازه داد که عراق را همچون ملک شخصی خود تصور کنند و ^۹ هر صحبتی را بیان و هر اقدامی را انجام دهن.

ایران اولین نهضت مستقل

در مقابل شرق و غرب

ایستادگی جذاب و قهرمانانه بولیوی و برخی دیگر کشورهای آمریکای لاتین در مقابل زورگویی‌های جبهه استکبار ... و افزون‌خواهی‌های آمریکای مستکبر، امتیازی مهم و حتی با اهمیت‌تر از ملی شدن صنعت نفت برای بولیوی است. ... ایران اولین کشوری در دنیا بود که با نهضت مردمی و مستقل امام خمینی رهنما به‌طور کامل از سیطره آمریکا بیرون آمد و در مقابل معارضه‌های دو امپراتوری شرق و غرب و انواع فشارهای نظامی، امنیتی و اقتصادی آنان ایستادگی کرد. ... بر همین مبنای جمهوری اسلامی ایران از هر کس در هر جای دنیا که در مقابل زورگویی و سلطه ایستادگی کند، حمایت می‌کند. ... باید با تقویت اراده‌ها و افزایش ارتباطات و همکاری‌ها، در مقابل این سیاست سلطه‌جویانه ایستادگی کرد. ... با تکیه به خداوند متعال ... می‌توان در این نبرد پیروز شد.^{۱۱}

ایستادگی در مقابل زورگویان

با استفاده از امکانات

امکانات و استعدادهای بولیوی فراوان است. ...

پیشرفت‌های اقتصادی بولیوی با هدف تأمین استقلال سیاسی و استقلال اقتصادی، لازم و ارزشمند است. ... علاوه بر این پیشرفت‌های سخت‌افزاری، باید به پیشرفت‌های نرم‌افزاری نیز توجه کرد. ... این ظرفیت‌ها و همچنین روابط بین دو کشور و زمینه‌های متعدد همکاری می‌تواند در خدمت منافع ملت‌ها و ایستادگی در مقابل زورگویان قرار بگیرد.^{۱۱}

جهت‌گیری در سیاست خارجی

اصول ثابت و راهبردی سیاست خارجی کشور

سیاست خارجی کشور، همان سیاست خارجی نظام در قانون اساسی است. ... این سیاست خارجی متخذ از اسلام و منبعث از اهداف و آرمان‌های انقلاب است و مسئولان وزارت خارجه و سفرا و کارداران، در حقیقت، «نمايندگان، سربازان و خدمتگزاران اين اصول و آرمان‌ها» هستند. ... سیاست خارجی کشور مانند همه کشورهای جهان بر منافع بلندمدت و اصول و ارزش‌ها استوار است و با رفت‌وآمد دولت‌ها با سلایق سیاسی گوناگون، تغییر نمی‌کند؛ دولت‌ها فقط در تاکتیک‌ها و ابتكارات اجرایی راهبردهای سیاست خارجی تأثیرگذار و دخیل‌اند. ... همه تاکتیک‌های دیپلماسی در دولت‌های مختلف باید در خدمت پیشبرد اصول سیاست خارجی در قانون اساسی باشد و نمايندگان سیاسی ايران در خارج، خود را نماینده و مدافع جدی و منطقی سیاست‌های نظام بدانند. ... در قانون اساسی،

اسلام معیار سیاست خارجی است بنابراین
موقع گیری در مقابل کشورها و مسائل مختلف،
باید مختصات دینی داشته باشد. ... اصول سیاست
خارجی در قانون اساسی از جمله تعهدات برادرانه
به همه مسلمانان جهان، حمایت بی‌دریغ از
مستضعفان جهان، طرد کامل استعمار و جلوگیری
از نفوذ اجانب در همه زمینه‌ها، حفظ استقلال
همه‌جانبه، دفاع از حقوق همه مسلمانان، عدم
تعهد به قدرت‌های سلطه‌گر، روابط صلح‌آمیز
متقابل با دولت‌های غیرمحارب، خودداری از
هرگونه دخالت در امور داخلی ملت‌ها و حمایت
از مبارزات حق‌طلبانه مستضعفان در مقابل
مستکبران در هر نقطه از جهان است. ... این اصول
جداب، نو و والا، ذهن ملت‌ها به خصوص نخبگان
را به خود جلب کرده است. ... سیاست خارجی
جمهوری اسلامی با این راهبردها و مختصات،
سیاست خارجی انقلابی است و اگر در اجرا با
راهکارهای هوشمندانه همراه شود، آثار
شگفت‌انگیزی به همراه می‌آورد و ظرفیت حل

بخش مهمی از مشکلات جهان اسلام را داراست. ... تداوم بی وقفه راهبردهای ثابت سیاست خارجی و آثار مثبت ... اجرای سیاست‌های انقلابی در هر زمینه، از جمله عرصه دیپلماسی باعث افزایش اقتدار و تأثیرگذاری، ارتقای جایگاه کشور و عزت و اعتبار ایرانیان در میان ملت‌ها می‌شود. ... ادعا نمی‌کنیم به همه اهداف خود رسیده‌ایم یا حتی نزدیک شده‌ایم چون اجرای «سیاست خارجی انقلابی» در عمل با برخی غفلت‌ها، کمکاری‌ها، ناهوشمندی‌ها و موانع خارجی همراه بوده است اما جایگاه عزتمند فعلی کشور، مدیون همین سیاست‌های حکیمانه است و اگر به این اصول عمل نکرده بودیم، خدا می‌داند در داخل مرزها، با چه مشکلات و ضربات عجیبی، دست به گریبان می‌شدیم. ... با «استحکام و اقتدار و افتخار»، ادامه اصول انقلابی و راهبردهای ثابت سیاست خارجی را تکرار کنید تا بیگانگان و دنباله‌های داخلی آنان، به تغییر در سیاست خارجی جمهوری اسلامی دل خوش نکنند.^۱

الزمات پایبندی به اصول

و راهبردهای سیاست خارجی

پایبندی به اصول و راهبردهای سیاست خارجی [لازم است]. ... سیاست خارجی کشور مانند همه کشورهای جهان بر منافع بلندمدت و اصول و ارزش‌ها استوار است و با رفت و آمد دولت‌ها با سلایق سیاسی گوناگون، تغییر نمی‌کند؛ دولت‌ها فقط در تاکتیک‌ها و ابتکارات اجرایی راهبردهای سیاست خارجی تأثیرگذار و دخیل‌اند. ... همه تاکتیک‌های دیپلماسی در دولت‌های مختلف باید در خدمت پیشبرد اصول سیاست خارجی در قانون اساسی باشد ... اصول سیاست خارجی در قانون اساسی از جمله تعهدات برادرانه به همه مسلمانان جهان، حمایت بی‌دریغ از مستضعفان جهان، طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب در همه زمینه‌ها، حفظ استقلال همه‌جانبه، دفاع از حقوق همه مسلمانان، عدم تعهد به قدرت‌های سلطه‌گر، روابط صلح‌آمیز متقابل با دولت‌های غیرمحارب، خودداری از هرگونه

دخالت در امور داخلی ملت‌ها و حمایت از مبارزات حق طلبانه مستضعفان در مقابل مستکبران در هر نقطه از جهان است. ... «اعتماد به نفس، صراحة و استحکام در مواجهه با عوامل مخالف و موانع»، از دیگر الزامات سیاست خارجی است. ... توسعه مستمر روابط با همسایگان، کشورهای اسلامی و کشورهای آفریقایی، از دیگر الزامات سیاست خارجی است. ... این اصول جذاب، نو و والا، ذهن ملت‌ها به خصوص نخبگان را به خود جلب کرده است. ... سیاست خارجی جمهوری اسلامی با این راهبردها و مختصات، سیاست خارجی انقلابی است و اگر در اجرا با راهکارهای هوشمندانه همراه شود، آثار شگفت‌انگیزی به همراه می‌آورد و ظرفیت حل بخش مهمی از مشکلات جهان اسلام را دارد. ... توجه داشته باشد که تاکتیک‌های سیاست خارجی باید در خدمت مبانی راهبردی باشد نه اینکه به اسم تاکتیک، بر ضد اصول عمل شود. ... البته هنر دیپلماسی این است که ایده‌ها و موانع را طوری بیان کند که تأثیرگذار باشد.^۱

راه حل‌های ایران برای مسائل منطقه

منطق جمهوری اسلامی در مسائل منطقه، دنیاپسند و محکم است. ... البته هنر دیپلماسی این است که ایده‌ها و موانع را طوری بیان کند که تأثیرگذار باشد. ... راه حل‌های جمهوری اسلامی برای حل مشکلات منطقه اینهاست. ...

الف - فلسطین: در مسئله فلسطین ما ضمن نفی رژیم غاصب و جعلی و محکومیت شدید فجایع و جنایات روزانه این رژیم، برگزاری انتخابات با حضور همه فلسطینی‌ها را پیشنهاد کرده‌ایم که با موازین جاری دنیا نیز کاملاً منطبق است. ... هر دولتی از دل آرای ملت فلسطین بیرون باید تکلیف صهیونیست‌ها و ساکنان سرزمین‌های اشغالی را مشخص خواهد کرد البته در مخالفت با پیشنهاد منطقی ما گفته‌اند این به معنای فروپاشی رژیم غاصب است که طبیعی است این رژیم جعلی باید دچار فروپاشی شود. ...

ب - سوریه: درباره سوریه ... حرف ما در این زمینه، مستحکم‌ترین حرف‌هاست؛ ما معتقدیم

معنی ندارد کشورهای دیگر دور هم جمع شوند و راجع به یک نظام حکومتی و رئیس آن حکومت تصمیم بگیرند؛ این بدعتی خطرناک است که هیچ حکومتی در جهان اجرای آن را درباره خود نمی‌پذیرد. ... راه حل مسئله سوریه، انتخابات است و برای این کار باید با قطع کمک‌های نظامی و مالی به معارضین، ابتدا جنگ و ناارامی پایان پذیرد تا مردم سوریه در محیطی امن و آرام، هر کس را می‌خواهند انتخاب کنند.... مرجع قرار دادن یکی از گروههای مسلح برای تصمیم‌گیری و تشکیل دولت، منطقی و مورد قبول نیست و این‌گونه فرمول‌ها عملاً باعث ادامه یافتن جنگ می‌شود. ... تجزیه کشورها و تبدیل آنها به واحدهای کوچک قومی [مردود است].[...]

ج - عراق: درباره عراق ... تقسیم این کشور به مناطق عرب شیعه، عرب سنی و گُرد، کاملاً مخالف منافع مردم، عملی نشدنی، بی‌معنا و غیرقابل قبول است. ... وحدت سرزمینی، تمامیت

ارضی عراق و مرجع بودن آرای مردم، اصول
راه حل ایران درباره عراق است. ...

د - یمن: درباره یمن ... قطع فوری جنایات
سعودی و آغاز گفت و گوهای یمنی - یمنی،
می تواند پایان بخش درگیری های این کشور باشد.
... رفتار سعودی ها در یمن و سوریه، یک بام و دو
هواست؛ آنها درباره یمن می گویند به درخواست
رئیس جمهور مستعفی و فراری یمن در این کشور
دخالت نظامی کرده اند اما درباره سوریه حاضر
نیستند به درخواست رئیس جمهور قانونی
این کشور، از حمایت از معارضین مسلح
دست بکشند. ...

ه - بحرین: درباره بحرین ... مردم بحرین
هیچ چیزی جز حق رأی و حق انتخاب
نمی خواهند و ما این درخواست آنها را
منطقی می دانیم.^۱

توصیه‌های راهبردی به سفیران و نمایندگان

جمهوری اسلامی در خارج از کشور

«تبیيت و تکیه بر مؤلفه‌های قدرت و اقتدار ملی» از جمله «نقش پُررنگ و تعیین کننده مردم در کشور»، «نیروی انسانی کارآمد، زبده، جوان و پُرشمار» و «پیشرفت‌های شگفت‌انگیز علمی و فناوری»، «پایبندی عمیق سفیران و نمایندگان خارجی به موازین دینی و روحیه انقلابی»، «استفاده از ظرفیت کشورهای عدم تعهد» و «نقش‌آفرینی در تحقق اقتصاد مقاومتی»... توصیه‌های ما به سفیران و نمایندگان جمهوری اسلامی خارج از کشور است.^۱

گسترش همکاری دوجانبه

منطقه‌ای و بین‌المللی

همکاری مناسب تهران - مسکو در عرصه‌های سیاسی - امنیتی و مواضع رئیس جمهور روسیه به‌ویژه در یک‌سال و نیم اخیر، در مسائل مختلف، خیلی خوب و مبتکرانه بوده است. ... تلاش‌های این کشور در موضوع هسته‌ای [۱+۵] ... به یک سرانجامی رسیده است اما ما هیچ اعتمادی به آمریکایی‌ها نداریم و با چشمان باز، رفتار و عملکرد دولت آمریکا را در این قضیه تحت نظر داریم. ... برای گسترش روابط دوجانبه منطقه‌ای و بین‌المللی ... سطح همکاری‌ها از جمله در مسائل اقتصادی می‌تواند بسیار بیشتر از سطح فعلی توسعه یابد.^۸

جایگاه شایسته عراق

با توانمندی و هوشیاری جوانان

ملت عراق، ملتی بزرگ و صاحب تاریخ کهنه است. ... عراق امروز به واسطه ملت بزرگ خود و همچنین جوانان توانمند و هوشیار، با عراق گذشته کاملاً متفاوت است. ... جوانان عراق اکنون بیدار شده‌اند و به قدرت و توانایی خود پی برده‌اند و چنین جوانانی قطعاً زیر بار سلطه آمریکا نخواهند رفت. ... نیروهای داوطلب مردمی عراق در جنگ با داعش، مظہر بارز بیداری و قدرت جوانان عراقی هستند. ... باید از ظرفیت و توانایی‌های جوانان عراق برای رساندن این کشور به جایگاه شایسته خود بیش از پیش استفاده شود. ... جمهوری اسلامی ایران برای انتقال تجربیات و توانایی‌های علمی، فناوری، دفاعی و خدماتی خود به عراق، آمادگی همه جانبیه دارد ... باید تلاش شود تا سطح همکاری‌های اقتصادی دو کشور ارتقاء بیشتری یابد.^۹

لزوم گسترش روابط ایران و الجزایر

علاوه بر نزدیکی دیدگاه‌های سیاسی، ایران و الجزایر در بسیاری از مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی ... همواره ملت ایران دیدگاه مثبتی به کشور و مردم الجزایر داشته است و این موضوع هم به دلیل مجاهدت‌های مردم الجزایر بر ضد استعمار، در دوران انقلاب الجزایر است. ... ارتباط معنوی و قلبی میان ملت‌ها، زمینه بسیار مناسبی برای گسترش همکاری‌ها بهویژه در عرصه اقتصادی است. ... سطح همکاری‌های ایران و الجزایر بسیار پایین است و امیدواریم با این سفر و با تشکیل کمیسیون مشترک، در آینده نزدیک و همچنین با سفر آقای جهانگیری [معاون اول رئیس‌جمهور] به الجزایر، روابط اقتصادی دو کشور گسترش روز افزون بیابد.^{۱۰}

عواطف صادقانه

پاسخ سیاست‌های شرافتمدانه

منطق جمهوری اسلامی، همکاری با همه انسان‌ها و ملت‌های است. ... درک متقابل ملت‌ها و دولت‌ها پایه همکاری‌های است. ... البته استثنایی با دلایل مشخص وجود دارد اما به‌جز آن موارد خاص، ما عواطف و سیاست‌های شرافتمدانه را با عواطف صادقانه پاسخ می‌دهیم. ... روابط اقتصادی و غیر اقتصادی ایران و مجارتستان، نامناسب است. ... سیاست اعلامی دولت مجارتستان در «نگاه به آسیا» سیاستی درست است.

... ملت ایران از مجارتستان هیچ خاطره ناخوشایندی ندارد و با توجه به هیئت همراه شما که از تراز خوبی برخوردار است. ... باید شاکله و ساختاری اصولی برای همکاری‌ها و تبادلات اقتصادی، علمی، فرهنگی و آموزشی ایجاد شود.

... امیدواریم با وجود اراده، این سفر مقدمه‌ای برای افزایش همکاری‌ها شود.^{۱۶}

در قبال کشورهای همسایه

فرصت راهیابی به خلیج فارس و دریای آزاد

امنیت، رفاه و پیشرفت همسایگان و کشورهای اسلامی، به نفع جمهوری اسلامی [است] ... استفاده از ظرفیت‌های فراوان ایران و ترکمنستان، در جهت توسعه همکاری‌ها ضرورت دارد و ... لازم است که با جدیت در جهت اجرای تفاهمات صورت گرفته گام‌های مؤثر و عملی برداشته شود. ... مرزهای ایران و ترکمنستان مرزهای صلح و آرامش و موجب آسایش خاطر طرفین بوده و امکان استفاده از مسیر ایران برای راهیابی به خلیج فارس و دریای آزاد فرصت ارزشمندی برای ترکمنستان است.^۵

جهت‌گیری تحولی در جهان

سلط بر غرب آسیا

آمریکایی‌ها در نقشه‌ای بلندمدت، در صددند با سلط بر سوریه و سپس گسترش کنترل خود بر منطقه، خلاً تاریخی سلط نداشتن بر غرب آسیا را جبران کنند که این نقشه تهدیدی برای همه ملت‌ها و کشورها بهویژه روسیه و ایران است. ... آمریکایی‌ها و دنباله‌های آنها در مسئله سوریه در صددند اهداف تحقق نیافته خود از راه نظامی را در عرصه سیاسی و پای میز مذاکره محقق کنند که باید با هوشمندی و از موضع فعال، جلوی این کار را گرفت. ... آمریکایی‌ها همیشه تلاش می‌کنند رقبای خود را در موضع انفعال قرار دهند اما شما این سیاست را ختی کردید. ... تصمیمات و اقدامات مسکو در موضوع سوریه، موجب افزایش اعتبار منطقه‌ای و جهانی روسیه و شخص آقای ^ پوتین شده است.

رویش معنوی آرام جوانان در غرب

در فضای غبار آلود دنیا

امروز در فضای تبلیغاتی حاکم بر دنیا واقعیت‌ها دگرگون نشان داده و این فضاهای غبارآلود به ضرر انسانیت و بشریت تمام می‌شود. ... تبلیغات وسیع علیه انقلاب اسلامی در ۴ دهه گذشته، نمونه دیگری از برخورد مزوّرانه دستگاه‌های تبلیغاتی دنیا با حقایق است. ... منشأ بسیاری از دشمنی‌ها و کینه‌جویی‌ها، نبود شناخت صحیح و متقابل است. ... برقراری گفت‌وگوهای خوب و مهربانانه بین دنیای اسلام و مسیحیت از سوی جمهوری اسلامی ایران و ... استفاده از این فرصت‌ها برای افزایش نقاط مشترک و روشن کردن حقایق، گامی در ایجاد شناخت صحیح و از جمله دستورات اسلام است. ... گفت‌وگو و رفت‌وآمد میان متفکران و اندیشمندان به نفع حقیقت و در جهت روشن شدن آن است و بر همین اساس ما با اینگونه تبادلات موافق هستیم. ... ارزیابی شما (نخست وزیر مجارستان) از شرایط

نامساعد غرب در بخش‌های مختلف اقتصادی و دفاعی و وجود بحران‌های معنویت و مشکلات فرهنگی، ماهرانه و نزدیک به واقعیت است. ... برخی متفکرین دلسوز غربی سال‌هاست که این خطر را متوجه شده و در خصوص آن هشدار داده‌اند. ... البته اکنون یک رویش معنوی آرام و نامحسوس، هم در اروپا و هم در آمریکا با محوریت جوانان در حال شکل‌گیری است و در آینده نیز احتمال دارد اروپا بتواند بین پیشرفت‌های مادی، علمی و فناوری با معنویت همگامی به وجود آورد.^{۱۶}

سایر تدابیر

- متن دومین پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی به جوانان کشورهای غربی

متن دومین پیام رهبر معظّم انقلاب اسلامی به جوانان کشورهای غربی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به عموم جوانان در کشورهای غربی

- ضرورت چاره‌اندیشی برای مسائل دردناک

حوادث تلخی که تروریسم کور در فرانسه رقم زد، بار دیگر مرا به گفتگو با شما جوانان برانگیخت. برای من تأسف‌بار است که چنین رویدادهایی بستر سخن را بسازد، اما واقعیت این است که اگر مسائل دردناک، زمینه‌ای برای چاره‌اندیشی و محمولی برای همفکری فراهم نکند، خسارت دوچندان خواهد شد. رنج هر انسانی در هر نقطه از جهان، به خودی خود برای همنوعان اندوه‌بار است. منظرة کودکی که در برابر دیدگان

عزیزانش جان می‌دهد، مادری که شادی
خانواده‌اش به عزا مبدل می‌شود، شوهری که پیکر
بی‌جان همسرش را شتابان به سویی می‌برد، و یا
تماشاگری که نمی‌داند تا لحظاتی دیگر آخرین
پرده نمایش زندگی را خواهد دید، مناظری نیست
که عواطف و احساسات انسانی را برنینگیزد.
هر کس که از محبت و انسانیت بهره‌ای برده باشد،
از دیدن این صحنه‌ها متأثر و متالم می‌شود؛ چه در
فرانسه رخ دهد، چه در فلسطین و عراق و لبنان و
سوریه. قطعاً یکونیم میلیارد مسلمان همین
احساس را دارند و از عاملان و مسببان این فجایع،
منزجر و بیزارند. اما مسئله این است که رنج‌های
امروز اگر مایه ساختن فردایی بهتر و ایمن‌تر نشود،
 فقط به خاطرهایی تلخ و بی‌شمر فرو خواهد
کاست. من ایمان دارم که تنها شما جوان‌هایید که
با درس گرفتن از ناملایمات امروز، قادر خواهید
بود راههایی نو برای ساخت آینده بیابید و سدّ
بیراهه‌هایی شوید که غرب را به نقطه کنونی
رسانده است.

– آمریکا عامل اصلی ایجاد

و تسليح تروریسم کور

درست است که امروز تروریسم درد مشترک ما و شما است، اما لازم است بدانید که نامنی و اضطرابی که در حوادث اخیر تجربه کردید، با رنجی که مردم عراق، یمن، سوریه، و افغانستان طی سال‌های متمادی تحمل کرده‌اند دو تفاوت عمده دارد؛ نخست اینکه دنیای اسلام در ابعادی به مراتب وسیع‌تر، در حجمی انبوه‌تر و به مدت بسیار طولانی‌تر قربانی و حشت‌افکنی و خشونت بوده است؛ و دوم اینکه متأسفانه این خشونت‌ها همواره از طرف برخی از قدرت‌های بزرگ به شیوه‌های گوناگون و به شکل مؤثر حمایت شده است. امروز کمتر کسی از نقش ایالات متحده آمریکا در ایجاد یا تقویت و تسليح القاعده، طالبان و دنباله‌های شوم آنان بی‌اطلاع است. در کنار این پشتیبانی مستقیم، حامیان آشکار و شناخته‌شده تروریسم تکفیری، علی‌رغم داشتن عقب‌مانده‌ترین نظام‌های سیاسی، همواره در ردیف متحдан غرب

جای گرفته‌اند، و این در حالی است که پیشروترین و روش‌ترین اندیشه‌های برخاسته از مردم‌سالاری‌های پویا در منطقه، بی‌رحمانه مورد سرکوب قرار گرفته است. برخورد دوگانه غرب با جنبش بیداری در جهان اسلام، نمونه گویایی از تضاد در سیاست‌های غربی است.

- ضرورت توجه به مظلومیت فلسطینی‌ها و قساوت تروریسم دولتی اسرائیل

چهره دیگر این تضاد، در پشتیبانی از تروریسم دولتی اسرائیل دیده می‌شود. مردم ستمدیده فلسطین بیش از شصت سال است که بدترین نوع تروریسم را تجربه می‌کنند. اگر مردم اروپا اکنون چند روزی در خانه‌های خود پناه می‌گیرند و از حضور در مجتمع و مراکز پرجمعیت پرهیز می‌کنند، یک خانواده فلسطینی ده‌ها سال است که حتی در خانه خود از ماشین کشtar و تخریب رژیم صهیونیست در امان نیست. امروزه چه نوع خشونتی را می‌توان از نظر شدت قساوت با شهرک‌سازی‌های رژیم صهیونیست مقایسه کرد؟

این رژیم بدون اینکه هرگز به طور جدی و مؤثر مورد سرزنش متحдан پرنفوذ خود و یا لااقل نهادهای به ظاهر مستقل بین المللی قرار گیرد، هر روز خانه فلسطینیان را ویران و باغها و مزارع شان را نابود می‌کند، بی‌آنکه حتی فرصت انتقال اسباب زندگی یا مجال جمع‌آوری محصول کشاورزی را به آنان بدهد؛ و همه اینها اغلب در برابر دیدگان و حشمت‌زده و چشمان اشکبار زنان و کودکانی روی می‌دهد که شاهد ضرب و جرح اعضای خانواده خود و در مواردی انتقال آنها به شکنجه‌گاههای مخوف‌اند. آیا در دنیای امروز، قساوت دیگری را در این حجم و ابعاد و با این تداوم زمانی می‌شناشید؟ به گلوله بستن بانویی در وسط خیابان فقط به جرم اعتراض به سرباز تا دندان مسلح، اگر تروریسم نیست! پس چیست؟ این بربرتیت، چون توسط نیروی نظامی یک دولت اشغالگر انجام می‌شود، نباید افراطی‌گری خوانده شود؟ یا شاید این تصاویر فقط به این علت که شصت سال مکرراً از صفحه تلویزیون‌ها دیده شده، دیگر نباید وجودان ما را تحریک کند.

- منطق متناقض غرب

در لشکرکشی به دنیای اسلام

لشکرکشی‌های سال‌های اخیر به دنیای اسلام که خود قربانیان بی‌شماری داشت، نمونه‌ای دیگر از منطق متناقض غرب است. کشورهای مورد تهاجم، علاوه بر خسارت‌های انسانی، زیرساخت‌های اقتصادی و صنعتی خود را از دست داده‌اند، حرکت آنها به سوی رشد و توسعه به توقف یا کندی گراییده، و در مواردی ده‌ها سال به عقب برگشته‌اند؛ با وجود این، گستاخانه از آنان خواسته می‌شود که خود را ستمدیده ندانند! چگونه می‌توان کشوری را به ویرانه تبدیل کرد و شهر و روستایش را به خاکستر نشاند، سپس به آنها گفت که: لطفاً خود را ستمدیده ندانید!؟ به جای دعوت به نفهمیدن و یا از یاد بردن فاجعه‌ها، آیا عذرخواهی صادقانه بهتر نیست؟ رنجی که در این سال‌ها دنیای اسلام از دوروبی و چهره‌آرایی مهاجمان کشیده است، کمتر از خسارت‌های مادی نیست.

- ضرورت تغییر در اندیشه خشونت‌زای غرب

جوانان عزیز! من امید دارم که شما در حال یا آینده، این ذهنیت آلوده به تزویر را تغییر دهید؛ ذهنیتی که هنرش پنهان کردن اهداف دور و آراستن اغراض موذیانه است. به نظر من نخستین مرحله در ایجاد امنیت و آرامش، اصلاح این اندیشه خشونت‌زا است. تا زمانی که معیارهای دوگانه بر سیاست غرب مسلط باشد، و تا وقتی که تروریسم در نگاه حامیان قدرتمندش به انواع خوب و بد تقسیم شود، و تا روزی که منافع دولت‌ها بر ارزش‌های انسانی و اخلاقی ترجیح داده شود، باید ریشه‌های خشونت را در جای دیگر جستجو کرد.

- داعش، زاییده سیاست‌های فرهنگی غرب

متأسفانه این ریشه‌ها طی سالیان متعددی، به تدریج در اعماق سیاست‌های فرهنگی غرب نیز رسوخ کرده و یک هجوم نرم و خاموش را سامان داده است. بسیاری از کشورهای دنیا به فرهنگ بومی و ملی خود افتخار می‌کنند، فرهنگ‌هایی که

در عین بالندگی و زایش، صدها سال جوامع بشری را به خوبی تغذیه کرده است؛ دنیای اسلام نیز از این امر مستثنا نبوده است. اما در دوره معاصر، جهان غرب با بهره‌گیری از ابزارهای پیشرفته، بر شبیه‌سازی و همانندسازی فرهنگی جهان پافشاری می‌کند. من تحمیل فرهنگ غرب بر سایر ملت‌ها و کوچک شمردن فرهنگ‌های مستقل را یک خشونت خاموش و بسیار زیان‌بار تلقی می‌کنم. تحقیر فرهنگ‌های غنی و اهانت به محترم‌ترین بخش‌های آنها در حالی صورت می‌گیرد که فرهنگ جایگزین، به هیچ وجه از ظرفیت جانشینی برخوردار نیست. به طور مثال، دو عنصر «پرخاشگری» و «بی‌بندوباری اخلاقی» که متأسفانه به مؤلفه‌های اصلی فرهنگ غربی تبدیل شده است، مقبولیت و جایگاه آن را حتی در خاستگاهش تنزل داده است. اینک سؤال این است که اگر ما یک فرهنگ ستیزه‌جو، مبتذل و معناگریز را نخواهیم، گنهکاریم؟ اگر مانع سیل ویرانگری شویم که در قالب انواع محصولات شبه هنری به

سوی جوانان ما روانه می‌شود، مقصّریم؟ من اهمیت و ارزش پیوندهای فرهنگی را انکار نمی‌کنم. این پیوندها هر گاه در شرایط طبیعی و با احترام به جامعه پذیرا صورت گرفته، رشد و بالندگی و غنا را به ارمغان آورده است. در مقابل، پیوندهای ناهمگون و تحملی، ناموفق و خسارت‌بار بوده است. با کمال تأسف باید بگوییم که گروه‌های فرومایه‌ای مثل داعش، زاییده این‌گونه وصلت‌های ناموفق با فرهنگ‌های وارداتی است. اگر مشکل واقعاً عقیدتی بود، می‌بایست پیش از عصر استعمار نیز نظیر این پدیده‌ها در جهان اسلام مشاهده می‌شد، در حالی که تاریخ، خلاف آن را گواهی می‌دهد. مستندات مسلم تاریخی به روشنی نشان می‌دهد که چگونه تلاقی استعمار با یک تنگر افراطی و مطروح، آن‌هم در دل یک قبیله بدوى، بذر تندروی را در این منطقه کاشت. و گرنه چگونه ممکن است از یکی از اخلاقی‌ترین و انسانی‌ترین مکاتب دینی جهان که در متن بنیادین خود، گرفتن جان یک انسان را به مثابه کشتن همه بشریت می‌داند، زباله‌ای مثل داعش بیرون بیاید؟

از طرف دیگر باید پرسید: چرا کسانی که در اروپا متولد شده‌اند و در همان محیط، پرورش فکری و روحی یافته‌اند، جذب این نوع گروه‌ها می‌شوند؟ آیا می‌توان باور کرد که افراد با یکی دو سفر به مناطق جنگی، ناگهان آنقدر افراطی شوند که هموطنان خود را گلوله‌باران کنند؟ قطعاً نباید تأثیر یک عمر تغذیه فرهنگی ناسالم در محیط آلوده و مولد خشونت را فراموش کرد. باید در این زمینه تحلیلی جامع داشت، تحلیلی که آلودگی‌های پیدا و پنهان جامعه را بیابد. شاید نفرت عمیقی که طی سال‌های شکوفایی صنعتی و اقتصادی، در اثر نابرابری‌ها و احياناً تبعیض‌های قانونی و ساختاری در دل اقتشاری از جوامع غربی کاشته شده، عقده‌هایی را ایجاد کرده که هر از چندی بیمارگونه به این صورت گشوده می‌شود.

- ضرورت پی‌ریزی بنیان‌های تعامل صحیح

و شرافتمدانه با جهان اسلام

به‌هرحال این شما هستید که باید لایه‌های ظاهری جامعه خود را بشکافید، گره‌ها و کینه‌ها را

بیابید و بزدایید. شکاف‌ها را به جای تعمیق، باید ترمیم کرد. اشتباه بزرگ در مبارزه با تروریسم، واکنش‌های عجولانه‌ای است که گسترهای موجود را افزایش دهد. هر حرکت هیجانی و شتاب‌زده که جامعه مسلمان ساکن اروپا و آمریکا را که متشکّل از میلیون‌ها انسان فعال و مسئولیت‌پذیر است، در انزوا یا هراس و اضطراب قرار دهد و بیش از گذشته آنان را از حقوق اصلی‌شان محروم سازد و از صحنه اجتماع کنار گذارد، نه تنها مشکل را حل نخواهد کرد بلکه فاصله‌ها را عمق، و کدورت‌ها را وسعت خواهد داد. تدابیر سطحی و واکنشی - مخصوصاً اگر وجاهت قانونی بیابد - جز اینکه با افزایش قطب‌بندی‌های موجود، راه را بر بحران‌های آینده بگشاید، ثمر دیگری نخواهد داشت. طبق اخبار رسیده، در برخی از کشورهای اروپایی مقرراتی وضع شده است که شهروندان را به جاسوسی علیه مسلمانان وامی‌دارد؛ این رفتارها ظالمانه است و همه می‌دانیم که ظلم، خواهناخواه خاصیت

برگشت‌پذیری دارد. وانگهی مسلمانان، شایسته این ناسپاسی‌ها نیستند. دنیای باخترا، قرن‌ها است که مسلمانان را به خوبی می‌شناسد؛ هم آن روز که غربیان در خاک اسلام می‌همان شدند و به ثروت صاحبخانه چشم دوختند، و هم روز دیگر که میزبان بودند و از کار و فکر مسلمانان بهره جستند، اغلب جز مهربانی و شکنیایی ندیدند. بنابراین من از شما جوانان می‌خواهم که بر مبنای یک شناخت درست و با ژرفبینی و استفاده از تجربه‌های ناگوار، بنیان‌های یک تعامل صحیح و شرافتمدانه را با جهان اسلام پی‌ریزی کنید. در این صورت، در آینده‌ای نه چندان دور خواهید دید بنایی که بر چنین شالوده‌ای استوار کرده‌اید، سایه اطمینان و اعتماد را بر سر معمارانش می‌گستراند، گرمای امنیت و آرامش را به آنان هدیه می‌دهد، و فروغ امید به آینده‌ای روشن را بر صفحه گیتی می‌تاباند.^{۱۴}

سید علی خامنه‌ای

۱۳۹۴ آذر ۸

نخستین پیام خطاب به جوانان غربی بهمن ماه سال گذشته منتشر شده بود.

پی‌نوشت‌ها

۱. ۹۴/۰۸/۱۰ (گزارش خبری) بیانات در دیدار وزیر امور خارجه، سفیران و مسئولان نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور
۲. ۹۴/۰۸/۱۲ بیانات در دیدار داشت آموزان و دانشجویان در آستانه روز ملی مبارزه با استکبار جهانی
۳. ۹۴/۰۸/۲۰ بیانات در دیدار رؤسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری
۴. ۹۴/۰۸/۲۶ ابلاغ سیاست‌های کلی محیط زیست
۵. ۹۴/۰۹/۰۱ (گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس جمهور ترکمنستان
۶. ۹۴/۰۹/۰۲ (گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس جمهور و نزولاء
۷. ۹۴/۰۹/۰۲ (گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس جمهور نیجریه
۸. ۹۴/۰۹/۰۲ (گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس جمهور روسیه
۹. ۹۴/۰۹/۰۳ (گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس جمهور عراق
۱۰. ۹۴/۰۹/۰۳ (گزارش خبری) بیانات در دیدار نخست وزیر الجزایر
۱۱. ۹۴/۰۹/۰۳ (گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس جمهور بولیوی
۱۲. ۹۴/۰۹/۰۴ بیانات در دیدار فرماندهان گردان‌های پیچ در آستانه روز پیچ مستضعفین
۱۳. ۹۴/۰۹/۰۸ (گزارش خبری) بیانات در دیدار فرماندهان نیروی دریایی ارتش
۱۴. ۹۴/۰۹/۰۸ دومن پیام به جوانان کشورهای غربی
۱۵. ۹۴/۰۹/۰۹ بیانات در جلسه درس خارج فقه درباره پاده‌روی اربعین
۱۶. ۹۴/۰۹/۱۰ (گزارش خبری) بیانات در دیدار نخست وزیر مجارستان